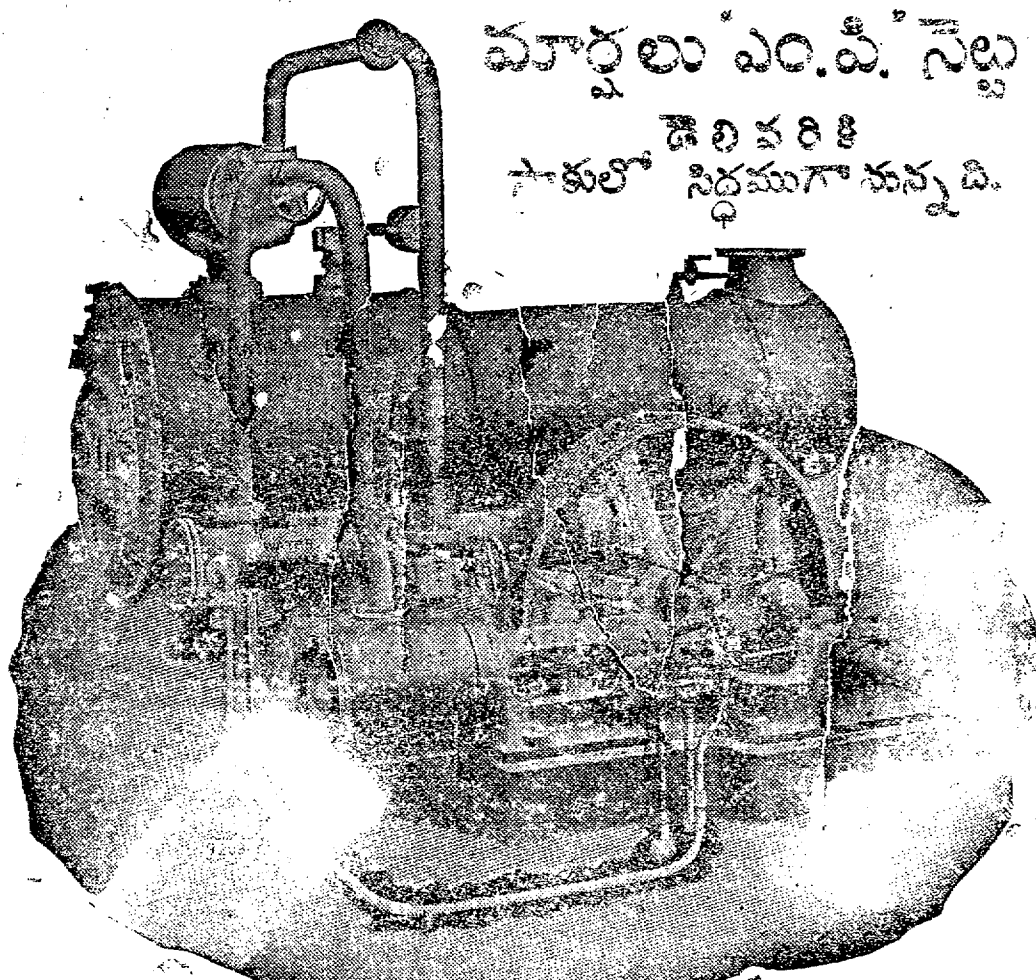

31079 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 8. } ఐదవ పట్టణము 1921 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 15 తేది శనివారము } No. 161.
 సంపుటము. ౩ } కర్మల వాడుకలను వర్ణించు జానపదుల చతుర్థ శిశువు. } సంచిక. ౧౬౧

మార్వలు 'ఎం.పి.' నెట్టు
 డెలివరీ
 సాకులో సిద్ధముగా వున్నది.

బాయిలర్లు, ఎంజిను, నూవర్ హీటరు, స్టీం, వాటర్ వై పింగు
 మొదలగువాటితో వయిన ఉండునది మార్వలు 'ఎం. పి.' మార్టి నెట్టు
 డెలివరీ వివరణము ధరలకు ఇతర వివరములకు ఈ దిగువ చిరునా
 మాకు దరఖాస్తు లంపుకొనవలెను. 1805

మార్వలు సనుజ్జి కో (ఇండియా) లిమిటెడ్
 ఛాన్స్ డిస్: రిజిస్టర్, తిలకాపూడి. సం. కి. నెకండు లైసు బీచ్, మదరాసు.

అమృతాంజనము
 తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది.
 ఇతర వీధిమైన నొప్పులను కూడా
 మా అమృతాంజనమును వాడి
 నంత మాత్రమున నయముగనా.
 సులభ నెల 0-10-0 అణాలు

మూసానిలైలము
 సీసా 1-3 0-12-0

తానెరైలము
 కచ్చి 1-3 0-3-0

చిల్లడైలము
 కచ్చి 1-3 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,
 బాంబాయి - మదరాసు.

ఒంటివారముతోటా తుపాకి ను ప్రసిద్ధమగు కంపెనీవారిచే (8068) వర్క-నవి. [స్థాపితము ౧౮౬౩ సం.]

ధరలు సరసము
 కేటలాగు ఉచితము.

౧౨ నెంబరు.
 వారము-3౨, 3౪, 3౬ అంగుళములలో దొరుకును. చిన్నవి. కేటలాగ్ వెబ్సైట్ లిగిస్తే కూడా దొరుకును.

యం. వి. రామానుజం శెట్టి లిండు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ఆరోగ్యములకు గాను
 మిరు- 219

తక్షణమే
 వ్రాసిన తపాలు ఖర్చులు కూడను అనేకమైన ఇప్పుడే మీరు
 ఒక ప్రతి "కామ శాస్త్రము" వంపెదము.
 త్వరపడుడు!
 వైద్య శాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ,
 ఆరోగ్యనిగ్రహ యావధాలయము, 26, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

నారీ మనోహర వతి దనులు

విశాఖపట్టణము

మూలధనము - అక్షరపాఠములు

వంతునియ - ఒకరూపాను

ఉత్తరము

1. శర శర జాతుల మేలుకరుసత్రి మనశేషములో పండించుట.
2. పనివాండ్లచే చేరినూలు వడికించి వివిధములగు బట్టలు కాయించుట.
3. పనివాండ్లకు జరూరయిన మూలధనము స్వల్పగడ్డికి అప్పు నిచ్చుట.
4. ప్రతివోట ప్రాంతిస్థుల సచ్చటచ్చట తయారగు చున్న నూలుబట్టల వ్యాపారమైన ధరను కొనుట.
5. నూలుబట్టలను, బట్టలను కేయించు అనుభవకాలల ద్వారా కేయించుట.
6. లాభములో నూలుగవంతు వేతనేను వినియోగ పరచుట.

విజయం

ప్రతి గ్రామములోను వంతు దార్లను చేర్చుట, దీనిలోను ప్లాంట్ చేసి, నూలు వడికించి బట్టలను కేయించుట మొదలగు కనులకుగాను జీతము కమిషను వైని యేజింట్లు కావలెను.

లక్ష్మీరాజు -

అప్పలస్వామినాయుడు,

(3168)

స్థాపకుడు.

Big Shipments of all Sizes

OF

(2995)

Sefa Springs (English)

Received Regularly.

Immediate Deliveries Prices Lowest.

R. H. Vora & Co.

Lehar Chawl Bombay.

TELEGRAMS.

TELEPHONE.

"RailStores"

No. 5380.

శ్రీమదాంధ్ర బహుద్రరాణము

అచ్చునున్నది.

ఆంధ్ర శ్రీమద్రామాయణము

అచ్చులో నున్నది.

హాలాస్యమాహాత్మ్యము. స్కాందపురాణములో నొక భాగము. ఇందు మధుర మీనాక్షి సోమసుందరేశ్వరుల లీలలు దెబ్బదియొకటి విచిత్రములగు వర్ణింపబడియున్నవి.

పద్యములు మూడు వేలు వెల 0-12-0 ఆణాలు.

ఆంధ్రలక్ష్మీపాఖ్యానము. ఇంగు లలితభండారుని జంపుట మొదలగు కథల నేకము లున్నవి.

మంచి తెలుగు వెల రూ 1-8-0.

విచిత్ర పాదుకాపట్టాభిషేకము. సలక్షణనాటకము.

వెల 0-12-0 ఆణాలు.

శ్రీరామవనవాసము. లక్షణముక్తనాటకము.

అచ్చునున్నది. వెల 0-12-0 ఆణాలు.

జనమంచి శేషాద్రిశర్మ

తెలుగు పండితుడు, హైస్కూలు లా. కడప.

స్వదేశ హస్తనిర్మిత వస్తువులు.

గట్టి పని!

వెల సరసము!!

ప్రశస్తమైన ఉక్కుతో తయారుచేయబడు చున్న చిన్న, పెద్ద సైజుల మడతచాకులు, పేనా కత్తులు, బత్తాయికత్తులు, లీవరు విశేషముగా వేసి తయారుచేయబడుచున్న అన్ని సైజుల యిత్రడి కప్పతాళములు, ఇనుప కప్పతాళములు, ఇత్తడి యినుము కలిపిన కప్పతాళములు, ఇత్తడి యినుము కలిపిన కప్పతాళములు, మంచి తాళములతో బండ్లబస్తు చేయబడిన యినుపపెట్టెలు వగైరా సామానులు మా కర్మాగారమున తయారుగు చున్నది. (3081)

ధరభాగము పంపిన ధరలు తెలుపబడును.

వర్తకులకు సరసమైన కమిషన్ నియమము.

తొలి చిరునామా: బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో., "ఇండస్ట్రీస్" కట్టెల్సు అండ్ లాక్ మేకర్సు etc. పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా)

త్రివృత్త లేహ్యము

త్రివృత్త లేహ్యము: చిన్న పిల్లలకు ముసలివారికి సుఖముగా విశ్రేయముచేయును.

త్రివృత్త లేహ్యము: మూలవ్యాధులను బోగొట్టును.

త్రివృత్త లేహ్యము: ప్రతివేళలలోను బుచ్చుకొనిన సుఖవిశ్రేయము అగును.

త్రివృత్త లేహ్యము: విశ్రేయముచేయుటలో కల్ల మంచిది.

దీని చిరకాలావ్యులనాకు కల్పస్థానములో పెట్టుచున్నాను. అత్యధోజనము, వేళ తప్పిన భోజనమువల్ల బాగా జీర్ణము గాక చేగులలో ఉండి, కడుపుపొంగు, అన్నము ఇవ్వములేకపోవుట, అశక్తి మొదలగు గుణములుగలిగి ఉన్నపుడు త్రివృత్త లేహ్యమును బుచ్చుకొనిన ఒకటి రెండు విశ్రేయము అగు నట్లుజేసి తేలిక గలిగియును.

10 తులకల వెల రూ 1-0-0

40 " వెల రూ 3-0-0

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతి

బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.

మేనేజింగు డైరెక్టరు,

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)

19, హాన్స్ రోడ్డు,

(శని) మాంటురోడ్ - మదరాసు.

ఆంగ్లేయోపధ

గుణదీపిక

ఆంగ్లేయోపధములయొక్క గుణలక్షణము లిందు జక్కగ బోధింపబడినది. కొలది ప్రతులు మాత్రమే మిగిలియున్నవి.

వెల రూ. 3-0-0; బి. ఏ. రూ. 2-8-0.

సేతు బ్రదర్సు, మచిలీపట్నం (లేక)

పోస్టుబాక్సు 610, మైలాపూరు, మద్రాసు.

వనాచారసర్వస్వ

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క పరిశుభ్రతను పోగొట్టుటకును పేర్కొనక గాంచినది. ధర 1-12-0

ఇండియా సిలీకోనందు ఎచ్చటికైనను తపాలాఖర్చు ప్రతికముగా పంపబడును. (2972)

విజ్ఞానము పి. డి. సాంకేతి

నెం 144 ఫుననాడి బొంబాయి.

ఇకను శస్త్రముకొరలేదు.

(3188)

శ్రీ దక్షిణకర్ణాట, ఉయ్యూరు (యస్సేట్ల) సంస్థానాధిపతులచే పోషింపబడుచున్న నేటిపు డాక్టరు అబ్దుల్ ఆజీజు సాహెబుచే నుపసద్ధముగా తయారుచేయబడి అనేకయోగ్యతాపత్రములు డడైన మందుల వివరము:—

1. సిల్వరు పువ్వురు—ఇది రాచపుండ్లు, మేహ రణములు, సుఖసంబంధమైన రణములు, తుపాకివెబ్బలు మునును. శరీరములో చిట్కున్న తుపాకిగుండ్లు, గాజు ముక్కలు, యినుపముక్కలు వగైరాలకు ఆపశ్చన్నులైకొని బయటికి తీయుటకు పనికివచ్చును. కత్తిపోట్లు వగైర లున్నవి, గోరుచుట్టు, తామర, కలుపుకెడ్డు, గజ్జి, కర్పాశి, మదమ నూలులవగైరాలు ఆమోఘముగా కడురును. యావత్తు జీవ జంతువులకు గాయములకు, జబ్బులకు పనికివచ్చును.

వెల తులం 1-కి రు 5-0-0.

ఒక కేసుకు పాపుతులందు సరిపోవును.

2. సిల్వరు లోషను—ఇది నోటిపూత, కాలిన పుండ్లు, రక్తవాళములనుండి కాయున్న రక్తము నాపుటకును పువయోగించును. గోరీయాను మాన్యుటలో దీనికి మించిన మందు లేదని వాడుకవలన మీకే తెలియగలదు.

వెల 1 అవున్సు బుడ్డి రు 1-0-0.

3. పాముకాటుకుమందు—బుడ్డి 1-కి రు 1.

4. కాభియాత్ సులేహా—ఇది యోనాని శాస్త్రము ప్రకారముగా తయారుచేయబడినది. ఇది కండ్లు యెరుపు, నీరుకారుట, దురద, కండ్లకలక, యెండ చూడలేకుండుట మొదలైన యావత్తు కండ్ల జబ్బులకు వ్యభిచారిధము. బుడ్డి 1-కి వెల రు 0-8-0.

5. కలగరామాత్రలు—i. మాత్రలు 25 గల డబ్బీ 1-కి వెల రు 1-0-0. ii. కేబాబీఫరాకు ఆవున్న సీసా రు 0-8-0. ఇది కలర వగైరా యావత్తు విరోచనములు, వాంతులు వగైరాలకు ఆమోఘముగా పనిచేయును.

6. వాగ్యపునోష్ఠి వగైరా యావత్తు నోస్టు లకు మందు—వెల సీసా 1-కి రు 0-8-0.

వై సుదహరించిన మందు లన్నియు బర్మా, వై నా దేశముల డాక్టరు పుంగీ అను ఒక మహామహనికలన కనిపెట్టి బడినవి.

ఇంకను వివరములు గోరువారు యాక్రింది చిరునామాకు వ్రాసిన జడయగలరు. వై సుదహరించిన మందులు పువయోగించువిధము, అనుపానములు మందు పంపునపుడు తెలుపబడును.

Abdul Aziz Sahib,

Native Doctor

South Vallur and Vuyyur Estates

Thota-Vallur, Kistna District

"అద్భుత భవిష్యత్ ఫలదర్శిని"

ఇది మంచి ఆశ్చర్యకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము ప్రతి భనుజానకును ప్రతిదినమున మిక్కిలి పువయోగకరము. ఇది చూచుకొనుటకు జాతకము, పుట్టికేసీ, నక్షత్రము, మొదలగునవి అపు సరములేదు. సులభమైన తెలుగులో వ్రాయబడినది. గొప్ప శక్తివీరీతులను పొందినది. వెల 1 రూ. ప్రస్తుతం ఏలూరు సబ్ జడ్జిగారకు అరీ నాగరాజురావు పంతులు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారిట్లు వ్రాసిరి. "రాగల దానిని తెలిసికొన గోరువారికి యీ భవిష్యత్ ఫలదర్శిని సంతోషము కలిగించునని నా నిశ్చయము." పుస్తకములు వలయువారు యీ దిగువ చిరునామాకు వ్రాయవలయును.

తాతా జ్యోతిషవిద్యాలయము.

2983

హైదరాబాద్, విశాఖపట్నం, బెల్గా

ముఖ్య గమనింపు.

యోగ్యతాపత్రములు 2942

(1) నేను: శేగుల సంబంధమైన వ్యాధికి 7 సంవృరములనుండి బాధపడుచుంటిని. కాశి దుర్గా మెడికల్ హాల్ వారి ట్రైకోజిక్ అనెడి డిస్పెన్సరీ డౌవధమును నేనిం:న తరువాత స్వస్థమయిను.

ఎల్. సి. కపూర్,

ఉజ్జయిని

తేల్ ప్రాఫెసర్

28-9-18

అయ్యుర్వేద ప్రచారణసభ.

ధన్యంబరీ జయంత్యుత్సవము.

ఈ సభవారు 12 వ తేదీని 5-30 గంటలకు యెగ్గూరు వేదవిలాస్ గృహమునందు మ-రా-రా-శ్రీ, కె. లక్ష్మణరావు ఎం. ఎ. గారి ఆధిపత్యము క్రింద ఆయుర్వేద ప్రచారమును గూర్చి సభ గావించిరి.

ఈసభకు ప్రథమమున ఆనంద్ బి. జి. శేష అయ్యర్ గారు ప్రసిద్ధిగా నిర్ణయంప బడినను కొన్ని కారణములచే వారికి వీలులేనందున శ్రీలక్ష్మణరావు గారి నే ఆధ్యక్షులుగా గౌరవించిరి. ఇందు ఆయుర్వేద భూషణ పండిట్ భాను వైద్యర్ గారు ఆయుర్వేదాభివృద్ధిని గూర్చి యుపన్యసించుచు శ్రమన శోధ సాధనములు, వాటిభేదములు, అందుశోధ సాధనముల నుండు స్నేహస్వేదాక్రియలును వాటియొక్క గుణోత్కృష్టతయు నివి ఆయుర్వేదకళాశాలలయందు విద్యార్థులకు నేర్పవలసిన అవశ్యకతయు మొదలగు విషయముల గూర్చి బాగుగ బోధించిరి.

ఆ తర్వాత ఆయుర్వేదవిశారద చావలి రామమూర్తి శాస్త్రిగారు ఆయుర్వేదమందుగల యష్టాంగములలోను కౌమార భృత్యము ప్రతివైద్యునికి ముఖ్యవసరమనియు శిశువునకు సంరక్షణచేయవలసిన విధియు మొదలగువాటిని గూర్చి యుపన్యసించిరి. అటుపిమ్మట యస్. యమ్. హాకీమ్ సాహెబుగారిట్లు ఉపన్యసించిరి. వీరుఉరుదుభాషలో చెప్పువాక్యములు సయ్యద్ హుసేన్-గారు ద్రవిడభాషలో పరివర్తనముచేసి యీ క్రింది రీతిగ తెలియజేసిరి.

ఆయుర్వేదయూనానీ వైద్యాభిమానులారా? నేను యిదివరకు ఎల్లూరులోనుండి వావైద్యమును చేసికొనుచు మృదానుకు మనదేశీయవైద్యముల వ్యాప్తిచేయవలెనను తలంపుతో వచ్చియుంటిని. మన వైద్యములు అనాదికవచ్చుచున్నవి. నీటి యాదు ఆ మోఘమైన శక్తి గలదు. దీనిని నాయనభవముతో చెప్పుచుంటిని. ఒక సారి నేను ఏలూరులోనుండే డాక్టరు కోమకగారు వావైద్య వచ్చినను కొన్నిమందు లివ్వవని. నేనీమందు లిచ్చట కభ్యంతరము లేదుగాని ఏతద్భూతలకు తప్పయితరులకీ మందుల విషయమై తెలియదనియు మావైద్యులచేతనే ఈమందు సుపయోగింపుడనియును చెప్పి యొకమందు నిచ్చితిని. ఆవిషయమై యేమి జరిగెనో యంత తరకును నాకు తెలవలేదు. ఇట్లేయజ్ఞు లుపయోగించుచుండుట పనిచేయకపోయినను మనలోపమని వారు యెంచుచుండురు. ఇప్పుడు మనదేశీయవైద్యమున గల గుణములను కనుగొని డాక్టరు లక్ష్మీపతి మొదలగువారు ప్రయత్నించుచున్న ప్రయత్నములకు తోడ్పడి పనిచేయుటలో నాకు శక్తియున్నంతవరకు నేను తోడ్పడెదను. మీరు గూడ వీరికి తగు సహాయము చేసి మన దేశీయ వైద్యముల సభివృద్ధికి చేగోరదను. ఇట్టి మహాప్రభావముగల మనదేశీయవైద్యము సలంబించి పనిచేయుచున్న వైద్యులకు శ్రద్ధ లేకపోవుటయు అనుభవము లేక వైద్యమున అపఖ్యాతి చెచ్చుటయు కనబడుచున్నది. కాన నీదేశీయవైద్యమున కెల్లరును తోడ్పడి అభివృద్ధి పొందించ ప్రార్థించుచున్నాడను." ఇవి మొదలగు కొన్నివాక్యములను చెప్పి సభ్యుల నానందింపజేసిరి. ఆ తర్వాత డాక్టర్ లక్ష్మీపతి యం. బి. సి. యం. గారు ఆయుర్వేదమందు గలపంచ కర్మల ననుష్ఠానమునకు చెచ్చినవాటిచేసినక వ్యాధులు ఆకు పోయి యుండుటకు ననియు తప్పుకవాటిని ప్రచారములోనికి చేపలసినదనియు వైద్యలోకమునకు దోహదించిరి. ఆ తర్వాత అధ్యక్షు లీ ఆయుర్వేద యూనానీ వైద్యములు అనాదియనియు దీనిని అభివృద్ధిచేయుటయే మన పనియనియు, ఈవైద్యములను ఏమాత్ర మభ్యసించక నేనును వైద్యుడనేయని సంచితట్టుకొని తీరిగడి నాటువైద్యులవలెగాక సరిగా కాస్త్రానుసారముగా జదివి వైద్యముచేసి ఆయుర్వేదమునకు ఖ్యాతిదేగలుగుదునని నమ్ముచున్నాననియు సద్వైద్యులను ఆసద్వైద్యులను వేరుపఱచిన ఆయుర్వేదమునకు కొంత ఖ్యాతికి కారణమగుననియు సుపన్యసించిరి. అంతమునకు మాజీకీలాంట్రక్ ప్రదర్శనముతో సభ ముగిసెను.

ఈసభవారు 15-10-21 తేదీని 5-30 గంటలకు గంగాధరేశ్వరకోవెలమంటపములో మ-రా-రా-శ్రీ టి. పి. రామచంద్రయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద ఆయుర్వేదభూషణ పండిట్ యం. దొరస్వామియ్యంగార్ ఉపన్యసించెదరు. కనుక నెల్లరు రావ్రా రేతులు. ఆయుర్వేదవిద్యార్థి తు|| వెంకటశాస్త్రి.

అమృతము.

తక్కువ ధరలు.

అమృతము.

ఈలాటి పేరులతో నున్న ప్రకటనలను చూచుటకు మీ కందరికీ మిక్కిలి ఆనందముగా నుండును. వీలనగా అట్టి సమయములయందు మీకు కావలసినవాటిని మిక్కిలి తక్కువధరల చొప్పున తీయుటకు వీలుండును.

ఎవరైనను లాభము లేనిదే విక్రయించ రను స్వల్పసంగతి మీ కెల్లరికిని బాగుగా తెలియును. సాధారణముగా ప్రతిదినము అమృతము ధరలు బహు ఎక్కువగా నుండుటచే మీరు తక్కువ ధరల అమృతమునకై ఎదురు చూచుచుండురు.

అయితే ఎల్లకాలములందును మిక్కిలి తక్కువ ధరలకులు సామానులు విక్రయించబడు స్థల మొక్కటియున్న దని తెలిసికొనుటకు మీరు మిక్కిలి సంతసిం చెదరు. ఇట్టి స్థలమును మీ రెచ్చటను కనుగొనలేరు. మఱియు ఇచ్చటి ధరలు మిక్కిలి ఖరారైనవి.

సామాను లన్నియు గలిగిన ఇది ఒక మిక్కిలి గొప్ప అంగడి. మీకు కావలసినట్టి ఎట్టివస్తువైనను తప్పక దొరకును. ఇవి అన్నియు మీ యొక్క దేశీయులవలననే తయారు చేయబడినవి.

దయచేసి రత్న బజారు రోడ్డునందు నెం 9, 10, 11 యలు గల

మిక్కిలి సరసమైనట్టియు, పెద్దదైనట్టి, బహు పురాతనమైనట్టి

చల్లారాం గయానుచందువారి అంగడికి రిండు

హిందూ దేశము, విదేశము సరకుల వర్తకులు.

తక్కులేని సామానులు గల గొప్పప్రదర్శనమును చూచి, ఇతరచోట్లయందుండు ధరలకు వీటిని బోల్చిచూచిన, ఇచ్చటి ధరలు మిక్కిలి తక్కువ యనియు, మఱియు ఇక్కడెప్పుడును

శాశ్వతమైన పరిష్కారమైన అమృతము

ఉన్నట్లు స్పష్టముగా తెలియును.

2300

విశ్వర్యము కంటెను ఆరోగ్య మే వ్రధానము.

తంతి విలాసము: "క్యూరత్" మదరాసు.

ది ఆంగ్లో-అమెరికన్ డ్రగ్ కంపెనీ,

శ్రేష్ఠమైనట్టియు, సరసమైనట్టియు, నమ్మకమైనట్టియు బేషధశాల, మానుప్రసిద్ధమైన నవరత్నములు:

(1) ఆస్తమాక్యూరు

ఈబృహదాంగముచే బాధపడనట్టివారి కిదియొకవ్యవసాదమని అనేకగొప్పవారిచే నిర్ధారణచేయబడినది. అతిస్వల్పకాలములోనే అశ్మశ్మతమైన గుణము నిచ్చును. వాడిచూచిన తెలియును. ధర 2 బొమ్మలు బుడ్డి 1-కి రూ 2; 4 బొమ్మలు బుడ్డి 1-కి రూ 2.

(2) ఆంటిమలేరియా మిక్స్చరు

కొండ జ్వరములకు, సాధారణ జ్వరములకు రాచబాణము వంటిది. బుడ్డి 1-కి రూ 1-0-0.

(3) శ్రేష్ఠమైన నర్వెను టానిక్

ఇది మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది. అమృతమైన గుణము నిచ్చును. శ్రీపురుషులు దీనిని తప్పక నేరించవచ్చును అసాయ మేమియులేదు. చిక్కిపోయిన వారికి, బలహీనులకు శాశ్వతమైన పటుత్వమును, ఉత్సాహమును త్వరలో కలుగజేయును.

(4) అణ్డాజి పెయిన్ బామ్

సకల నొప్పులు, బాధలు దీనిని వైన రుద్దుటచే మాయ మగును. ధర బుడ్డి 1-కి రూ 0-8-0

(5) కలరా డ్రావు

కలకు దీనికి సమానమైన దేదియు లేదనియే దృఢముగా చెప్పవచ్చును. ధర బుడ్డి 1-కి రూ 1-0-0.

(6) డైయాబెటిక్ విల్లు

అతిమూత్రరోగము ఎంతకాలమునండి యున్నను త్వరలో నయమగును. అతిమూత్రవ్యాధిగ్రహులు తప్పక రోగవిముక్తు లగుదురు. ధర బుడ్డి 1-కి రూ 4.

(7) ఉమెన్సు ప్రెండు

స్త్రీల వాలిటికి స్నేహితునివంటిది. అకాలబహిష్టి, బహిష్టికాలమునందు నొప్పి, క్రమములేని బహిష్టి, వంధ్యత్వము మున్నగువాటిని పోగొట్టి మంచిగుణము తప్పక నిచ్చును. ధర బుడ్డి 1-కి రూ 1-8-0.

సకల విధమైన మందు సామానులు, పేటంటు బేషధములు, శస్త్రసంబంధమైన ఆయుధములు, వాసన పిండ్లు, అత్తరులు, దంతసంబంధమైన సామానులు, సులోచనములు క్రొత్తవి పూచిగా పంపబడును.

యంత్రాలయములు, పురపాలక సంఘములు, ధర్మవైద్యశాలలు, పాఠశాలలు, కళాశాలలు మున్నగు వాటికి ప్రత్యేకపు ధరలు గలవు. ఇతరస్థలము లన్నిటికంటెను మా ధరలు సరసముగా నుండును.

బయటపూరి ఆర్డరులు అలిజాగ్రెతోన, జెక్సరతోన పంపబడును. విస్తారముగా తెప్పించుకొనువారికి మంచి కమిషను యియ్యబడును.

పగలు, రాత్రియు మా బేషధశాల తెలుగుబడియుండును.

ప్రొప్రైటర్లు- వి ఎమ్. అణ్డాజీ అండు బదర్లు,

కెమిస్టును డ్రగిస్టును, 2/00 లంక శాల వీధి, మదరాసు.

దక్షిణప్రదేశాదు శ్రీకృష్ణదేవరాయల ఆంధ్రభాషా నిలయము.

నూతనమందిర ప్రవేశోత్సవము.

శ్రీయుత కట్టమంచి - రామలింగారెడ్డిగారు తెరచుట.

శ్రీకృష్ణదేవరాయల ఆంధ్రభాషా నిలయపు నిర్మాతయగు ౧౯౦౧ వ సంవత్సరము సెప్టెంబరు ౧౮ తేదీయొక్క ౧౯౨౧ వ సంవత్సరము సెప్టెంబరు ౩౧వ తేదీయొక్క మిక్కిలి సుదీనములు. ౬౧-౧౯౦౧ నాడు తద్భాషానిలయము స్థాపించబడినది. నాటినుండి యొకయద్వైతాచారమునందు, ౩౦-౧౯౨౧ శుక్ర వారమునాడు నూతనముగా కట్టబడిన భవనమునందు ప్రవేశ పెట్టబడినది. ఈభవనమునకై ఆంధ్రులు ఆంధ్రతరుల సేవలు విరాళము లొసంగిరి. సుమారు రు ౧౨౦౦౦ వెచ్చింపబడినవి. విఖ్యాతాంధ్రలేఖకులగు శ్రీ కట్టమంచి - రామలింగారెడ్డి ఎం. ఎ. గారు మాయాహ్వనము సంగీకరించి దయతో మద్రాసునుండి విచ్చేసి సభాభవనమును తెరచిరి.

శ్రీయుత కట్టమంచి - రామలింగారెడ్డి, ఎం. ఎ. (కాంట్టాబు) గారు తెరచుచున్న తనసహోత్సవ సందర్భమునకై మహాజనులు నాలుగు గంటలనుండియే రావొడగిరి. సభాభవనము జండాలుతోడను, పచ్చతోడములతోడను, పూలమాలికలతోడను శృంగారముగ నలంకరింపబడెను. సుమారు ౧౦౦౦ మంది సలంకరించుచుండిరి అయినగంటలకు శ్రీయుత రామలింగారెడ్డిగారు ను, మునగాల సంస్థానాధీశ్వరులు, ఆంధ్రభాషానిలయపు స్థాపకులు, ఆధ్యక్షులును ఆగు శ్రీ శ్రీ రాజా నాయని వేంకటంగారావు బహుమారుగాను, విచ్చేసిరి. వారు రాగానే కరతాళధ్వనులు చేసి శ్రీయుతరెడ్డిగారికి జనులు స్వాగతమిచ్చిరి. తదనంతరము నిలయముపేరును శ్రీ మునగాల రాజాగారు శ్రీయుత రామలింగారెడ్డి గారిని భవనము తెరువవలసినదిగా ప్రార్థించిరి. శ్రీరెడ్డిగారు తమసంతోషమును వెల్లెచుచు, సభ్యులకరతాళధ్వనులును, జఘన్ధానములును, మంగళవాద్య నివాదములును మిశ్రముట్టుచుండ భవనమును తెరిచిరి. ఈస్థానియాయూ నివసించి కాళేశ్వరము ఆంధ్రపండితులగు రాయప్రోలు సుబ్బారావుపంతులుగారు శ్రీరెడ్డిగారి ప్రతిభను గీర్తించుచు స్వాగతధ్వనులును జదివిరి. నిలయపు కార్యదర్శియగు బి. సింగప్ప రుమాళ్లునాయుడుగారు వాగ్దేవతను, మందిరనిర్మాణచరిత్రను వినిపించిరి. నిలయపు ఉపాధ్యక్షులగు రాజమొదల్యారుగారు ౧౩ సంవత్సరములు నిలయాభివృద్ధికై పాటుపడికైతే పులయక కర్పూరము పార్థసారథి నాయకుగారి స్మారకనిధిని గూర్చి ముచ్చటించిరి.

నాటిసభాధ్యక్షులగు శ్రీరెడ్డిగారి ప్రారంభోపన్యాసము, భావకల్పనమై, బహువిషయోపేతమై, సద్విధకరమై, గ్రాంధికభాషావిలసితమై, యొప్పవందెను. శ్రీయుతరెడ్డిగారి సాహిత్యజ్ఞానము, భాషాపండిత్యము విమర్శనియదృష్టి, చారిత్రికపరిశీలనము, మొదలగుగుణముల నెన్నింటినో ఆయంపన్యాసము వెలవచుచుండెను. ఈ భాషానిలయమును ఆంధ్రభాషాదనందగు శ్రీకృష్ణదేవరాయల నామాంతరము చేసినందులకు తమసంతోషమును తెల్పిరి. స్థాపకులగు శ్రీమునగాల రాజాగారి సుగుణగణమును గీర్తించిరి. ఆంధ్రులయందు సహజముగ మూర్తిభవించియున్న మేలిగనములను, ఆంధ్రభాషా యుక్తమైన విశేషికరించిరి. సభ్యుల నానందవాగ్దేవత నోలలాడించిరి. (ఈ ఉపన్యాస సంగ్రహములోగడ ప్రచురించితిమి. ఆంధ్ర ప్రదేశ్)

ఉపన్యాసానంతరము, నిలయపు స్థాపకులలో నొక్కరగు బి. శే. రావిచెట్టు రంగారావుగారిని గూర్చియు, తనభర్త ప్రారంభించిన పరియవ్యాపారముగ జరుగులాగున మందిరనిర్మాణమునకై రు 3000 ల విరాళమొసంగిన రంగారావుగారి సతి మణి రావిచెట్టు లక్ష్మీవరసమ్మగారిని గూర్చియు, నిలయపు ఉపాధ్యక్షులుగానుండి కీర్తిశేషులయిన కర్పూరము పార్థసారథి నాయకుగారిని గూర్చియు ప్రశంసాపూర్వకముగా శ్రీరెడ్డిగారు ముచ్చటించి, వారిపటులను బహిరంగ పఠించిరి. ఈమూర్తిత్రయమునుగూర్చి, మహాబాబుకాలేజీయం దాంధ్రపండితులగు శ్రీయుత సన్నిధానం సూర్యనారాయణ శాస్త్రిగారు పద్యముల విరచించి చదివిరి.

ఆసయమున, పండిత రాయప్రోలు సుబ్బారావుపంతులుగారు "ఆంధ్రభాష - దానియాధునికవికాసము" అనువిషయముగూర్చి ఒకగంభీరమగు వ్యాసమును చదివిరి.

ఆంధ్రదేశగ్రామోద్యోగుల తృతీయసహసభ

రాజమహేంద్రవరమున మ॥ రా॥ రా॥ శ్రీ కె. శరభారెడ్డి M. L. C. గారి అధ్యక్షతక్రింద అక్టోబరునెల 22, 23 తేదీలకు జరుపబడును. గ్రామోద్యోగసాధకులు దయచేయ ప్రార్థితులు.

శ్రీయుత రామలింగారెడ్డిగారు తమ అంత్యోపన్యాసమును సమావేశమయిన ఆంధ్రతరుల మహాశయులకొకట ఇంగ్లీషునందొసంగిరి. వైజాం రాష్ట్రమునందు మొదటినుండియు మహామృదీయ ప్రభువులు ఆంధ్రభాషను, ఆంధ్రకవులను సమ్మానించి రనియు, రాజ్యమునందు ఆంధ్రులనేకు లగుటచే నిచ్చటి యాంధ్రులను ఆంధ్రభాషనును ఎక్కువప్రామాణ్యము మొసగుట పరమధర్మమనియు, దేశభాషలవ్యాపార విద్య గణపవలయు ననునూతము సంగీకరించి దొరతనమువారు ఉస్మానియా యూనివర్సిటీని స్థాపించియుండుటచే 'రాష్ట్రమునందు ప్రధాన దేశభాషయగు ఆంధ్రమునకు ప్రధానస్థాన మొసగుట సమంజసమనియు, జ్ఞానాభివృద్ధికై మొట్టమొదట స్థాపించబడిన యాంధ్రభాషానిలయము సభివృద్ధికై దొరతనమువారి కర్తవ్యమనియు నొక్కపలికిరి.

నిజామరాష్ట్రమునందుండిన ఆంధ్రమహాజనులను, గద్వాల, నవపర్తి మొదలుగాగల ఆంధ్రసంస్థానాధీశ్వరులును, తమకు సహజముగ భాషాభిమానముతో నీ ప్రతిష్ఠాపనను పోషించవలయునని ప్రార్థించిరి.

ఇది ఆంధ్రతారాగ్గము వెలసి జనులయందు అజ్ఞానంధకారమును వెడలగొట్టి, జ్ఞానలేజస్సు వెలుంగులాగున జేయునగాకయుని యాశీర్వాదించిరి.

వైజాం వకీలుగ మహదాటి హనుమంతరావుగారు అధ్యక్షులను, దాతలను, ఉపన్యాసకులను సభ్యులను, నిలయపు పక్షమున వందనములు సమర్పించిరి.

పుష్పతాంబూలాదులు ఒకసంగినపిమ్మట సుమారు 5 గంటలకు సభ ముగింపబడెను.

శ్రీ పాలగంగాధర తిలకుగారి (547) సెక్యూరటికేసు (1427)

స్వరాజ్య ఉపన్యాసములు
తరీ 1-1 య 0-14-౧.

పండిత మదనమోహన మాధవ్య
గారి జీవితము, పంజాబు ఆల్బరి
తరీ 1-1 య 0-8-0.

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్,
902, ఎస్. క్లస్ నెట్, శివార్లు. ఈ
తరీ 1-1 య 0-8-0.

క్రితీ సరకులు!

బొంబాయి స్వదేశీ స్టోర్సు,

స్వదేశీ సరకులు!!

నెం. 40, 41, 42, రత్నబజారురోడ్డు, బార్లిచాను, మద్రాసు.

చీరలు, రవికలు, రగ్గులు, కంబళ్లు, రత్నకంబళ్లు, పరుపులు, తలగడలు, పట్టు, నూలు, ఉన్ని మొదలగు పాకళ్లు, చిత్రాడలు, త్రేలకట్టు ఉయ్యలు, బొమ్మలు, పిత్రిలి టిఫిన్ సెట్లు, ఇతర చాటింగ్ నాలు రకములు, కోలు, నారిమల్లు, మొదలగు మాదిరిలు, స్త్రీలు బ్రంతులు, ఇవల బ్రంతులు, అశీను రుపయోగ వస్త్ర రకములు, వైన నేనుకొను వి మావద్ద అనేక గింతుకొను వైకము నెట్లు కాన్ వాసు కేసులు, బ్రీపుసుంతులు అంగవస్త్రములు, ధోవతులు మొదలగునవి పలువిధమాదిరిలలో మా యొద్దగలవు. లగునది అనేకమాదిరిలలో మా వద్ద మాదిరిలలో ఉన్నవి. వాటియొక్క వివరములు తెలుపుటకు నిటబహు చాలదు. సిద్ధముగా స్టావలో నున్నవి.

సకల జనుల సౌకర్యము, వారియొక్క లాభమును యోచించి ఈ నూతన ప్రాంగిని తెరిచియున్నాము. బెంగళూరు, కంచి, కాశీ, మధుర, నేలం, మలబారు, అహమదాబాదు, బొంబాయి, కలకత్తా, పునా, కరాచి మొదలగు స్థలములనుండియు, మరియు హిందూ దేశమునం దుండు ఇంకను మరిన్ని ఇతరస్థలములనుండియు వారి వారి అంత గుటు తగినట్లు పుపయోగించునున్న పెండి మొదలైన ప్రయోజనములలోనున్న పుపయోగించు తగిన సుగంధ పట్టు నూలు జువీరీ రకములను రప్పించి, స్టావ చేసియున్నాము. ధరన్న సరసముగా వుండును.

ఓటో మోహిని
2883

మీరు అంతకుముందు విజ్ఞాపితమైనట్లు చాలా బడవికయందు సమయములో వైకము నెట్టిండ్లు సిండులు నమయములో వైకము ఈ అర్థము యంతయొసంగితి మీరికి కోలాపుష్పముల వాసనకు యెక్కి మనకుక ఆనందమును ముఖమునకు కాంతి కల్పింను.

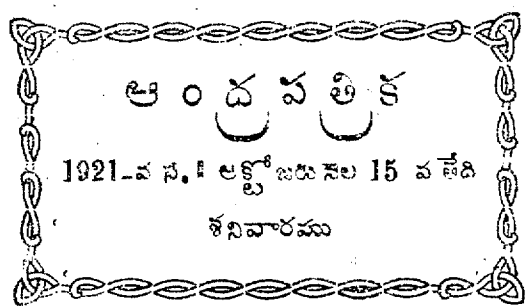
రోబినియా తెలము

కనకకాలములో ఉపయోగించుటకు కల్పిన శిశ్రియలకు చలువయు సాందర్యమును యెచ్చును. అనేక శ్రీలు ఉపయోగించుచున్నాడు. క్రిందివలె ఈ రెండును శ్రీతి ముఖములలోను అవశ్యకము. ఎల్లవోడ్లకు విశ్రంబించును.

ఓటో మోహిని ధర బుడ్డి 1.1 య 2, 1, 0.12.0, 0.8.0
రోబినియా తెలము ధర బుడ్డి 1.8 య 1.0.0

Shyam & Co, 9, Bander st, Madras. ప్రియాం కంపెని, 6 బందరుపేటి, మదరాసు.

MULLER & PHIPPS (India), Ltd.
Madras Bombay Calcutta Karachi

వాషింగ్టను సభ

యుద్ధోపకరణములను తగ్గించు విషయమున, వాషింగ్టను నగరమున జరిగెడి మహాసభలో చర్చించెదరు. ఈసభను సమావేశ పరచుటకు, అమెరికనులు ప్రబలప్రయత్నముల గావించుచున్నారు. కలుదేశములు తమ ప్రతినిధులను కంపుటకు సంసిద్ధ మగుచున్నవి. నానారాష్ట్ర సంఘము, సంగ్రామములతో బనిలేకుండ, వివిధ జాతుల వివాదములను పరిష్కరించు నిమిత్త మేర్పడెను. ఇందుకొరకు తగిన ఏర్పాటులు మాత్ర మింకను జరుగుటలేదు. దేశము లనేకము లీ సంఘములో నింకను జేరలేదు. యూరపుఖండ మును వేధించుచున్న జాల్మివిక్కు సమస్యను పరిష్కరించి, మానవసౌఖ్యమును పెంపొందించు తెలులనో, వీరింకను విచారించలేదు. తీర్మానములు, సభలకు మాత్రము కొడువ లేకున్నది. నానారాష్ట్ర సంఘ దృష్టి సాశ్చాత్యప్రపంచము మీదనే నిలచియున్నదిగాని, ప్రాచ్యఖండముపై దిగుటలేదు. ప్రపంచ పునర్నిర్మాణమునకు ఉభయఖండవాసుల సహకార మవసర మను సం గతి, ఈ సంఘమువారి కింకను గోచరించినటుల దోచదు. లేనియెడల, మహమ్మదీయ ప్రపంచ మును కలవరపెట్టుచున్న తుర్కీ సమస్యను వారేల వెంటనే పరిష్కరింపరాదు? గ్రీసు, తుర్కీ దేశములకు జరుగుచున్న పోరాటమును, వారు మొదలే ఏ ల ఆపియుండగూడదు? ప్రాచ్య దేశములందు గలిగిన నూతనోదయమును వారు కనుగొనలేదు. ఇట్టి స్థితిలో ప్రపంచశాంతిని సంగ్రామములతో ప్రసక్తి లేకుండ కాపాడు తెలులు? రుష్యాకు, ఈ సంఘమునందు సభ్యత్వము లేదు. అమెరికాదీనిలో సభ్యురాలుగ నుండుట కంగీకరింపలేదు. ఆంగ్ల దేశ ప్రధానపత్రిక యగు లండను టైముస్ పత్రికకే, ఈ సంఘపు యువయోగము గోచరింపలేదు. ఈ సంఘమున్నను లేకున్నను, ఒకటిగనే నున్నదని, టైముస్ పత్రిక వ్యాఖ్యానము జేసెను. క్రొత్తలో దీని ప్రయోజనము వ్యక్తము గాకబోయినను, రానురాను దీని యువయోగము విస్తరించుననునాశ కొందరకు గలదు. అసభవము కలిగిన కొలదియు, ఏప్రతిష్ఠాపన యయినను అభివృద్ధి గాంచవచ్చును.

కాని, పునాదులు తిన్నగ లేనిది, ఏప్రతిష్ఠాపన యయినను చిరకాలము నిలవనేరదు. శాంతి సాధమును నిర్మింపవలె ననిన, బునాదులు శాంతి ప్రవర్ధకములుగ నుండవలెను. మంత్రాంగము, రహస్యసంధి, ప్రత్యేకపు ఒడంబడికలు, మొదలగునవి వివిధదేశముల పరస్పర వ్యవహారములను నిర్ణయించుచుండెను. వీనియందు కలహ బీజములు అంకురించి పరిగె పెద్దవి యగుచుండెను. ఇయే తుదకు సంగ్రామములుగ పరిణమించును. ప్రద్రోకముగాంధ సర్వసాధారణ మయ్యెను. పరిశ్రేయ హాసము దగ్గిపో జొచ్చెను. స్వాతంత్ర్య పరత్వముపై, స్వాతంత్ర్యభంగమునకు జాతులు చులుకనగ, కంగజొచ్చినవి. యూరపు సం

గ్రామమునకు బియ్యట, నిట్టిస్థితి మారిపోవు నని, ఎదురుజూచుచుండిరి. స్వయంనిర్ణయనూత్రమును విల్చును మహాశయుడు ప్రతిపాదించగనే, నూతనా శ మొలకెత్తెను. రహస్యసంధి ప్రత్యేకపు ఒడంబడికలు, మొదలగు ఏర్పాటు లన్నియు దొలగి పోవలెనని వెలిబుచ్చగనే, సంతస ముదయించెను. చిన్న పెద్దయను భేదము లేక అన్ని జాతులకును స్వాతంత్ర్యము లభించు నను నూహ పొడమెను. యూరపుఖండము చిరకాలమునుండియు వాంఛించుచున్న స్వాతంత్ర్యము, సమత్వము, సాశ్రాత్రత, ఇకమీద సఫలత జెందునను తలంపు గలిగెను. కాని, యుద్ధ మూగి సంధివ్యవహారములు నడచినకొలదియు, ఆశ లడియాస లయ్యెను. పేర్లలో దక్కు హృదయమున మార్పుగలుగకబోయెను. నుప్రీం కొన్నిలు, నానారాష్ట్రసంఘము, మొదలగు నేర్పాటు లెన్ని యన్న నేమి? ఆధారములలో మార్పు లేనిది, కట్టడములో నెట్టి మార్పుండును? కలహంతురములు, శాంతిరక్షణ కెటుల తోడ్పడును? అమెరికా దేశము నానారాష్ట్రసంఘ నిర్మాణముతో సంతృప్తి జెందలేదు. వేరొక సమావేశము నిపుడు సమకూర్చుచున్నది.

అమెరికావారి ఏర్పాటు, నానారాష్ట్ర సంఘ మునకన్న ఒక మెట్టు ముందుకు బోయెనని చెప్పవచ్చును. యుద్ధోపకరణములను తగ్గించినకాని, శాంతి సుస్థాపితము గాదని, వారు గ్రహించి, అందుకు దగిన ఏర్పాటులను గావింపవలెనని వారు తలపెట్టిరి. వాషింగ్టను సమావేశమునందును, అన్ని జాతులకు ప్రాతినిధ్యము లేదు. రుష్యాను ఈ సమావేశమునకు గూడ ఆహ్వానింపలేదు. జాల్మి విషము సమస్యను పరిష్కరించుట కీ సమావేశ మయినను పూనుకొనుటలేదు. యుద్ధోపకరణములను తగ్గించుటకు వీరేమి చేసెదరు? సమావేశ దినము సమీపించుచున్నను, వీరు కార్యవిధానములను బహిరంగపరుపలేదు. సమావేశమునకు నెడలెడివారి యుద్దేశ మేమియో, ఇంకను వెల్లడి గాలేదు. ఆర్భాటములు మాత్రము అధికమగుచున్నవి. వివిధ జాతులవారికిని కాన్ఫరెన్సు యుద్దేశముల విషయమై సంపూర్ణ మగు సానుభూతి గలదా? వారిది సాధ్య మని తలచుచున్నారా? తలచుచున్నచో, వివరములగూర్చి విచారించవచ్చును. వాషింగ్టను సమావేశమును ఏర్పాటు జేయుచున్న అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రాధ్యక్షులగు హార్డింగరాజ్, ఇది సాధ్యము గాదనియొ, సాధ్యమయినను వాంఛనీయము గాదనియు తలంచుచున్నటుల, విదేశతంత్రీవార్తల న్వారా తెలియుచున్నది. అమెరికామాట యిట్లుండ, మిగిలిన దేశముల సంగతి ఎటులుండునో నూహించుట సులభ సాధ్యము. వాషింగ్టను సమావేశమున, పసిఫిక్ ప్రశ్నగూడ విచారించబడును. చీనా, జపాను, అమెరికాల మధ్య పసిఫిక్ సముద్రమునకు సంబంధించిన వివాదములు గలవు. మరికొన్ని యూరపీయను దేశములకు గూడ, పసిఫిక్ ప్రశ్నతో సంబంధముగలదు. దీనిని పరిష్కరించుట కేనూత్రము నాధారము జేసికొందురో ముందుగాని తెలియదు.

యుద్ధోపకరణములను తగ్గించినంత మాత్రమున ప్రపంచశాంతి చేకూరు నని భావించ వీలు లేదు. తాత్కాలికముగ వానిని తగ్గింపవచ్చును. మరల పెంచవచ్చును. కాని, జాతుల నన్నిటిని అదపులో నుంచుటకు సాధన మేమి? ఒక జాతికి పైనికు లభికముగగలరు. మరికొన్ని జాతులకు నాకాదళ మధికముగ గలదు. నాకాదళములో గూడ జలాంతర్గాములు మొదలగు విధ్వంసకనాకలముందర పెద్ద నాకలు పనికి రాకబోవుచున్నవి. వీని నన్నిటిని మించి,

వివిధ దేశములవారును విమానముల సధికముగ నిర్మించుచున్నారు. నైన్యములు తక్కువయెనను, విమానములవలన నెంతటి నష్టమునయినను గావింపవచ్చును. విషవాయువు మొదలగు విధ్వంసక సాధనము లుదయించినవి. విశేష దూరమునకు గుండ్లను ప్రయోగించెడి ఫిరంగులను మరల కనుగొను చున్నటుల, రూటరు దెలుపుచున్నాడు. విధ్వంసక సాధనము లన్నియు దగ్గిపోయి, అట్టివి ఇకముందెన్నడను తయారు గాకుండునటుల జేయుటెటులు? ఇందుకు నానారాష్ట్రసంఘము బోలు మరియొక సంఘము నిర్మింపబడునా? ప్రస్తుతస్థితి జూచిన, వాషింగ్టను సమావేశమువలన శాంతిసంక్షేపమునకు తగిన ఏర్పాటులు జరుగునని నమ్ముటకు వీలుగనవచ్చుటలేదు. సాశ్చాత్యులు బాహ్యోపకరణములనే నమ్ముకొని, ప్రవర్తించుచున్నారుగాని, మనస్సే అన్నిటికన్న ప్రధాన మను సత్యమును వారు గ్రహించుటలేదు. భావశుద్ధి లేనిది, బాహ్యశుద్ధివలన విశేషప్రయోజనము గలుగదు. అంతశ్శుద్ధికొరక, సాశ్చాత్యప్రపంచము ప్రయత్నము జరుపుటలేదు. కలహబీజములను తొలగించనిది. ఎన్ని సమావేశముల నేర్పరచినను పర్యవసాన మొక తీరుననే నుండును కలహబీజములు, యుద్ధోపకరణములను తగ్గించినను తొలగవు. వానిని తాత్కాలికముగ దీసివై చినను తొలగవు. కలహకారణముల సంతరింపజేయుటకందుచే ముందుగ ప్రయత్నింపవలయును. సాశ్చాత్యప్రపంచమును వేధించుచున్న పరరాష్ట్రాక్రమణవాంఛ తొలగిపోవలయును. తెలుపునలుపుచింతక్షణయుండగూడదు. అన్ని జాతులకును, స్వాతంత్ర్యము ననుభవించుటకు హక్కుగలదని యంగీకరింపవలెను. స్వయంనిర్ణయనూత్రమును అన్ని జాతులకును వర్తించు నని, నిష్కర్షగ గుర్తించి తదనుగుణముగ నాచరింపవలెను. మానవాభ్యుదయమునకు నాల్గుదు పెద్దజాతులుమాత్రమే బాధ్యత వహించుటలేదనియు, అన్ని జాతులును కలసిమెలసి పాటుబడునపుడు మానవాభ్యుదయము చేకూరుననియు గ్రహింపవలెను. మాండ్రేలును పేరుతో నిపుడు కొనసాగుచున్న పద్ధతి పరాధీనతను పెంచుచున్నదని, శ్రీనివాసశాస్త్రిగారే జనీవాలో జరిగిన నానారాష్ట్రసంఘసభలో వ్యక్తీకరించిరి. పెద్ద జాతులకు మరికొంత ప్రదేశము చేజిక్కుట శాంతి స్థాపనకు తోడ్పడుటలేదు. శాంతి చేకూరుటకు ముఖ్యమార్గ మేది? సాఖ్యప్రవర్ధనము శాంతికి మూలాధారము. మానవులసౌఖ్యము వర్ధిల్లవలెననిన వారి నావరించిన దుఃఖమును సారద్రోలవలయును. దుఃఖ మనేకరూపముల దాల్చుచున్నది. ప్రపంచమున స్వాతంత్ర్యపు లేమి దుఃఖమునకు మూలకారణమగుచున్నది. వాషింగ్టను సమావేశము ప్రయోజనకరముగ నుండవలెనని, స్వాతంత్ర్య పునరుద్ధరణమునకు మార్గముల నన్వేషింపవలెను. ఆసమావేశమున గూడెడి జాతులు, మనఃస్ఫూర్తిగ దలపెట్టునెడల, ఇక్కార్యము సాధ్యపడకపోదు. కాని, ఈవిషయమును వారు విచారించెదరని తోచదు. ముఖ్యవిషయమును వదలి, బాహ్య సాధనలనే నమ్ముకొనుట, నేల విడిచి సాముజేయుట యగును.

ఆయుర్వేదవైద్యము

ఆయుర్వేదవైద్యముగూర్చి డాక్టరు కోమను గారు ప్రచురించిన నివేదికను విమర్శించుచు, ద్రావిడ వైద్యమండలి, మద్రాసు ఆయుర్వేద సభలచే నియమింపబడిన ప్రత్యేకసంఘము మరియొక నివే

దుర్జనామ సం||రం ఆశ్వీజ శు|| ౧౪, శనివారము

ఆత్మశక్తి

జనమంచి పేరకటరామయ్యగారు

- క. స్పృశ్యంప నలవికానిది
వశమగునే యాత్మశక్తి పశుబలమునకున్
నశియింప జేమిటును నల
దిశలను గాతినలె జెక్కు తెలుగులదిరుగున్.
- క. ఒకచేర జాలయఁ జై పయి
నొకచేర జటి యూచు నుద్దండగతిన్
జెకలించి యొక్కచేరను
నకలము వికలంబు చేసి కాంతింజెందున్.
- క. కొనయూపిరివలె నుండియె
పెనుబా మటు బుచ్చుమ నెదు భీకరభంగిన్
గననేరఁ దాత్మశక్తిని
మనుజుఁడు బాహ్యుపపంచమగున్ దగుచున్.
- క. కొడుకుం గని కొండెక్కడుం
బాడవగు మేడెక్కినింగి ముట్టెడు మఱియూ
కొడుకును మేడయఁ గూలినఁ
బాడ వడఁగుచు వింధ్యనగమునోలెం గుండున్.
- క. దారము లెను భూమిక గడు
దూరము చననీక నిలుపఁ దొఱితిమఁ బరా
ధారపరాధిగతిన్
వైరవిహారంబు గాతినపడకుం గలదే.
- క. తనశక్తి తాను నమ్మిన
ఘనపథమున కెగసి యెగసి గరుడుఁడునోలెన్,
సునిశితమగు తనదృష్టిని
ననిశము నాజగముతోతియంద నిలిపెడున్.
- క. తనయాత్మశక్తి నూతన
నొనరికొని వైఁ బ్రాణి యున్నతపదముం
గనఁ జెల్లఁగాక, యెరు న
మృతరెండికఁ జెడును నాడుమి యల తిశంకన్.
- క. తనశక్తి దా నెలుంగక
యూనికియె మోహంబు నిద్రయును మరణమునా,
దనశక్తి దా నెఱిగినఁ
గనువెలుగును గనును, తెలివె గనుఁ బ్రాణంబున్.
- క. మెలుమై మెలునెదు నుఱిమెదు
నులుమై, హృదయఃసీమనండి మహాభి
కరమై పడుచిడుగై, జల
ధరమై తీవులకు నమృతధారలు గురియన్.
- క. మెల్లనిపదననగప్పుడు
విత్తముననుండి కదలి వెలువడుమొక్కై
హృత్పాన సుజలీకటి
హృత్తున మెలమెల్లఁ దోచు ముద్దులచుక్కై.
- క. స్తంభనము లేదు. శక్తికి
బృంభణమేకాని, లోకహితమునకై మున్
స్తంభముననుండి వెడలి వి
బృంభింపదె యుగ్గనారసింహకృతియె.
- క. అడఁచినను నడఁగి యుండదు
విడిచిడి యీ యాత్మశక్తి వెలుచ విబృంభిం
చెడు, గొండకడుపు వెలువడి
వడిఁ బుడమిని వారిధారపడుచందమునన్.
- క. నీచే నున్నది నీవిముక్తి యెపుడున్ నీశక్తి నిన్నెపునా
లోచింపంగ నిమిత్తమాత్రములె యీలోకంబునందశ్యమున్
నూచించునదికల్పకృత్సర్వవివలెం జాక్మాని నీచేతిదే
నీచాతుర్యముఁజూపి యొడవడవన్ దీరంబుఁజేరున్మి నున్.
- క. చులుక మున జలధిఁ గ్రోలుడె
చులుకమున నగస్త్యమౌని చూడంగ మహా

గ్రంథపరిచయము

మాకార్యాలయమునకు విమర్శనార్థమై ఈ దిగువ నుదా రించిన గ్రంథములను పంపిన గ్రంథకర్తలకును ప్రకాశకులకును కృతజ్ఞతఁ జూపుచు తత్పరిచయమును మా పాఠకులకు గలిగించు చున్నాము (1) సరస్వతీ వాచకపుస్తకములు. రెండవ మూడవ నాల్గవ యొదవ తరగతులవి. గ్రంథకర్త ఫారసీ రాఘవేంద్రరావు గారు పి. ఏ. ప్రకాశకులు అద్దేపల్లి లక్ష్మణస్వామి నాయుడు గారు రాజమండ్రి. వెల వరుసగా రి.4, రి.5, అణాలు (2) ప్రసిద్ధ ఆంగ్లేయాపద యోగములు:— ప్రకాశకులు సేతుబ్రహ్మ, హోమబాబు 610 మద్రాసు తేక, మచిలీపట్టణము. వెల రు 1, (రి) కేసోపనిషత్తు ఆంధ్రకరణము. గ్రంథకర్త ఆదివూడి సోమ నాథరామలుగారు. ప్రకాశకులు పి. వి. నార్యప్రకాశరావుగారు పి. ఎ కాకినాడ వెల రు 0.1-6 లు.

సరస్వతీ వాచక పుస్తకములు ప్రథమపాఠశాలలో చదువు ఆంధ్రబాలబాలికల పాఠాభ్యాసమునకై ప్రకటింప బడిన పుస్తకములు. ఇంకవరకు ఆంధ్రబాలబాలికల యువయోగ మునకై ఎన్నెన్నియో విధములగు వాచకపుస్తకములు ప్రచురిం బడియున్నవి. కాని సమాజమగు భాషాసాహిత్యవాదులు లేనికతన ఆయ్యవే తగినంతటి భాషాభివృద్ధిని కల్గింపజాలకున్నవి. ప్రస్తుత మీ వాచకపుస్తకము మైసోరొన్నిన లోపమును పూర్తిముగా తొలగించబడియున్నది. కాత్ర వాణిశ్యాది విషయములందు చక్కని పాఠభాషికజ్ఞానమును మృదుమనోహరమగు వాక్యరచ నా నిపుణతను చదువరులకు కల్పించి ఆంధ్రబాలబాలికలకు మనో వికాసమును భాషాభిమానమును దేశభిమానమును ప్రోదియేజూ లినదై ఈవాచకపుస్తకము లలరారుచున్నవి - శ్రీయుతులు అద్దేపల్లి లక్ష్మణస్వామి నాయుడుగా రిదివరకే ఎన్నియో నవలా గ్రంథరచనములను ప్రకటించి అసాధారణముగా ఆంధ్ర సాహిత్యసేవను సల్పుచున్నారు. అట్టి వీరు ప్రస్తుతము ఈ యువ్యమును చేపట్టుట విక్సిరి క్లాఫ్యుముగ నున్నది.

ఆంగ్లేయాపదయోగములను గ్రంథమున సర్వసాధారణ ముగ జనులలో వ్యాపించు వ్యాఖ్యలను వానిని తమంత తాము నివర్తింప జేసికొనననుగుణము లేకులేలుగున పాశ్చాత్య వైద్య కాస్త్రమునందలి బొమ్మయోగములను కొన్ని వివరింపబడి యు న్నవి. గ్రంథాంధము నందు యోగముల మిశ్రము చేయు పద్ధ తులు-పరిమాణములు-మున్నగువానిని తెలుపగల వివరణములు నూచింపబడియున్నవి. పిమ్మట గగ్గల సానుము జలదరము ఉబ్బ నము మున్నగువ్యాఖ్యలను పేర్కొనుచు వానికై సిద్ధముచేసికొ నవలసిన ఆంగ్లేయాపదములపట్టి కను కొలతలలో సహా ఇచ్చుచు బొమ్మయోగములు వివరింపబడినవి. గ్రంథముచివటను ఆంగ్లే యోగముల యుచ్చాగణను తెలుగున అకారాధిగా వ్రాసి యును ఆయావ్యాఖ్యలయును తచ్చిత్రము బనికనచ్చు బొమ్మ యోగములయు వివరములు తెలుపు సూచికయును ఇముడ్చబడి యున్నది. ఈపుస్తకము సాయమున ఏమాత్రము ప్రాథమిక ఆంగ్లేయవైద్యజ్ఞానముగల వారైనను తమంతతాము బొమ్మయలను సిద్ధముచేసికొనగలరని నమ్మదము.

కేసోపనిషత్తునందలి యర్థము లేకులేలమగు గీతపద్యముల కైలాసాధారణులకు నైతము విశదమగునంతటియులువుగా గ్రంథకర్తగాను ఆంధ్రకరించియున్నారు. ఆంధ్రమున నిట్లు పద్య రూపమునఁ బరివర్తములైన యుపనిషత్తులు చాలతక్కువ. సోమనాథరావుగారి యాంధ్రకరణము అన్ని విధములను మనో రంజకముగా నున్నదని తలంతుము.

తుల్యుఁడ గ్రీయాసిద్ధి దగం
గలగును సత్వముననె యుపకరణము లేలా?
గీ. వైరసంచారి సంకల్పననగజంబు
ధర్మ సావధన్ తృంఖలఁ దగులువడినఁ
బ్రబలనత్వంబె యగుచు స్వారాజ్యపట్ట
భద్రసానుజవిభాగితి నలుచుచుండు.

ఫారసీకవ - హాఫిజ్

హాఫిజ్ ఫారసీకవులలో నెక్కుడు పేరందినవాడు- ఇతనిని ఫారసీకవుల కల్ల చక్రవర్తి యనినను అతిశయోక్తి లేదు. 'గులిస్తా' 'బోస్తా' అను వానిని వ్రాసిన శేఖుసాదీకంబెను, కవితయందు మిన్నయనదగినవాడు-చుగను కాళిదా సేరీరివాడో ఫారసీవారికి హాఫిజ్ అట్టివాడు- అతని కవితాశక్తి అపూర్వ మైనది. సూక్తులు మృదుశృంగారములను భావపూర్ణములను నివర్ణజనితములును నగునట్టివి. విశుద్ధమగు ప్రేమ- తదనుకూప మగు పూజ్యభావము- తాలనైన గరగింపగల సహృదయ హృ దయ క్లాఫ్యుమగు సుక్తిపరంపర-తడుచితమగు కోమల పదజాల ము మున్నగునవి ఫారసీకవులలో-కేవల మొక్క హాఫిజ్ కవి త్వమునందు మాత్రమే పొడకట్టుసేగాని ఇతరత్ర కాన్పింపవు. హాఫిజ్ యొక్క నిజమగు పేరు శమ్సు ఉద్దీను- హాఫిజ్ అనునది అతనికి బిరుదుము- హాఫిజ్ చిన్న తనమునుండియు చారి ద్ర్యదుఃఖపీడితుడై యుండి ననియును, ఫారసీదేశమునందలి షిరాజ్ నగరమునందు పదునాల్గవతాబ్దాగ్రంభమున జన్మించె ననియును అతని కవిత్యమువలన సూచితమగుచున్నది. మఱియు ను అతని గోరీపైని వ్రాయబడిన యొక పద్యమువలనగూడ ఈ విషయము స్పష్టపడుచున్నయది- హాఫిజానకు తనజన్మభూమిపై విలక్షణములగు భక్తి ప్రపత్తులు కలవని ఆతని కవిత్యమున ప్రతి పదమునను మనకు బోధించుచుండును.

హాఫిజ్ కుక్కాబుద్ది- అయన కొలదికాలము పరిశ్రమ చేతనే, చక్కని కవితాధారము, నిగతుకమగు చార్యునిక విజ్ఞా నమును అర్జింపగల్గెను. హాఫిజ్ విద్యార్థుడును బుద్ధిమత్తుడును అలంకరణకే హాజీ కయ్యామద్దీను" అను చక్రవర్తి - అతని రచించి త్రొత్త నొక కలాకాలను స్థాపించి అందు హాఫిజ్ ను ఉపాధ్యాయునిగ నేమించి గౌరవించెను- కాని హాఫిజ్ ఉచ్చుంఖల వర్తనమును యథార్థవాదియు నగుటచేత తాముల ప్రశంసల కంతగా పాత్రము కా లేక హా యె ను- భిక్షు వుడుగాని రక్షుడుగాని- ఆచరణమునందును ఆభ్యాసమునం దును భిన్నవర్తనముగ నుండెనేని- ఆతడు హాఫిజ్ యొక్క వజ్ర సంకాశములగు వాక్యహరణములకు గురి గావలసినదే! ఈ కారణమువలన హాఫిజ్ ను కొందఱు వాస్తవికని- చమటని- దురభి మాని యని పంపరివిధములగు బిరుదుములతో- చిత్తమువచ్చిన ట్లాకాలమునఁ బూజించియున్నారు.

ఫారసీవారిలో ఆకాలమున 'అనల్ హాక్' అని ఒకఫక్తి రుండెడివాడట. అయనగొప్పబ్రహ్మవాది. అత్యైతి. ఫారసీలో "అనల్ హాక్" అనగా "నేనేబ్రహ్మమును" అనియర్థము. ఈఫక్తి తననుగుఱించి తాను అనల్ హాక్ అనిచెప్పుకొనుటచేత నతనికిది యే నిజమగు పేరుగా వాడుకగల్గినది. కాని దుర్మార్గులు ఆ నేతు లుచేరి- అఫక్తియ అహంభావముగలవాడని తలచి అతనిని-అనల్ హాక్- అనిఅనవలదని పెక్కువిధముల నిర్బంధించిరి. కాని ఫక్తిరు వారిమాటలను చెవినిపెట్టలేదు. అంతట వారాతని నుఱివీయించిరి. ఉరిలోతాను చనిపోవుచున్నను ఫక్తిరామాట ననుటను మాననే లేదు. హాఫిజ్ ఈకథను నైకొని ఒకగ్రంథముగా వ్రాసి-ఆకాల మునసంఘమునందుగల మాధ్యత, దురహంకారిత, మున్నగువాని నుల్లేఖించికరుణరసముపొంగునట్లు కవితావాహినిని వెల్లివిఱియఁ జేసెను. అప్పటినుండి అతని పేరు దిగంతముల వ్యాపించెను. మహా రాజాధిరాజు రెండఁడెందలో- అతని కవితాసౌధారసమును గ్రోలి- ప్రత్యక్షముగ నతనిముఖమునుండియే పీయూషాత్మలను విని యానందించుటకై, అతనిని ఆహ్వానింపసాగిరి. కాని హాఫిజా ఏన్నసాలుని యంగణమునుకూడ త్రొక్కినవాడుమాత్రము కాడనుట చివటకు లేలిన సారాంశము.

హాఫిజ్ వ్రాసిన దీవాన్ అను గ్రంథమును నీతిగ్రంథముగను మతగ్రంథముగను వైవదిహి గ్రంథముగను ఇప్పటికిని పు గించి గౌరవించు

సాక్షి సుఖసభ్యులు తమలో

దా మిట్ట మాటలాడుకొనిరి:

జంఘా:—యన సభాకార్యాలయ మనివార్యము లగు కొన్ని కారణములచే మౌనముననున్నవలన నీ క్రొత్తపని యెఱుంగకపోవుటచేత నీదినమున క్రొత్తతవ్వవలెనని రాలేదు. అందుచే సాక్షిసభ్యులమీదును నీదినమున లేదు.

కాలాచారి:—అనివార్యము లగు కారణము లని-సభా కార్యాలయ మని-మౌనముననున్నవలన నీదినమున చెప్పవలెనని అట్లే మనము గలిగా నీయకుండునని మనస్సుననున్నాము. మనలను వెదలఁగొట్టుటచేతని స్పష్టముగా జెప్పరాదా? ఇచ్చట మనములేవు నెవ్వరున్నార?

వాణి:—నామీ యిచ్చట నుండియెడల నెక్కడ నైనఁ గొంతిసామ్యము బలులులేవు యద్దేనిచ్చియుండును. అతఁ డుర లేకుంటున్న నీచిక్కు వచ్చినది.

జంఘా:—అయన గ్రామాంతమునకుఁ బోయి నెలదినములు దాటిరి. అయన వెదలినట్లుట నొక్క లేఖమాత్రమే సాక్షిసభ్యులకుఁ బ్రాసినాడు. సాక్షిసభ్యులకుఁ కాయఁయి వ్రతము వ్యతిరేకముగ వర్ధంతి జరిగించినందులకుఁ జీవాట్లు పెట్టుచు వ్రాసినయాలేఖతప్ప తరువాత నేదియు వ్రాయ నలేదు. కాకల మేమో తెలియకపోవుటచలనఁ దోచుకొన్నది.

కాలా:—అతఁ డెచ్చటెచ్చట దిగునన్నాడో, ఏమేమి వింటెలు చూచున్నాడో, ఎవరెవరితో మాటలాడుచున్నాడో, యేయే విషయములను గ్రహించుచున్నాడో, యే తొందరపని మీదనున్నాడో, యెట్లు తెలియవచ్చును? మనము తొందర పడినంతమాత్రముచే నాయన వచ్చునా? అయన సుఖముగాఁ గొలదిదినములలో వచ్చి మనల సంతోష పెట్టెనని నావిశ్వాసము.

వాణి:—అయన రాచిని జంఘాలశాస్త్రీయుఁ జెప్పి యుండలేదు. కాని యెచ్చటనున్నను తరంతిలేఖమైన నేల పొయిలేదోయని యాందోళనపడుట సహజమేకాదా?

కాలా:—అన్నియు సహజములే. సహజములైనపనులన్నియుఁ దప్పకుండ జేయవలయునా యేమి? సహజములైన పనులన్నియు విసర్జింపుమనియే కాదా వేదాంతము బోధించుచున్నది. ప్రకృతిలో గుడుగుడుగుంచును లాడువాడు పామరుడు కాక పండితుఁడా? ప్రకృతిని మీఱినవాడే బ్రాహ్మణుడు.

వాణి:—కాలాచారి! సంకతిసంకల్పము లెఱుంగకుండ, నేసంకతి చెప్పినను నీవు మతిములాని కిచ్చుచుందువేల?

జంఘా:—మతిమనగా జ్ఞప్తివచ్చింది. ఈనడుమ నామి త్రునియొద్ద నొక్కపటము చూచితిని. అది యిరువదియంకముల పాడుగు పదునెంకంకముల వెదల్పు గల కాగితమునై జీర్ణించబడియున్నది. అది పాఠశాలలో ముద్రింపబడి ప్రచురింపబడినది. దానిలో మతిబోధలవిగ్రహములు ముప్పదియున్నవి.

శుభసమయములందు, ఇప్పుడు మన వారు రామానుజములో పుల్లనుగ్రుచ్చి ఆభాగపు అర్థమును తమ కార్యభావములో పోల్చి- ఫలాఫలములను నిర్ణయించుకొనునట్లే- అప్పటి ఫలాఫలము ఆతనికావ్యమును ఆగాములగు శుభాశుభఫలముల నిర్ణయించి విధించుదైవముగా చూచికొని పూజించుచున్నాడు.

హాఫీజ్ అసాధారణుడగు ప్రతిభాశాలి. అతని కీడగు కవి తక్కినసభ్యులలో (సంస్కృతమునందులేవు) వేనిలోను లేదని పండితులు వాదవివాదములను నల్పుచుందురు. పండితరాయజగన్నాథ మహాకవికి వలేనే, ఇతనిని “ఆత్మకవిత్వమే అన్నింటికన్న మిన్న” యను అభిమానము పూర్తిగ గలదు. ఈ విషయ మాతని కవితలందు ఎచ్చటెచ్చట నచ్చట స్ఫురించుచుండును. ఇంక నీవిషయము ఇంతతో విడచి హాఫీజ్ కవి యొక్క నూత్నల ఒకటి రెండటిని ఈకింద ప్రకటింపుచున్నాము.

సభా అగ్ర గుర్రలే డాఫ్

తెదల్ బకశ్యలే దోన్

గాన్ నభ హున్ అజ్

ముఠాబున్ శి

శి

గోస్వామి మొదలు సాధకబ్రహ్మచారి యనునొక యనామకుని వలకు మూడువరుసలలోఁ గాఁబోలు ముప్పదివిగ్రహములు చిత్రంపఁబడియున్నవి. ఆవిగ్రహములన్నియు, వెనుకవి ముందు ముందువి వెనుకఁ జైవి క్రిందఁగ్రిందివి మైనఁ గలగవులగముగ గం దగ్గలముగఁ గలపఁబడియున్నవి. కాలక్రమ మెంతమాత్రము ను గణించబడియున్నట్లు కానఁబడదు. మతక్రమమైన గణించబడినట్లంతకుఁ పైఁ గానఁబడకుండ నున్నది. అట్టిచూహభావులను జీర్ణించునప్పుడు, వారున్నవరుసయే, వా రాక్రమించినట్లుమే, వారిప్రతిమాలైఖరియే, వారిచరిత్రమును సంతేపముగాఁ జెప్ప దగినంత సవర్ణములై యుండవలయును. వారిబోధితలు యద్రాక్షసరములు పట్టెనామములు వట్టిమొగములు చూచిన సంతోషించువా రెవ్వరు? మనకుఁ గానఁపినది వారు మతప్రపంచము నఁ జేసిన మహాపాపకారము, వారు బోధించిన ముక్తిసాధనము, వారుచేసిన సంస్కరణము. ఈజ్ఞానమును మనకుఁ గలుగఁజేయ లేని పటములో మనకేమిలాభము. ఒక్కొక్కవిగ్రహము మత పూర్వచరిత్రమునకుఁ దరువాతయిధాన్యమై యుండవలయును. పశ్చాత్తరచరిత్రమునకుఁ బూర్వాధాన్యమై యుండవలయును. రామమోహనరాయల విగ్రహము న కయిదాటువిగ్రహముల తరువాత రామానుజాచార్యుల విగ్రహమును జీర్ణించి నప్పు డర్థమేమి? రామమోహనరాయలమత మెట్టిది? రామానుజమతమెట్టిది? గోస్వామిగారికి మూడు వెనుకల శంకరాచార్యులవారిని జీర్ణించినప్పుడు భావ మేమి? మతసంప్రదాయమును బట్టి యొన నన్ని హితత్వ ముండవలయును. కాలక్రమమునబట్టియైన నుండవలయును. అదియునిదియు లేని యీవామ్యులప్రొప్పుతో జనియేమి? మతబోధకు లీ యీస్వరూపములు గలవారని మనకుఁ తెలియుటకై వారట్లు చిత్రంపఁబడిన యూహించునెడల నా విగ్రహములలోఁ బ్రధానల విగ్రహములన్నియుఁ గల్పితములే- కృత్రిమములే. శంకరాచార్యులవారు లావుగనుండునో సన్నముగ నుండునో యెవ్వఁడెఱుఁగును. బుద్ధిదేవుని కోలమొగమో గుండ్రమొగమో చూచినవారెవ్వరు? యధార్థములైన వాయాపటము లున్న మతప్రచారకుల విగ్రహము లీ కల్పితవిగ్రహములతో గుడ్డిగుచ్చుటకే దైన చారిత్రాత్మకమైన యభిప్రాయముండవలయునగాదా? గుడ్డిగుచ్చివారు కుడియేదో యెడమయేదో యెఱుఁగకుండ గుడ్డిగుచ్చునెల? గుర్రమబుర్రా వేదోగులాబిర్రావేదో తెలియకుండ గుడ్డిగుచ్చునెల? సంఘవిగ్రహపటము చరిత్రబోధకమేకానియెడల నింకదానిలో సారస్వతమేమున్నది? హైందవజాతీయ మహాసంఘనాయక సంఘపటమున్నది. అదిజాతీయ చరిత్ర నెన్నినోళ్లను వెల్లడించుచున్నదో చెప్పవలయునా? ఆ ర్యవర్తదేశ స్వతంత్రరాజసంఘపట మున్నది. ఆరాజులయొక్కయు వారి యాస్థానములయొక్కయు స్యూరతాధికకులను సోపానపంక్తిగ నాసంఘపటము చూపుట లేదా? విగ్రహముయొక్క మొగముసారు ముక్కుతీరు చూచి యెవఁడు సంతోషించును? దానిమొగమున భాగ్యవత్సక్తిమే యుండయించుచున్నదో, యాధికారిక లేజమేయందుచున్నదో, స్వాభావికానురాగమే వెన్నెల గాయుచున్నదో ప్రాపంచిక పరావృత్తియే దుమడుమలాడుచున్నదో, అదియే మనకుఁగావలసినది అదియేమియు లేకపోయినను బోనిమ్ము. దానినిగూర్చి నేనంతవిచారింపను గాని ప్రధానమైన కాలక్రమమే జీర్ణంపఁబడినప్పు డింకఁ జెప్పవలసినదేమున్నది?

వాణి:—అయినను మనకుఁ బూర్వుల కాలక్రమము గూడఁ బొగుగఁ దెలియదులే.

కాలా:—అమాటకూడఁ గొంత సత్యము కాకపోలేదు.

జంఘా:—అదేమిమాట! శంకరాచార్యులవా రేసంవత్సరమునఁ బుట్టిగో నీకు సరిగాఁ దెలియక పోవచ్చును. బుద్ధాచార్యులవా రేతిథిని బుట్టిగో నీకుఁ దెలియకపోవచ్చును గాని బుద్ధుఁడు ముందో శంకరుఁడు ముందో నీకుఁ దెలియదా? నిత్యానంధుఁడు ముందో రామానుజుఁడు ముందో తెలియదా?

వాణి:—నిజమే నిజమే కాని, కాలక్రమము లేకపోవుటయే గొప్పలోపమని యర్థమేపింపదగదేమో. చరిత్రము తెలిసి సంకెఱ కందఱకుఁ దెలియును. పటము వేతే చరిత్రను జెప్ప నక్కఱలేదు. మొదటిది తెలియనివానికి రెండవది తెలియనే తెలియదు. మొదటిది తెలిసినవానికి రెండవది తెలియనక్కఱలేదు.

జంఘా:—పోనీ! అది గొప్పలోపముకాదు సరే. నీమాట యేల కాదనవలయునా? మధ్వాచార్యులవారి విగ్రహ మామముప్పది విగ్రహములలోఁ గానఁబడియెడల నది గొప్పలోప మని చెప్పవచ్చునా?

వాణి:—అటు లేల కానఁబడదు!

జంఘా:—ఏలయో నాకట్లు తెలియును కానఁబడలేదు.

కాలా:—నిజముగానే-నిజముగానే.

జంఘా:—అసత్య మేల యాడెదను. నాకుఁ గనఁబడ లేదు. ప్రతి విగ్రహమునకును నామమున్నది. మధ్వాచార్యులవారి పే రాపటములో లేదు. అందువలన నాయన పటమందు లేనట్లెంచవలసి వచ్చినది.

కాలా:—అయ్యో! మతక్రమ గురువులలో మధ్వాచార్యులవారే యందు లేరా? ఎందుచేత? జెప్పమో! ఆయనను మఱచిపోవుట! మధ్వాచార్యులవాడే- కర్మభక్తిజ్ఞానములు మూటికి మువ్వు తేర్పాటుగాఁ బ్రపంచమతచరిత్రలో స్థాపింపఁబడి యున్నారే. అట్లు శాశ్వతప్రతిష్ఠ నొందిన స్వాములవారిని సంఘపటమునండి సాగనంపుట సామాన్యసాహసమా? అయ్యో! ఉపనిషత్తులకు మతక్రమభావ్య మున్నదే. బ్రహ్మసూత్రము లకు మతక్రమభావ్య మున్నదే- భగవద్గీతలకు మతక్రమ భావ్య మున్నదే- రామానుజమునకు భాగవతమునకు మతక్రమభావ్యమైనను లున్నదే- సర్వశుభములకు మతక్రమతాంబూలములున్నదే- అయ్యో ముక్కలిపేట కోక్కా కాలాడఁ దిసి నాడే! ద్వైతమతము లేనిదే యద్వైతవిఘ్నాద్వైతములు నిలుచుటెట్లు? నిలుచుటమాట యటుంచుము. ద్వైతము లేనప్పుడద్వైతమున కర్థమేమి? అద్వైతమునకే యర్థములేనప్పు డింక విఘ్నాద్వైతముమాట చెప్పనేల! పటములో మధ్వాచార్యుల వారు లేకున్నతరువాత శంకరాచార్యులవారు రామానుజాచార్యుల వారెందులకు? వారినిగూడఁ దిసిపాట వేయలేకపోయినాఁడా! ఉండినయెడల వారి యక్కఱమాత్ర మేమున్నది? పొగాకు సున్నము నేయికలసికదా నస్యమైనది! వీనిలో నేదైన నొక్కటి తిసివైచినయెడల నస్యసిద్ధి యుండునా? అటులే.

వాణి:—కాలాచారి! వెట్టిచదువు చదువకు- జంఘాల శాస్త్రీ చెప్పినమాట నిజ మనుకొనుచున్నావు కాఁబోలు! మధ్వాచార్యులవిగ్రహ మేమి? అందున లేకపోవుట యేమి?

జంఘా:—మధ్వాచార్యులవామమును నేనాపటమునఁ జూడలేదు.

కాలా:—అంతమాత్రమున కధిక్షేపణము లేదు లే-పూర్వ ప్రజ్ఞాచార్యులవారిని యున్నదేమో ఆనందతీర్థులవారిని యున్నదేమో?

జంఘా:—ఆరెండు పేరులకూడ నాపటమున లేవు- ఈ మూడువామములు కాక మఱియొక నామ మాయన కేదైన నున్నదా?

కాలా:—ఉన్నట్లు నేనెఱుఁగను. కాని మఱియేదో యింకొక పేర నాతఁ డు త్తరదేశమున వాడఁబడుచుండునని నానమ్మకము.

వాణి:—దీనికింత యోజనయెందులకు? ఆపటమున జీర్ణించినవారికి వ్రాయలేకపోయితివా?

జంఘా:—వ్రాయలేదని యెట్లు చెప్పగలవు?

కాలా:—వ్రాసితివా? ఆలాగునజెప్పుము. ఉండు ఒక్క నిమిష ముండు. మాటల సందడిని మరచిపోయితిని. శ్రీమముగా దిమ్మ దిగుకుట్టొక్క పాడుముపట్టు వేసికొనీ!

వాణి:—జంఘాలశాస్త్రీ! చిత్రకావనకేముని లేఖ వ్రాసితివి.

జంఘా:—మీపటమును జూచితినినియు, దానిలో ద్వైత మతాచార్యులగు మధ్వాచార్యులవారి విగ్రహము కానిపింపలేదని యుం బటములో నాయన విగ్రహమును బుద్ధిపూర్వకముగా వదలుట కార్యులగు మీరు సాహసంపఁ జాల రనియు, నాయన కిచ్చట మధ్వాచార్యులని-పూర్వ ప్రజ్ఞా లని- యానందతీర్థు లని మూడే ప్రఖ్యాతము లగు నామము లున్నవనియు, నీనామములలో నేదియుఁగూడ మీ పటమున దృష్టిగోచరము కాలేదని యుం గావున మఱియొక్క పేరైనది మీ వైపున వాడుకలో నుండవచ్చుననియు, నట్టి పేరేదో తెలియఁబడిన యెడల సంతోషింతు ననియు వ్రాసితిని.

కాలా:—సరే ఇంక నేమి? మృదులముగనే వ్రాసితిని. నొడ్డలి పెట్టుగ వ్రాసితివేమో యని యనుకొంటిని. ఇంకను నీయు త్తరమునకు జబాబు రాలేదు. రావేగమే యీసందేహము విడిపోవును సరే. ఇక నేమి?

జంఘా:—జాబురాలేదని యెవరు చెప్పినారు?

కాలా:—అదొకటా! ఇంక నేమి? ఏమనివచ్చినది.

జంఘా:—ఇదిగో ఉత్తరము. దీని యర్థము తెనుఁగునఁ జెప్పెదను. భారత చిత్రమందిరము నుండి 142, గ్రాండు బ్రంకు రోడ్డు మారా. 8-10-21

“బాబు జంఘాలశాస్త్రీ-అయ్యో! మీరు క్రిందటి నెల 28 వ తేదీని వ్రాసిన యు త్తరము మాకు సకాలమునఁ జేరినది- మీ యుత్తరములో బ్రథమ భాగమున వ్రాసిన యంతమునకు నేను జబాబు చెప్పఁజాలనందులకు తమింతురని నమ్ము చున్నా

అచార్య శీలధర్మము

భారతవర్షమునండి గొప్పగొప్ప విద్యాంశులు చినా మున్నగు దేశదేశాంతరములకు వెదలి విద్యావిశేషధర్మాలు ప్రచారము నేయవలసి వచ్చిన ఆకాలమువేలు. మనయంతరమునను విదేశములకు పోయి విద్యాదుల నుపార్జింపవలసి వచ్చిన ఈ కాలము వేలు. విదేశీయులు ప్రస్తుతిము-ఈ మన భారతవర్షమునకు-వేలకువేలుగా కగుచున్నది. ఎన్ని వేల ధ్యేంద్రక్షిందలతో నాగ ర్కతా సౌధము నిర్మింపించి పేరొందిన- మనవలెములు మన ధర్మములు మన యాచార్యవర్ణవర్ణములు నిస్సారములను అను పాదయములను అమానవములను - అని దినదినమును విధియు విరామములేక మనకు బోధించుచున్నారు. కాలవశమున సంభ వింతుచుండు పరిస్థితివలనములకు గాని, జయపజయములకు గాని, ఉక్తిపక్షపక్షములకుగాని అంతగా విచారామోదము లకు అవకాశమియ్యరాదనుట నిజమే. గాని-మనము మనభూర్వుల పాండిత్యపర్యాకములను, బాత్తుగ విశ్మయించితి మనమాటను తలంచుకొనినపుడు మాత్రము - విచారమునకు అవకాశమియ కుండ నుండలేమని తలంచుము. కనుక కొంతటి దేశము మన వాయి పూర్వులగు ప్రతిభ సిద్ధియును బుడతలయును పరి శ్రమల సాధ్యమింపదరకొనుట యుత్తమము. ప్రస్తుతి మిచ్చట దేశదేశాంతరములకు నైతి మాదర్శనప్రాయమైన ఆచార్యశీల ధర్మని గుఱించి ఒకటి రెండు మాటలను నివేదించెదము.

ఆచార్యశీలధర్మము ఆరవశతాబ్దివాడు. ఈయన నలందావిశ్వ విద్యాలయమునకు అధ్యక్షుడుగా నుండెను. భారతవర్షమున నా కాలమునందలికి సమకీర్తి సద్గతిపదగిన దానినికొ డెవ్వడును లేదని పండితు లనుకొనెదరు. చినా యాత్రకుడగు హియనుత్సాం గున కీతడు గురుపదము సద్గతిచి-పాడు. ఈయన వంగ దేశాంతర తమగు రామపాలనగమున (కాకాజిల్లాలో) జన్మించెను. సాలం శ్యులగు రాజులపాలనకు పూర్వ మియ్యారు బ్రాహ్మవంశ్యులగు రాజులకు రాజధానిగానుండెదట. ఆచార్యశీలధర్మము కిక్కిన దానినికలవలె బ్రాహ్మణపండితుడుకాడు. "ఇదంత్రే మిదం బ్రాహ్మ్య"మను నూక్తికి తగినట్లు విద్యవైకాండుడును శ్రేయ నిధియునని పేరొందిన క్షుత్రియవశ్యుడు. సాధారణరాజుల వారే నితడును విశ్వవిద్యులుబుధుగ నె యుండెను. మూరా భిషికుడు కాగల్గెడివాడే. కాని భారదాకటాక్ష మితనియందు

ను. ఆ మహాభోధకుల నామము లేవో కనుగొనుటకుం బ్రయ త్నించుచున్నాను. ఆ సంఘ పటము మేము కల్పించివైచినది కాదు- ఏదియో పూర్వపటమునకు సకల తీసివారు. ఆ పూర్వ పటము మా కట్లునచ్చినో యొక్కడినుండి వచ్చినో తెలియదు" కాలాచారీ! వింటివా? ఎటులున్నది?

కాలా:- మీరు వ్రాసిన శేఖలానియంత్ర మేదో యాత్ర దేలుగకుండ బ్రతుకైత మిచ్చినట్లుగపడుచున్నదే! ఆ మత బోధకుల నామము లేవో కనుగొనుటకుం బ్రయత్నించెద నని వ్రాసినాడేమి? మీరొక్క మధ్యాహ్నములుగారి కిక్కడ వాడెబడుచున్న నామము లేవో యడుగుగా మతబోధకు లని వ్రాసెనెమి?

వాణి:- గౌరవార్థమైన ఒకం వచనప్రయోగమై యుండును.

జంఘా:- అట్లు కాదు- కేలుగున కట్లు సమర్థించుకొన వచ్చునుగాని-యంతటి మింగి ఖననున్నది 'ది సెమ్మి ఆఫ్ దిక్ ప్రీచర్స్' అని వ్రాసినాడు.

వాణి:- ఆ విగ్రహము పూర్వపటమునకు సకలనియు నది యెచ్చటనుండి వచ్చినో మాకుం తెలియదనియు; జిప్సట వలన దమమీదనున్న పూచినంతయుం వీలగిండుకొన్నట్లు కనబడుచున్నది.

జంఘా:- అంతేకాదు మనకు ముందంతకంటె తెలియు సాధనముకాడ వీలగింపినట్లు కనబడుచున్నది.

కాలా:- ఏవో పేర్లను గనుగొనుట కాయన ప్రయ త్నించుచున్నానని వ్రాసెనుగాదా! ఏమి తెలియనో మాత్రము-

వాణి:- నీకేమి తెట్టి ఉన్న ప్రతిలేవో విక్రయించు కొనుటయే పురుషప్రయోజనముగా గలవారే పనికిమాలిన గొ డవయంతయు నేల? కనుగొనువాడైన యెడల నింత ప్రఖ్యా తాంత మెంతసేపు కనుగొనవలయును?

కాలా:- అట్లుకాదులే-మనకున్న యాతురత వారికేల యుండును-సావకాశముగా గనుగొని తెలియజేయుదురేమో?

జంఘా:- ఆ సంకతి నిర్విఘటముగా తెలిసినయెడల నీ దినమున నుపన్యసించియుండును.

వాణి:- మన యుపన్యాసముల కేమి? మత యొకప్పుడు మాచుకొనవచ్చును లేండు సోదము-

జంఘా:- ఓమ్ శాంతి శాంతి శాంతి.

అనర్గళముగ ప్రసరించి అమేయపరిభ్రామభవమునుజూపి ఇతనిని తొల్యునకు ఆకర్షించెను. కనుకనే చక్రవర్తిశీలధర్మమని యని పించుకొందగిన నీకడు ఆచార్యశీలధర్మ డని ప్రసిద్ధిగాంచ గలిగినాడు.

నలందా విశ్వవిద్యాలయము వాద్ధర్మ మను మహా పాదపమునకు ఒకపిశాలకాఖ యనవచ్చును. ఆచార్యశీలధర్మ డీ విశ్వవిద్యాలయమున కంతకును అధ్యక్షుకపదవి నిధిష్ఠించి-విజ్ఞాన ప్రపంచమునకంతకును సుమాట్లుగానుండునపుడు-ఇంచుపను నైను వందలకు నైబడి యధ్యాపకులును, పదివేల మొత్తమునకు మించిన విద్యార్థిబృందమును అధిపనించియుండెడివారట! వీరందఱు తమ మకుటమువలె అధ్యక్షుకపదవి నిధిష్ఠించి లోకమునందు- అప్రతిపాతముగ-నిష్పక్షపాతముగ - నిర్వాజ్యముగ-విజ్ఞానము వెల్లివిరియజట్లు చేసినవాడు మన యా శీలధర్మాచార్యుడు.

ఆచార్యశీలధర్మ డీయధ్యక్షునని నలంకరింపకముందు, ఈజనమున ననేకులు-పండితప్రకాండలును మహాత్ములును విరా జ్జిత్తులనుటలో నినుమంతయును నందియునులేదు. వాద్ధర్మమను నందలి మాధ్యమిక కాఖ కాచార్యుడై-విజ్ఞానమును దేశమందెల్లడ పంచివెట్టిన నాగాధ్యుడును, గ్రీకుదేశపుచక్రవర్తికి మనస్సమా భావము కలుగజేసి తత్వోపదేశమునుగావించిన నాగదేశాచార్యుడయును, సాంధ్యవతమును ఖండఖండములుగా ఖండించిన గుణమతిబోధకత్వమును, ఈ విశ్వవిద్యాలయమునందధ్యక్షుకపదవి నిధిష్ఠించినవారే. ఈ విశ్వవిద్యాలయములోని-జన మిక్రుడను పండితుని. ఆకాలపు తిబ్బతురాజు తనరాష్ట్రమునందు ధర్మప్రచారకుడుగా దమకేయుడని పిలిపించిరి. ఆతనివలన తత్వోపదేశములను విని, గారవించినాడు.

శీలధర్మని తొలిసామము దంతదేవుడట! బాల్యమునండి యు నితడు విలక్షణపరిభ్రామాలియును డిక్టియర్షియును నై యుండెను. పదునారేడ్ల ప్రాయమునాటికే ఈతడు సాంఖ్య న్యాయవైద్యకాదిశాస్త్రముల బారంగతుడుగ నుండెట. కాని ఈమాత్రముతో నిరూపార్యుడు సంప్రప్తుడుగాక, ఆకాలము న-నలందా విశ్వవిద్యాలయములో విద్యావయోవిభవముల వృద్ధు లగు ఆచార్యధర్మపాలు నొద్ద కేగి- ఆయనయంతేవాసిత్వమును స్వీకరించి - కొలది కాలములోనే సర్వవ్యాస పారంగతుడును అద్వితీయ శాస్త్రార్థవాదియును నయ్యెను.

ఈస్థితి యట్లుండ దక్షిణభారతమునండి మహాద్వందపం డితు డొక్కడు (ఇతనిపేరేమో తెలియరాదు)- సమస్త దిగ్విశ ములను గల పండితమండలములను జయించుచు - క్రమముగా సా లందా విశ్వవిద్యాలయమును చేరి ధర్మపాలాచార్యుని శాస్త్రార్థ మునకురమ్మని నిర్బంధించసాగెను. అప్పటికే ఆచార్యధర్మపాలుకు కడువృద్ధుడును జరాభిన్న స్తతశీరీయునగుటచేత నందులకయ్యకొ నుటలో సందేహించసాగెను. ఈస్థితి నల్లో కనిపెట్టి దక్షిణదేశపు పండితుడు మిక్కిలి త్వరపెట్టి సాగెట. అప్పుడు మన శీలధ ధర్మడు తనగురువునకు జరుగుగా ఆదక్షిణదేశపు పండితు నెదిర్చి శాస్త్రార్థముచేయదొరకొనెను. శాస్త్రార్థముఅహింసగుటి-చి జరి గినది. దక్షిణదేశపు పండితుడు మీమాంసాశాస్త్రపద్ధతి ననుస రించి యజ్ఞాదులపవిత్రసనము - సర్వధర్మము యశస్యమును- అని వాదముచేసెను. ఆచార్యశీలధర్మడు ఈవాదమును తగిన ప్రమాణములనుజూపి - ముక్తిముక్తిలుగ ఖండించి - అంతటి పూర్ణ పండితధర్మలో అహింసాతత్వమునునిరూపించి విజయపతాకమును నెలకొల్పెను. నాటినుండి నాలందావిశ్వవిద్యాలయమునందలి పండి తమండలి ఏకముఖముగా- నితనికి సర్వాధ్యక్షపదవి తో-పాటు అనేక బిరుదములను సమర్పించి గారవించి కృతార్థత గాంచ సాగినది.

ఆచార్యశీలధర్మనివశమున నున్న పండితులు ముత్తెఱుగుల నుండి, భిన్నభిన్నములగు గ్రంథాత్రములందును శాస్త్రములం దును నిష్ఠాతులగువారు ఇండు ప్రథమకీర్త్యవారు. వీరుపదుగురుం డడిరి. ద్వితీయ కీర్త్యవారు గ్రేంం మంది. వీరు సమస్త శాస్త్రము లను కులంకషముగా బోధింపగలవారట. మూడవ కీర్త్యులో వేయిమంది యుండిరి. వీరందఱును విశేషవిద్వంసులగు శాస్త్రము లందును సూత్రములందును అద్వితీయతక్కి గలవారు. ఇందఱు వై అధ్యమైదే మనశీలధర్మాచార్యుడు విరాజిల్లెను.

శీలధర్మాచార్యుడు నూట ఆరు సంవత్సరములు జీవించె నట. ఈయనదర్శనమునకై హియనుత్సాంగు నాలందావిశ్వవిద్యా లయమున కరుదొచ్చినపుడు ఆతనికి సమస్తమహిమముల నొ నర్చి ఉపదేశముల నొసంగియతనిని ధన్యునికేసెను. ఆచార్యశీల ధర్మడు గతించి వెక్కుకేతాబులు గడచుచున్నను అతనియకో వింజము భారతవర్షప్రజల కొక్కొక్కరు మాత్రమే గాక, సమస్త దేశదేశాంతరములకును- మతాంతరులకును- అదర్శప్రాయమై వెల యుచున్నది. భారతజననిగొప్పమున మజల నిట్టిపండితులు జనిం చు తెప్పవో కదా!-

వసంత లేఖలు

చెలిమికాదా! 3

క్రిందటి యుత్తరములో వ్రాసినయుపన్యాసకర్త యగు స్వామివై బ్రాహ్మణులకును బ్రాహ్మణేతరులకునుగూడ నా గ్రహము వచ్చినదట. కొందఱుబ్రాహ్మణేతరు లాతని పూర్వ్యా శ్రమ మేమని జనకుం బోయి యడిగెట. అతడు చెప్పరం దున వా రుగ్రులై బలవంతము చేయుచుండ నిష్పదే వచ్చెద నుండు డని లోపలిగదిలోనికి బోయి యదృశ్యుడయ్యెట. మన బ్రాహ్మణేతరమిత్రులు గతుకభటుల సాయమున నాతని మాటలు విప్పి పరీక్షింప నాతిక దొకకంసాలిస్వాములవారని తెలియజేర్చెదట. అయంతయు నసత్య మనియు నీస్వామి మలబారుదేశమునందలి యుపద్రవముల విని యచ్చటకుఁబోయె ననియుం గొందఱునున్నారు. సత్యము తెలియదు.

నే నిచ్చట నుఖముగఁ గాలక్షేప మొనరించుచున్నాను. రాత్రి లభ్యదేవుడు సినిమాలు నాటకములు చూచుటకుం బోవుచుండును. స్పీర్కాతి వాల్మీకిజేతరచరిత్ర మను సినిమా ప్రదర్శనకు బోయి రాత్రి తొమ్మిదిగంటలకు జనకుం జేరితిని. నిద్రంపవలెనని ప్రక్కవై కొరగితిని. వాల్మీకి పంచమజాతికన్య వై బ్రాహ్మణత్వమును వీడి మాంసభాదియై, కలము పెడి, దొంగల గుంపునకు నాయకుడై చెసిచర్యలు - తుద కాత నికి గలిగిన వైరాగ్యము - రామనామస్మరణము - తపస్సులో సమాధి- పుట్టు పెరిగిపోవుట- నారదాగమనము- రామాయణ నిర్మాణ ప్రయత్నము - మొదలగు విషయములు నావద్దిలో మెదలచుండ, నేను తిటకుండవై చూచుచుం గన్నుల మూసి కొని యుంటిని. ఈ కథకంతకుం బర్వసానముగఁ బ్రస్తుత మా రాగ్యరమన జరుగుచున్న మహాద్వోళము జ్ఞప్తిలోనుండెను. కథ సాగుచుండెను. మామమానములలో స్వరాజ్యము వచ్చు నా! స్వరాజ్యసంపాదనమునకు మన మర్హులమా? పంచముల కస్పృశ్యతను మాన్పబాలని యార్యార్యవంశములు వాల్మీకివంటి కవిసామ్రాట్టుల సంతతివారైన లాభ మేమి? పంచముల దుస్థితికి బ్రాహ్మణులే కాకులూ! ఇట్టిపత్నలు మనమునందలి సుగ్రుహుగ్రుహ మెఱయుచుండెను. సినిమాలో జూచినచ్చివక యంతయు చతురవిధియముమందు జరుగుచున్నట్లే మహారంగమున నడుచుచుండెను. ఇంతలో మత్తుకలిగినది. నిద్రవచ్చుచున్న దనుకొం టిని. లేచదలచిన లేచగల నని ధైర్యమున్నది. ఈధైర్యము దిమ్మ గా మాటిపోయినది. కొన్ని నిమిషములఁజూచు నేమిజరిగినదో తెలి యదు. నేను తేచులోపల నాకొక మహాద్బుత్తరంగము గొనకొని నది. అం దన్నియు నందిరగనపుష్పములతోరణములు - చిక్కని మేడలు- ఇంద్రకాంతిలూ వేదికలు- నున్న నిమిషము- నూ నెహోసి యెత్తుకొనవచ్చును. సుల్లనివెన్నెలు గాయుచున్నవి. మాణిక్య విపరాసులు- మణిమయ స్తంభములవరుసలు- పెద్దసభాధనము, సముద్రమువలె నెటుచూచినను కనుమాపుమేర తుద కనబడ దు చిత్రిమైనలతలు- బొమ్మలు- పురాణకథలును గలగొడలు, నేలలు, భాందినిలు, ఎన్ని వేలకోట్లజనులూ! కొన్ని వేలసంవత్సర ములు ప్రపంచమునందలి ధనరాసుల నిన్నిటినికై చెచ్చి నిట్టి నల్లు న్నది. నీలాలలో వజ్రములు గలిపి చక్రములవలె, పద్మములవలె, చిలుకలవలె నడుగుభాగమంతయు నిర్మించిరి. అని కట్టుట కిటు కలకు నున్నమువలె బంగారునిరానిది. ఇండు, స్తంభములు ననేక చిత్రముల ప్రదర్శించుచున్నవి. ఈవెట్టి కన్న దినములైనఁ జాలవు. ముఖ్య విషయములు మ. ఆ మ ధ్రుం టి ని. ఇందు లక్షలకొలది జను లున్నారు. రాజులు, కవులు, పండి తులు- శూరులు- ధర్మాత్ములు- మహాపతివ్రతలు- మొదలగువారి నేకులు కదలక మెదలక గంధర్వ యక్షి కిన్నర కి. పురుష సేన లంచుచు- చాటల వినచు- నాట్యముల జూచుచుండిరి. నాప్రక్కనున్నయొకరి నిది, దోరీయూ రని యడిగితిని. వారు నావైపునకుం జూడలేదు. నేను కొంచె మాతని సమీపిండ్చి, ముట్టి కదిపితిని. కాని యాతడు తిరిగివచ్చి, నన్ను తగిలినయలకు సందేహించిన ట్లుగపడి కొంచె మావలకు జరిగెను. ఆకని మొగము నరిగఁ జూచితిని. ఆతడు మరణించిన మా మేనయత్తగారి పే గ అన్నచాత. ఆతడు మరణించి కొలది కాలమై యో నాపధ్యులఁ జరిగినముగఁ జూచుచు సాసపోయిత

మదరాసు శాసనసభ

నిన్న మధ్యాహ్నము ఫలహారాంతరము ౨౪ 2 X 20 ని ముగములకు సమావేశమయ్యెను.

1920 వ సంవత్సరపు మదరాసు జిల్లామునిసిపాలిటీల చట్టములు సవరించుట కొక బిల్లు

1920 వ సంవత్సరపు మదరాసు జిల్లామునిసిపాలిటీల చట్టమును సవరించుట కొక బిల్లును ప్రవేశపెట్టుచు, టి. ఎ. రామలింగం శ్రేణిగారిట్లు పఠ్యసించిరి. "ఈ బిల్లు చాల చిన్నది. పురపాలక సంఘాధ్యక్షులను ప్రతిసంవత్సరము క్రొత్తగా నెన్నుకొనుచుండవలయునని నూతనచట్టమందు కానిపబడినది. దీనిని మార్పుట యే నా బిల్లుయొక్క ప్రధానోద్దేశము. ఈ బిల్లు ప్రాతశాసన సభలో చర్చింపబడినపుడు, కొండా వెంకటప్పయ్య, బి. వి. నరసింహయ్యగారు ప్రతిసంవత్సరము అధ్యక్షుల నెన్నుకొనుచుండవలయు ననుబంధన కంగీకరించలేదు. వారితో చెప్పినను వివర, ప్రభుత్వమువారు తమ మార్పును చట్టములో తేల్చివేసిరి.

ప్రజాప్రభుత్వధర్మమునకు నా బిల్లు ప్రతికూలముగ లేదు. గత రెండేళ్లములలో నెన్నుకొనబడిన పురపాలక సంఘాధ్యక్షుల సంఖ్య అతిస్వల్పము. ఈ నెలలో సభ్యులలో మూడవ భాగము కేవలములను భారతీయవలయుననియు, నవంబరు మాసములో వారిరులు క్రొత్తవారిని ఎన్నుకొనవలయుననియు మొదట కానిపబడిన గాని X త మ స మ లో స్వపరిపాలనాంగమయి గడచిన నెలలో ఈ అంశమును మార్పుట కొక బిల్లును ప్రవేశపెట్టెను. అట్టి అంగీకరించబడినది. రా. బి. టి. యం. నరసింహయ్యగారు ఈ బిల్లును ఆమోదించిరి. రా. బి. టి. బాలాజిరావు నాయుడుగా రిట్లును బలపఱచిరి. బలపఱచుచు, నాయుడుగా రిట్లు పలికిరి. "సాధారణముగ పురపాలక సంఘసభ్యులు అధ్యక్షుని తంటాలు పెట్టుచుందురు. ఇది నా అనుభవమునుబట్టి చెప్పుచున్నాను. ప్రతిసంవత్సరము అధ్యక్షుని నెన్నుకొనవలసి వచ్చినయెడల, ఈ సభ్యులలో కొందరు అధ్యక్షులు గావచ్చును. అప్పుడు వారికి అధ్యక్షుని కష్టములు గులభముగా దెలియును. అదియునుగాక, సహాయకాకా వలయులు పురపాలక సంఘములలోను, మండలసంఘములందును వీలై నన్ని స్థలములను సంపాదించుచున్నారని గాన పురపాలక సంఘాధ్యక్షులను ప్రతి సంవత్సరము ఎన్నుకొనుట ఉత్తమమార్గముగా దొరుకుచున్నది. వారు సభ్యులుగా నున్నంత వ్యక్తులకు, బాధ్యతను గుర్తెలుంగక నోటికియిచ్చమువచ్చినట్లు ప్రేలుచుందురు. వారధ్యక్షుని పదవిని సంపాదించినయెడల, బాధ్యతయన నేమియో నర్థము చేసికొనగలరు" దేవరాజులు నాయుడుగారు టిల్లు ౫ సమ్యగించిరి.

మున్సి అబ్దుల్ హిమాను 'సాహెబు'గారు బిల్లుకు ప్రతికూలముగ నొక వ్యాసమును చదివిరి. కాసములను, నిబంధనలను అనుదినము మన ఇచ్చవచ్చినట్లు మార్పుచుండ గూడదు.

ఎ. రంగనాథం మొదల్యారుగా రిట్లు చెప్పిరి. "పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడు అత్యుత్తము డైన పతమున సభ్యులకిని తిరిగి ఎన్నుకొందురు. అతిపాలక పద్ధతి నిర్మిత్యుత్తములు జరుగుచుండునగాని ప్రతి సంవత్సరము సంఘాధ్యక్షుల నెన్నుకొనుచుండవలయును. నూతనమార్పు ఏలాగుననిచేయునో చూడకమునుపు ఆనిబంధనను మార్చగూడదు.

ఒక సెలెక్షన్ మిటీవారు ఈ బిల్లును పరిశీలించవలయు నని రా. బి. ఆమంచర్ల నుబ్బకృష్ణారావుగారు కోరిరి.

ప్రాతబిల్లు ప్రకారము పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడు మూడేండ్లమర నవసరములేదు. ఈ నిబంధనను మార్చివేయునపుడు గా. ౨౯ పి. రా జ గో పా లా చా ర్యు లు గా రు స్థానిక సభ్యులపాలన కాభాధికారిగానుండిరి. వారు మానవరణ సం గీకరించలేదు. అప్పటికాసనభాధ్యక్షులగు మనగర్నరుగారు మేమందగము ఇట్లు మార్పుగూడదని ఆక్షేపింపగా మిరు తూర్వాచారపరాయణులు. నూతనపద్ధతులను మీకు తలనొప్పియని మమ్ములను మందలించిరి. అని టి. ఆరుమై నాథంపిల్లగారు చెప్పిరి. పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడు పురపాలకుల సేవకుడుగా నుండవలయును గాని యజమానుడుగా నుండగూడదని శ్రీమాన్. సి.వి. వెంకట్రమణయ్యగారు సెలవిచ్చిరి.

మూర్తికిని సభ్యులకును మందము లాచరించి యొక్క పరుగున బాటలకు లయ తప్పకుండ గంతులు వేయుచు రెండు మైళ్లదూరము పోయితిని. ఎట్టయెడట నొక స్తంభము తగిలి పోగొట్టెదని.

రేచి మాచునకి నేను పయండిన మదరపంచమునుండి క్రింద పడియుంటిని. ఈ విచిత్రస్వప్నము నీకుం దెలియఁబఱచుట యవసరమని రాత్రి తగిలినదెప్పుచే నింటనుండిన నేనిదియే విశేషముగ వ్రాసితిని. దయయుంచుము. నానమ్మకును దృఢముగా నున్నది. స్వప్నము ఫలవంత మగు ననియే నమ్ముచున్నాను.

ఇట్లు
నీ యనంగు మిత్రుడు
వసంతుడు

ఇట్లు దీనిని చర్చిరిగి నమ్మిట, రామలింగం శ్రేణిగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు నట్లు చెప్పిరి. "ఇటీవల రెండు మూడు చోట్ల పురపాలక సంఘములయొక్కయు, స్థానిక సంఘములయొక్కయు మిత్రమువహించుట జరిగినవి. వారందరు నా బిల్లుయొక్క ప్రధానోద్దేశమును కొనియాడి, అంగీకరించిరి. నా బిల్లు యెంత అవసరమైనదో, గుణగ్రహణపారిణు లగు కాసనభా సభ్యులు తీర్మానించవలయును. ప్రజల అభీప్రాయమునారయక, ప్రభుత్వమువారు చేసిన మార్పును తీసివేయవలయునని నేను ప్రార్థించుచున్నాను"

నోటుకు పెట్టగా, 60 మంది సభ్యులు ఆమోదముగాను 16 మంది ప్రతికూలముగాను వోట్లనిచ్చిరి.

అంతట బిల్లును సెలెక్షన్ మిటీవారు విమర్శించనక్కర్లేదని రామలింగం శ్రేణిగారు గుపపాదించిరి. ఇందుకు ప్రతికూలము గ మాట్లాడుచు, డి. బి. యం. కృష్ణశాస్త్రి నాయరు గారి ట్లు పఠ్యసించిరి. "మనమీ ఉపపాదనకంగీకరించగూడదు. ఈ బిల్లుయొక్క నూత్రమునందు నాకు సానుభూతిగలదు. ఈ బిల్లు అధిక సంఖ్యకులచే సంగీకరింపబడినను, నవంబరు మాసములో క్రొత్త గ్రాసభ్యులను ఎన్నుకొనుటను నిలుపగూడదని చాలమంది అభిప్రాయపడుచున్నారు. నవంబరులో క్రొత్త ఎన్నిక లుండునని తెలిసి, ఆ నేకులు అధ్యక్షుల పదవిని బడయుటకు తొందరపడక, యత్నించవలసింది. అది మి నుగాక, ఇట్టి ముఖ్యమైన బిల్లులను సెలెక్షన్ మిటీలకు పంపి తీరవలయును. ఏ బిల్లును గాని మనము ఒక నిమిషములో ప్రవేశపెట్టి, మరుసటి తుదిములో సంగీకరించగూడదు."

బిల్లును సెలెక్షన్ మిటీకి పంప నవసరములేదని ఎ. రామస్వామి మొదల్యారుగా రభిప్రాయపడిరి. సెలెక్షన్ మిటీకి పంపక తప్పదని డి. బి. మోచర్ల రామచంద్రారావుగారు నడిపిరి. కొంత చర్చ జరిగినపిమ్మట, రామలింగం శ్రేణిగారు బిల్లు సెలెక్షన్ మిటీచే విమర్శింపబడుట కంగీకరించెను.

సెలెక్షన్ మిటీకి అధ్యక్షులు గా. డి. బి. పి. రామారాయశింగారు. సభ్యులు, 1. టి. ఎ. రామలింగం శ్రేణిగారు. 2. సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు. 3. డి. బి. యం. కృష్ణశాస్త్రి నాయరుగారు. 4. మునుస్వామి నాయుడుగారు. 5. మున్సి అబ్దుల్ హిమాను సాహెబుగారు. 6. ఎ. రామస్వామి మొదల్యారుగారు.

విశ్వబ్రాహ్మణులు ఆచార్యులా?

యస్. ముత్తుమానిక్యారాయర్ గారిట్లు పఠించిరి:— విశ్వబ్రాహ్మణులకు వంశపారంభ్యముగ నుండిన "ఆచార" యనుదిరుది ముండవలయును. ప్రభుత్వమువారు విశ్వబ్రాహ్మణులకు "ఆచార" యని వ్రాయగూడదు.

ప్రభుత్వమువారి పతమున, గా. కె. శ్రీనివాసయ్యంగారిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. "ఈ పదమును ఏలాగు ఉచ్చరించుటకుగాని, వ్రాయుటకుగాని ప్రభుత్వమువారికి ఏలాటి అధ్యంతరము లేదు. నేను వైష్ణవ బ్రాహ్మణులనుబట్టి నాకు ఆచార అనుపేరు లేదు. ఇట్టి బిరుదును లుండుట నాకిష్టము లేదు."

ఉపపాదకుడు:— మావర్తమువారి సంఘకార్యదర్శి ఒక రేఖలో "ఆచార" యని సంకెతముపెట్టి ప్రభుత్వమువారికి పంపగా, వారు "ఆసారి" యని ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. మా కార్యదర్శి, దీనిని గురించి ప్రశ్నించగా మికు "ఆసారి" యని వ్రాయవలసిట్లు ప్రభుత్వమువారి అజ్ఞ నెం. 659 (హాము—మిస్సలే నియన్) 26-5-1918 లో గలదని ప్రభుత్వమువారికిని ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. ఇట్లు "ఆసారి" అని వ్రాయగూడదని నేను కోరుచున్నాను.

గా. శ్రీమాన్. కె. శ్రీనివాసయ్యంగారు:— ఇచ్చవడినవారికి "ఆచార" అని వ్రాయవచ్చునని నేను ప్రాతిపదికత్వాజ్ఞను మార్చెదను. ఇట్లభయ మియ్యగా అంతట తీర్మాన ముపసంపాదించబడెను.

అత్యవసరమైన విషయము

సభను ముగించకముందు అధ్యక్షు లిట్లు తెలియజేసిరి.

టి. ఎ. రామలింగం శ్రేణిగారిక అత్యవసరమైన విషయమును గురించి తీర్మానము నుపపాదించగోరుచున్నాను. ఈ తీర్మానము రేపు సభయం దుపపాదించబడును. పంక దేశము భారతి ప్రభుత్వమున కియ్యవలసిన సాంవత్సరిక చందా ఇంక మూడేండ్లు ఇయ్యవలసిందని ఆజ్ఞాపించబడినది. మనమదరాసు రాష్ట్రమునకు కూడ నిట్టి అధిక స్తంభనము కలిగెట్లున్నదిగాన ఇట్టి సహాయము మన రాష్ట్రమునకు కూడ చేయవలయును. రాష్ట్రములు భారత ప్రభుత్వమునకు ప్రతిసంవత్సరము చెల్లించవలసిన చందాలపద్ధతిని సంపూర్ణముగ మార్చివేయవలయును. మన కాసన సభాసభ్యుల రాయబారము ఒకటి తల్లి ఐమ్ తెల్లి రాజ్యతనీధిగారిని సందర్శింపవలయును. రాయబారమునం దుండవలసిన ప్రతినిధులను కాసనభాధ్యక్షులు నియమించవలయును."

గ్రాంటులనియ్యగానే, ఈ తీర్మాన ముపపాదించబడునని అధ్యక్షులు చెప్పిరి. అంతట 5 X 20 నిమిషములకు సభ ముగిసెను.

వికను ప్రచురించెను. కోమనుగారి రిపోర్టు దుర్భలా మానపూరితముగ నున్నట్లు, దానిని చదివినవారనేకులు తలచియుందురు. అయినను, కోమనుగారు జేసిన వైద్యమునకు ఊరోక్షముగ సహాయము జేసి రనియే ఎంచవలయును. వీరి మూలమున ఆయుర్వేదవైద్యప్రాశస్త్యము వెల్లడియగుటకు, మార్గ మేర్పడుచున్నది. వైన పేర్కొనబడిన ప్రత్యేక సంఘమువారు, ఆయుర్వేదవైద్యమునుగూర్చి వ్యాపించిన దుర్భలాప్రాయములను పోనాడుటకు ప్రయత్నించిరి. కోమనుగారు స్థూల పరిశీలన గావించి, జేసినవైద్యము నెట్లు నయనను నిరసింపదొడంగిరి. వారు గావించిన లోపములనేకములను, ఈ సంఘమువారు తమ నివేదికయందు జూపిరి. ఓషధుల గుణముల విషయమై కోమనుగారు రెట్లు పొరబడిరో తెలిపిరి. కొన్ని పేర్ల విషయమునగూడ పొరబాటు జరిగినట్లు తెలిపిరి. ఆయుర్వేదవైద్యము శాస్త్రసిద్ధము గాదనియు, కేవల అనుభవపూర్వకమనియు, కోమనుగారు తెలిపిన సిద్ధాంతమును వీరు సహేతుకముగ వివరించిరి. అట్లోపాతిక వైద్యమెఱిగిన అనుభవముల నాధారము జేసికొనుచున్నదని, నిరూపించిరి. వైద్యశాస్త్రగ్రంథములను శ్రద్ధతో జదివి గ్రహించి, ప్రవాసామాన్యమున కత్యంతోపకరమై, వారికి సంజీవిని వలె నున్న వైద్యవిధానమును నిరసించుట, య సభ్యులు ని వేటుగ జెప్ప నక్కరలేదు. జేసిన వైద్యమునకు త్రిదోషసిద్ధాంతము ఆధారముగ గైకొనబడెను. ఇందునుగూర్చి వివరించడి యుద్గ్రంథములనేకములు గలవు. యూరపియనులు కొందరుగూడ, ఈ సిద్ధాంతమును కొనియాడిరి. కోమనుగారు ముందువెనుకల నాలోచింపక, నీ సిద్ధాంతమును చులకన జేసిరి. ఈ సిద్ధాంతమును మహామహాపాథ్యాయ కవిరాజ గజేంద్రనాథ సేనుగారు సమర్థించిన విధమును, ఉదహరించుచు అందలి ముఖ్యాంశములను ఈ సంఘమువారు తేల్చరచిరి. జేసిన వైద్యము నవలంబించిన, వైద్యాలయముల నెంత చోకగా నడుపవచ్చునో తెలిపిరి. ఆయుర్వేద వైద్యోపయోగము, తగిన ప్రోత్సాహములేక, మరుగగుచున్నది. జేసిన లికనయినను మేల్కొని, ఆయుర్వేదప్రతిష్ఠాపనలకు తగిన ప్రోత్సాహము గలిగింప ప్రార్థితులు.

మహాత్ముని నిర్బంధము

గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధముగూర్చి, పలు విధములగు వదంతులు ప్రకటిత మగుచున్నవి. బొంబాయి క్రానికలు పత్రికకు సిన్హా విలేఖకుడు వ్రాయుచు, వేల్పు యవరాజుగారు హిందూ జేతమునకు వచ్చుటకు కొంతకాలమునకు బూర్వమే గాంధీని అరెస్టుజేసెదరు, లేనియెడల ఆసలే చేయరని తెలిపెను. రీడింగుప్రభువు మహాత్ముని ప్రాసిక్యూటరు జేయుటకు నిశ్చయించినట్లుల వదంతి గలదని, డిమొక్రాటు పత్రిక వ్రాయు చున్నది. డాక్టరు సప్రూ, పాఫీగార్లు భిన్నాభిప్రాయమును తెలిపిరట. పాఫీగారు రాజీనామా నిచ్చెదమనియు, డాక్టరు సప్రూగారు ప్రత్యర్థులలో జేరెద మనియు, జెప్పిరట. మహాత్ముని నిర్బంధించిన అనర్థము వాటిల్లునని, శర్మగారు సూచించిరట. వీరి మువ్వుర హితమును లక్ష్యపెట్టక, రీడింగుప్రభువు తన మాటనే కొనసాగింప నిశ్చయించినట్లుల, వదంతి గలదట. ముందెట్లు జరుగునో తెలియదు. నిరాశరణోద్యమము ప్రజలలో బాగుగ నాటుకొని యున్నది. కాంగ్రెసుసభవారి యుత్తరువులను వారు ఉత్సాహముతో కొనసాగించుచున్నట్లుల వార్తలే తెంచుచున్నవి. ఆలీపాదరులను నిర్బంధించి

నన్ను అందుమూలమున జేతములో శాంతికిరణంగము కలుగకుండుట జూడ, అహింసా సిద్ధాంతమును ప్రజలేతరున నాచరణలో జెట్టినదియు, గోచరించును. మహాత్ముడు నిర్బంధించబడినను, జేసినట్లు అహింసా ప్రవర్తమును నిష్క్వేగ నాచరించెదరనినూహించవచ్చును. నాయకులు లేకున్నను, ప్రజలు స్వరాజ్యసిద్ధికి పాటుబడగలరని విశ్వసించుటకు, వారు స్వదేశప్రతిదిక్షను కొనసాగించు చున్న విధమే నిదర్శనము. మహాత్ముని నిర్బంధము స్వరాజ్యము నింకను చేరువకు దెచ్చుటకే తోడ్పడుచు గాని, ప్రజలలో నిరుత్సాహము గలుగజేయుటకును.

న్యాయ సాన వార లు

రాజద్రోహ నేరము

కోయంబత్తూరులో న్యాయవాదవృత్తియందున్న ఎన్. ఎస్. రామస్వామయ్యు చిఫ్ట ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు గారి వారంటు ననుసరించి గత బుధవారము హజరైరి. వీరు 25-వ తేది హిందూపత్రికలో వ్రాసిన వ్యాసములన రాజద్రోహము పురికొలుపుటకు ప్రయత్నించి రని వీరిమీద నేర మానోపపబడెను.

ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారును, సత్యమూర్తిగారును, కె. నరసింహంగారును ముద్దాయికరపు హజరై ముద్దాయి తనంతట తానే హజరయెను. కాన జామీనుమీద నదలిపెట్టవలసినదని వాదించిరి. నేకారణమైన 28-వ తేది హిందూపత్రికలోని వ్యాసమును చదివి అందు ముద్దాయి ప్రభుత్వమువారును ప్రజలును గలసి మలబారులో శాంతిస్థాపింపవలయు ననియు జలియనువాలావాగు నరల జరుపగూడదనియు కోరె నని నిరూపింపబడెను.

ఇంకను ముద్దాయి 15 హజరములనుండి న్యాయవాదిగా నుండె ననియు నీలగిరి కోయంబత్తూరు జిల్లాలో చాలమంది పార్టీలు ముద్దాయిద్ద వత్తు రనియు, ఈయనకు జామీనీయకపోయినయెడల ఆ పార్టీలు చాల నష్టపడుదు రనియు, ముద్దాయి చాలమర్నాదస్తుడనియు నాతడు 5700 రూపాయలు ఆదాయపుపన్ను చెల్లించువాడనియు, అందుచే జామీనీయవలె నని కోరిరి.

ఇందుమీద ప్రభుత్వన్యాయవాది ముద్దాయి జామీనిచ్చినయెడల ఏమియు నభ్యంతరము లేదనెను. అందుపై 2000 రూపాయలను ఇట్టివే మరీ 2 జామీనులను పుచ్చుకొని వదలివేయబడిరి.

సవరణ.

(1) ౨-౧౦-౨౧ సంచిక, 3 వ పుటలో, 3 వ కాలములో ౨౯ వ పంక్తి. "మహాత్ముడే ప్రస్తుతస్థితిలో, మాడు మానులలో స్వరాజ్యము వచ్చుట అసంభవమని చెప్పియుండెను" అని యున్నది. గోపాలకృష్ణయ్యగారు సూచించిన విషయము సేరు. "మహాత్ముడు ప్రస్తుతస్థితిని పరికించి మూడుమాసములలో స్వరాజ్యము రాగలదని చెప్పియున్నందున మేమును ఆ ప్రకారమే విశ్వసించుచున్నాము."

(2) ౪ వ పేజీ, ౧ వ కాలము, ఆఖరుపంక్తి "ఒక్క కరెన్సినోటుకై నను డబ్బునిచ్చినవారు లేరని ఆయన ఒప్పుకొనెను" అని యున్నది. అసలుసంగతి సేరుగ నున్నది. "ఉపన్యాసమును విని ప్రజల తనయను అనవసరముగ భీతిల్లి, తమ కరెన్సినోట్లను మార్చుకొనవలె నని యత్నింపలేదు. ఉపన్యాసఫలితముగ నొకరును, తమనోట్లను మార్చలేదు."

(3) ౪ వ పేజీ, ౨ వ కాలము, అడుగునుండి ౧౫ వ పంక్తి "నేనును ఒక ఆటవస్తువునైనందున, నేను విరోధమును గలిగింపను", అని యున్నది. "నేను 'నరడుడ నగుటచే' లేక 'సామర్యము గలవాడ' నగుటచే" అని యుండవలెను.

పంజాబు శాసనసభ కార్యదర్శి:—ఈపదవికి రాజా సర్ హర్నాసింగు గారి కుమారుడగు బారిష్టరు కన్వాయరు లీపుసింగుగారిని గవర్నరు నియమించెను.

రాజప్రతినిధిగారు:—వీరు 14 వ తేదీని కేసగుచేరిరి.

నైజామురాజ్యమున సేవింగు బాంకి:—మోదరాబాదు సంస్థానమున అన్ని మోడ్లు ఆఫీసుల (పోస్టులు) లోని ముఖ్యమైన సబు ఆఫీసులలోని సేవింగు బాంకుల నేర్పరుడుటకు నైజాముగారు నయమించిరి.

స్థానిక వార్త లు

సెలవు:—సోమవారము 17 వ తేదీ చంద్రగహణ మగుటచే హిందువులకు సగముగోబు సెలవు యాయబడును. (ప్రచురణసంఘము).

మ్యాజికులాంతరు ఉపన్యాసము:—జే. సి. మా లాసిగారు 18 వ తేదీ మంగళవారము సాయంత్రం 6 గంటలకు యెగ్గురులోని ప్రచురణ సంఘాలయమున మద్రాసులో యిండ్లనిర్మించుటను గూర్చి యుపన్యాసించెదరు. రాగోరువారు పబ్లిసిటీ ఆఫీసరుకు వ్రాసి టికెట్లు బడయగలరు. (ప్రచురణ సంఘము).

భగవత్కథా ప్రసంగసభ:—ఈ సభయాజమాన్యమునతోండమండలంనూలుహాల్లో అక్టోబరు 16 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 4-30 గంటలకు బ్రహ్మశ్రీ తంజావూరు త్యాగరాజభాగవతరుగారు వల్లిపరిణయము కాలక్షేపము గావించెదరు.

నానుగెజుటెడు ప్రభుత్వోద్యోగులు:—తరుచినాపల్లి నానుగెజుటెడు ప్రభుత్వోద్యోగుల సంఘమువారు, ప్రభుత్వము వారు, గుమాస్తాలు, టైపిస్టులు, డ్రాఫ్టుమెను, సర్వేయరులు మున్నగువారిజేతముల తక్కువగ స్థిరపరిచినందులకు ఆభాగమును జూపుచు, న్యాయము జరుగునదాక ఆర్డరులీయవద్దని కోరుచు మదరాసు ప్రభుత్వపుప్రెసిటు సెక్రటరీగారికి తంతివార్తను రి వ అక్టోబరు తేదీని పంపిరి.

మద్రాసు కలాఫతు సంఘము:—ఈ సంఘము 4 వ తేదీనొకసభ గావించి జనబు సి. అబ్దుల్ హాకిం సాహెబు గారు అధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి. కలాఫతు సంఘముయొక్క పని రాష్ట్రమునకు సంబంధించినదిగను పట్టణమునకు సంబంధించినదిగను భాగించబడినది. పట్టణమునకు సంబంధించినది, జనబు యాకూబు హుసేనుసాహెబుగారిక్రిందను, రాష్ట్రమునకు సంబంధించినది ముల్లానా అబ్దుల్ మజీదుసాహెబుషరారు క్రింద నుండును. యాకూబుహుసేను సాహెబుగారు లేనప్పుడు అబ్దుల్ హమీదు ఖానుగారు పట్టణపుపని జూచెదరు.

ప్రాసెసి యలు ఆఫీసు ట్రిప్పి కనుకు మార్చబడును. సిటీ. ఆఫీసు ప్రొడ్యూ 8 వ నెంబరుగృహముననె యుండును. ఇతిరపట్టణములలోని కలాఫతు సంఘములవారు ఏమైన కావలసి వ్రాయునపుడు మాలానాఅబ్దుల్ మజీదు సాహెబు (షరారు) ప్రొక్టాఫ్ఫుకోడ్డు ట్రిప్పి కను అని వ్రాయవలెను.

చెన్నపురి ఆయుర్వేదప్రచారిణీసభ:—ఈసభ యాజమాన్యమున అక్టోబరు 18 వ తేదీ మంగళవారము సాయంత్రము, హిందూధియలాజికలు హైస్కూలు హాల్లో డాక్టరు వెంకన్న దేవరుగారి యధ్యక్షుక్రింద భిషగ్రాజమాండలిక వెంకటేశ్వరరావుగారు, ఆయుర్వేదాభివృద్ధిస్థానముల గూర్చి యుపన్యాసించెదరు. సభాంతమున డాక్టరు లక్ష్మీపతిగారు, ఆవిషయమునుగూర్చి మ్యాజికులాంతరు సహాయముతో నుపన్యాసించెదరు.

ప్రభుత్వపరీక్షలు:—రావుసాహెబు ఆర్. కృష్ణ రావు భాన్సేగారి నాయకత్వము క్రింద కార్యదర్శియు వారి సిబ్బందియు చేసినట్టి దివ్యమైన పనిని కమిషనరుగారు క్లాఫించిరి. ప్రభుత్వమువారు ఆసంగతిని గుర్తించి ఆనందించి, ఆరిపోల్టు మా కందినది.

దేశీయ ప్రార్థన సమాజము:—రేపు (ఆదివారము) ఉదయము 7-30 గంటలకు నెరంబూరులో రాఘవాచారియార్ వీధి 15 నెం|| ప్రార్థనగృహములో ఉపాసకీర్తనము గావించబడును. విద్యార్థులకు ప్రార్థనతరగతి సమావేశ మగును.

అదినమే సాయంకాలము 4-30 గంటలకు మైలాపూరులో అయండల్ వీధి కారొనేషన్ కమిటీ యక్ హాల్ వరకు లగు చంద్రయ్యపెట్టిగారి భవనమున శ్రీలక్ష్మీకొటకు ఒక ప్రార్థనసభ జరుగును. మునీశ్వరయ్యగారు ప్రార్థన సత్పదరు.

నందవరక కాళికు చేరిన బ్రాహ్మణ బా సహాయము కోరువారు జే. నీతాపతిరావు చలయ్యవీధి, నీజి వైలి, బెంగుళూరు.

భారతరాష్ట్ర పునర్నిర్మాణము

ద్వితీయ శాసనసభ చర్చ

II

రాష్ట్రపరిషత్తు జ. సి. నాగూరు తీర్మానముపై
నిక్షేపవిధముగ చెప్పిరి:—

అయ్యో, ప్రభుత్వపరిషత్తునామక రాష్ట్రపునర్నిర్మాణ భారత రాష్ట్రపునర్నిర్మాణము కావలయునని తీర్మానమునందు ప్రభుత్వమునాని కోరుచున్నట్లు కలదు. అనగా మాండుగ్య మెన్ను పుట్టి నిక్షేపములో 15 వ పార్లమెంటులో తేలికపాటిగాను, బాగుంటున్న మొదటి కమిటీవారి నిక్షేపములో 15 వ పార్లమెంటులో తేలికపాటిగాను వాదనలు చేసిందిగా కోరుతున్నాము.

నేను ఆసామునండి వచ్చినవాడను. అది ఈ రాష్ట్రపునర్నిర్మాణమునకు 47 సంవత్సరములనుండి అనగా 1874 వ సంవత్సరములో సిల్లెట్టు జిల్లాను, అచటి ప్రజలు వలదని యేక ప్రతిపక్షముగా ఆ తేలికపాటిగా చేసిన కొలదీని బెంగాలు నుండి ఆసాము ఫీల్డుకమిషనరు క్రిందికి మార్చినప్పటినుండియు, పొగ రాజునునే యుండెను. అప్పటినుండి యిప్పటివరకును సిల్లెట్టు ప్రజలు బెంగాలుతో సంఘమును గోరుచునేయుండిరి. బాటిక సంబంధించిన కారణములచేత నేమి భాషాసంబంధమును కారణములచేత నేమి యీ పునర్నిర్మాణమునకు యెవ్వరును ఆ తేలికపాటిగా చేయించలేదు. ఈ శాసనసభ గత పర్యాయము నమాడే ప్రయత్నము నే నీ విషయమై ప్రభుత్వము వారిని ప్రశ్నించుచుంటిని. అప్పుడు హామీపైకెట్టి గారు ప్రభుత్వమును ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు సిల్లెట్టు ప్రజలకందరకు నట్టిమార్పుకై కోరికయున్నట్లు ప్రభుత్వమువారికి దెలియుటలేదని చెప్పిరి. అయ్యో, నేనీ ప్రత్యుత్తరము విన్నపుడు నిర్బంధబోతిని. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు దేశములో ప్రజాభిప్రాయమును విచారించు దెలియకుండనుండెదని నేను నమ్మవలసివచ్చెను. సిల్లెట్టు జిల్లాను 1874 వ సంవత్సరములో ఆసాముకు మార్చివేసి రని యిదివరకు తెలియుచుంటిని. అప్పటినుండియు దానిని మరల బెంగాలుతో చేర్చుటకై వార్తాప్రతికలద్వారాయున్ను, ఉప న్యాయసలహాకముగను ఆందోళనను జరుగుచునే యుండెను. నేను చెప్పినవిషయమును నమ్మించుకొనుటకు కొన్ని సంఘటనలు దెలిపెను. 1874 వ సంవత్సరములో ప్రభుత్వమువారు ఆ జిల్లాను బెంగాలునుండి వేరుదీసి ఫీల్డుకమిషనరుక్రిందికి మార్చెద రని ప్రజలకు దెలియగానే ఆందోళనను ఆ తేలికపాటిగా నార్త బ్రాహ్మ ప్రభువుకు ఒకవమాజును పంపుకొనిరి. దానివలన ప్రయోజనము లేకపోయెను. కాని, మార్పు జరిగినను, బెంగాలుక్రింద నున్న పురుషులకై శాసనములును పరిపాలనాపద్ధతియు నుండుననిమాత్రము నార్తబ్రాహ్మ ప్రభువు వాదననుచేసెను. ఆ వాదనను పూర్వము యెంతవరకు చెల్లింపుదెనో చెప్పకుటగాని ముందు, ఆసాము ప్రత్యేకరాష్ట్రమై, హైకోర్టు వచ్చి సిల్లెట్టు కలకత్తా హైకోర్టుతో సంబంధమును మానుకొన్న పుడెటులుండనో చెప్పకుటగాని నేనిపుడు పూనుకొనలేదు. కర్మప్రభువు బెంగాలు విభజనను గావించి, తూర్పుబంగాళము ఆసాము అని రాష్ట్రమును నిర్మించినపుడు సిల్లెట్టు ఆసాములోగూడ క్రొత్తరాష్ట్రముక్రింద చేర్చబడెను. ఈవిభాగము వంగదేశములకు ఏమాత్ర మిట్టములేకున్నను, సిల్లెట్టుకుమాత్రము సంతోషముగనుండెను. విలసనగా 41 సంవత్సరములు ఏడవపాటి పదవ ఈ పునర్నిర్మాణము వలన తోడి జిల్లాలకు మైమెన్నింగు, టిప్పెరా, డక్కా జిల్లాలతో మరల సంయోగము కలిగెను. కాని 1911-వ సంవత్సరములో వంగదేశవిభాగము కొట్టివేయబడెను. అందులకు వంగదేశములు సంతోషించిరి. సిల్లెట్టు, వంగవలసివచ్చెను. 1911 సంవత్సరము దర్బారులో రాష్ట్రీయవిభాగమునుగూర్చి ప్రకటించినపుడు సిల్లెట్టు, ప్రక్కనున్న బెంగాలులోని జిల్లాలనుండి వేరుచేయబడెను. అప్పుడే మార్పులు ప్రకటింపబడెను. అప్పుడే జిల్లాలంతయు అట్లుడికినట్లుకుచుండెను. హార్డింజుప్రభువునకు అట్టివిభజనను పనికిరాదని అతేలికపాటిగా నొకవమాజు పంపబడెను. 1917-వ సంవత్సరము డిసెంబరులో జిల్లాలనినాయకులు కొలదరుగూడి రాజ్యాంగమంత్రివర్గమును రాజప్రతినిధి డిమాండులుగూడ రాజును వెల్లిరి. బెంగాలుతో పునర్నిర్మాణానంతరము కోరిన వచ్చు నని తొలికిరి. ఈమధ్య రెండుసార్లు గవర్నరు జన

రలుగారి కాన్సిలులో రాష్ట్రీయ పునర్నిర్మాణ సమస్య చర్చకు దేబడెను. రెండుసార్లును సిల్లెట్టు సమస్యగూడ వచ్చెను. సిల్లెట్టు జిల్లాలో నీమధ్యసంవత్సరములలో జరిగిన ప్రతి రాజకీయసభలోను, సారస్వతసభలోను ఈ సమస్య చర్చకువచ్చుటయు, బెంగాలుతో పునర్నిర్మాణమును కోరుచు తీర్మానములు చేయుటయు జరుగుచునేయుండును. తుట్టుకుదకు 1920 సంవత్సరం ఆగష్టుమాసములో నూతనశాసనసభల ప్రారంభంపబోవునపుడు ఈ జిల్లాను బెంగాలుతో మరల కలిపివేయుటకు మంచిఅందోళనము గలుగజేయుటకై ఒకపునర్నిర్మాణసంఘము ఏర్పాటు చేయబడెను. ఫీల్డుకమిషనరుగవర్ నికొలాసు బీట్సునుబెలు, ఈ ఆందోళనము చాల పట్టుదలగలదని బాగుగ్రహించి చేయునదేమియునులేక సిల్లెట్టుకువచ్చి నాయకులతో మాదిరించి, ఆందోళన వదలితేయునట్లు చేయబ్రయత్నించెనుగాని సఫలముగాకపోయెను. ఇదిగతవత్సరము సెప్టెంబరు మాసములో జరిగెను. అక్టోబరుమాసములో సర్ బీట్సునుబెలుగారు పిల్లంగులో దర్బారు సమయమున సమస్యనించుచు సిల్లెట్టులో బెంగాలుతో పునర్నిర్మాణమునకై జరిగెడి ఆందోళనము, ఆసాములో ప్రవేశపెట్టబోవు సంస్కరణనామను తలకొనితేయు టాచ్చెకోవలె నున్నదని చెప్పిరి. ఈ రాష్ట్రపు ఫీల్డుకమిషనరుగారు, ఆ సమయమున యీ ఆందోళనవిషయమై చెప్పిన సంగతి ప్రభుత్వమువారికి దెలిసియే యుండునని నేను తలచెదను. ఫీల్డుకమిషనరుగారి యుద్దయము బలవత్తరమైనదనియు సర్వత్ర వ్యాపకమైనదనియు చెప్పియుండలేదాయని నే నడిచెదను. ఈకోర్కె అచటిప్రజలలో కొంత మందికే కల్గినచో ఆయన యిది నిర్విచారణయ మని తిసికేసి యుండరా? ఇది ఒక్కభాగమునకే చెందియున్నట్లు ఆయన యుపన్యాసములో నెక్కడను చెప్పినట్లు గానించదు. ఆయన సిల్లెట్టులో ప్రజలకు తృప్తికాము కలుగునట్లునిచ్చిన యుపన్యాసమును జరుపువారలకు, ఆయన సర్ నికొలాసు బీట్సునుబెలుమాత్రము, ప్రజలలో బెంగాలుతో సంయోగకాంక్ష పూర్తిగ కన్పయముగ నున్నట్లు నమ్మెనని తెలియును. ఈవిషయమై యెక్కువగ చెప్పి కాలవ్యయముజేయును. నేను చెప్పవలసినది చెప్పితిని. పునర్నిర్మాణమునకై కాంక్ష కొందరికే కలదనియు అందఱకు లేదనియు, ఈ సామ్యమునంతను వినన పిదప జెప్పవలసిన గోరుచుట్టువై హాకంటిపోటుగా నుండడమే గౌరవనీయసభ్యులే యొచ్చిచెదరుగాక! ఈవిషయము ముందు స్థానిక శాసనసభలో చర్చ కావలయునని గూడ ప్రత్యుత్తరములో బెలుపబడెను. అయ్యో, యీవిషయములో యిండియా ప్రభుత్వమువారును, భారతరాజ్యాంగమంత్రియు, నిర్దేశాధికారు లు నాయభిప్రాయము. అది యట్లుండ మమ్మలను కాలికివేస్తే వేలికి, వేలికి వేస్తే కాలికి వేసి త్రిప్పులు పెట్టుట యేలాగో తెలియకున్నది. నేనెచట సిల్లెట్టు ప్రజాప్రతినిధిగ వచ్చియున్నాను.

నేనీ విషయమును చర్చకు బెచ్చి, అందులగూర్చి యచటి ప్రజాభిప్రాయమును సంపూర్ణముగ నిష్పక్షపాతముగ అలోచించుమని కోరుట నావిద్యుక్త ధర్మమని తలంచెదను. ఈవిషయమే 1920 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరిలో జరిగిన గవర్నరు జనరలు కాన్సిలులో చర్చకు వచ్చెను. అప్పుడు హామీ మెంబరు గౌరవనీయులగు సరు విల్లియం విన్సెంటుగారు, యీసమస్యను గూర్చి పరిశీలించుటకు యిండియా ప్రభుత్వమువారికి యేవిధమైన యాజ్ఞాపకలేదని సభవారికి దెలిపిరి. ఆయన యిప్పుడా వాగ్దానమును చెల్లించుకొను ననుకొనెదము. అయ్యో, నేనొక సవరణ చేసెదను. 'ఆయాస్థానిక ప్రభుత్వముల ద్వారా ప్రజాభిప్రాయమును తెలిసి కొనిన పిదప, రాజప్రతినిధి భారతరాష్ట్రపు పునర్నిర్మాణకార్యభారమును వహింపవలయును.' ఈవిషయములో స్థానిక ప్రభుత్వములుగాని, శాసనసభలుగాని విచారణ సలుపగూడదని మేము చెప్పటలేదు. మేము చెప్పిన భంధము నేమనగా, యీవిషయమును ముందు నిర్దేశాధికారులకుగల కేంద్రప్రభుత్వమువారి ప్రారంభింపవలయు ననియే.

అంతట సభ్యులు ఫలహారములకు వెల్లిరి.

ఫలహారము లైసపిదప సభ 2-30 గంటలకు సమావేశమాయెను. గౌరవనీయులగు అధ్యక్షులు స్థానము నలంకరించిరి.

దర్శియు. యం. హస్సునలిగారు తీర్మానముపై నిట్లు చెప్పిరి:—అయ్యో! నేను లతీగారు భారతరాష్ట్రపునర్నిర్మాణముపై రెచ్చిచిర్రానమును బలపరుచుచున్నాను. ఆ సమస్య వివిధరాష్ట్రములలోని ప్రజలమానసములలో నిత్యమును ప్రస్థరిల్లుచున్నది. నే నీసందర్భమున హార్డింజుప్రభువు బీహారును, బెంగాలునుండి వేరుజేయుచు రాజ్యాంగమంత్రికి వ్రాసిన లేఖలోని యంతయు నొకదాని దెలిపెదను. ఆయన యేమివ్రాసె ననగా; "ఇప్పుడు బెంగాలురాష్ట్రములోని హిందూమతాదులనున్న ప్రజలకు ప్రత్యేకపరిపాలన మొనంగుట యవసరమని మేము తృప్తిబొందితిమి. వీరు బంగాలీలతో సమానస్థితిలోనుండి యభివృద్ధిలో వెనుకబడియున్నారు"

హార్డింజుప్రభువింకను యేమివ్రాసెననగా:— "బీహారులో కొన్ని సంవత్సరములనుండి మంచిప్రభోధముగల్గి బీహారును బెంగాలునుండి వేరుజేసినగాని యభివృద్ధి చెందనేరదను గట్టిసమస్యము వారలకు గలిగెను."

హార్డింజుప్రభువు బీహారును బెంగాలునుండి వేరుజేయవలెనని చెప్పినపు డట్టియభిప్రాయమునిచ్చెను. బీహారు విభజన ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ నున్నది. ఈవిధముగనే యింకను కొన్ని ప్రత్యేక రాష్ట్రములుగ విభజన కావలసినవికలవు. ఇప్పుడో మరొకప్పుడో యీసమస్యను నిశ్చయముగ చర్చింపవలసిన సమయము తప్పక వచ్చి తిరును. మా స్నేహితులు గౌరవనీయులు హార్డింజు విప్లవాదులుగారు సింఘదేశ సమస్యనుగూర్చి చెప్పుచు, బొంబాయినుండి వేరుగుటకు కోరుటలేదని చెప్పిరి. నేను ఆ ఉద్దేశముతో నేకీభవింపజాలను. సింఘదేశము బొంబాయినుండి వేరుకావలెనని అచట ప్రజాభిప్రాయ మని నాకునమ్మకము. దీనిని బలపరుచుచు, యీసమస్యనుగూర్చి యొచ్చిచెందు సింఘరాష్ట్రీయసంఘమువారు నియోగించిన సభకమిటి యభిప్రాయమును దెల్పెదను. అందు చెప్పిననగా:— "సింఘదేశములో కమిషనరు పిష్టును తొలగించి, గవర్నరును శాసనసభయున్న నియోగించవలయును. సరియైన రాష్ట్రము కాదన్న చిన్నతనమును తొలగించవలయును."

మాంటుఫర్లనివేదికములో నేమిచెప్పిరో చూడుడు:— "ఒకరాష్ట్రపరిపాలనమును ఒక్కరిచేతిలో నుంచినయెడల దానికి యెక్కువభాగ్యులే నిచ్చుటకు అటంకముగనుండును. అయ్యో, సింఘదేశము జయించినది మొదలు బొంబాయి పరిపాలనముక్రిందనే యుండెను. అయితే బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు సింఘదేశమునకేమి చేసిరి? విద్యయే మాత్రమును సింఘదేశములో నభివృద్ధి గాంచలేదు. ముఖ్యముగ మామహమ్మదీయజాతి విద్యలో వెనుకబడియున్నది. ఆ విషయమై మేము గొంతులు బొంగురు పోవునట్లు మొఘలు పెట్టుకొనియుంటిమి సింఘదేశములో మామహమ్మదీయవిద్యను గూర్చి నిన్ను నే నేను గౌరవనీయులగు మర్దుగాలితో ప్రసంగించియుంటిని. కరాచినుండియేదెనుకు సరాసరి సంబంధముగదిర్చి యుల్ల ప్రత్యుత్తరములు జరుగునట్లు జేయుమని మేము తాతల నాటనుండియు మొత్తుకొనుచుంటిమి. నేనీమధ్య సభలో దానిని ప్రశ్న వేసియుండగా దానివలన లాభము లేదని బ్రిటిషు పోస్టుమాస్టరు జెనరలుగారు చెప్పటచేత కొంతకాలమువరకు పిల్లుగా దని ప్రత్యుత్తరమియ్యబడెను. కరాచినుండి డిల్లీకి సరాసరి రైలుదారి వలెనని మొత్తుకొనుచుంటిమి. అది యింకను రావలసియున్నది. కరాచినుండి బొంబాయికి సరాసరి రైలుదారి వలెనని కోరుచుంటిమి. అదిగూడ యింకను రావలసియున్నది. బొంబాయికి సింఘదేశమున్న అసహిష్టుత యనియు, బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు బొంబాయివ రైలులవలన జిక్కి కరాచీని వృద్ధిపొందనీయరని యేమి సింఘదేశములోనివార మనుకొనుచుండెదవారము

ఈ సందర్భమున నాస్నేహితులు గౌరవనీయులు మై. నుగారు సమస్యను పూర్తిజేసెద రని నేను తలంచెదను. ఇతను రాష్ట్రముయొక్క స్థితిని జూచెదమన్న, ఆర్థిక, వ్యాపసాయక, వాణిజ్య, విద్యాసందర్భములలో నింక నన్ని విషయములలోను బొంబాయికి వెనుకబడియేయున్నాము. మేము బొంబాయి నుండి వేరుబడి సురక్షితముగ నుండుటకు మాకంతయు సంతోషము (వద్దు, వద్దు అని కేకలు). అవును. విప్లవాదులుగారు వద్దని చెప్పవచ్చును. కరాచీ సింఘదేశములు రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలన ము లభించినపుడే వృద్ధిబొందగలవు. సింఘదేశమును బొంబాయి నుండి వేరు జేయుటనుగూర్చిన సమస్య యిప్పుడో మరొకప్పుడో చర్చకు వచ్చి తిరవలయును. సింఘదేశము బొంబాయినుండి విడదీయబడి రాష్ట్రీయ గౌరవము వచ్చినగాని బాగుపడదని చాలమందికి అచట అభిప్రాయము గలదు.

14 వ తేదీని అసహాయసాదులగు రామమూర్తి, వీరభద్ర రావు, శ్రీరాములుగార్లు చెరిశబడు విడిచైదు వేయబడెను. వారుముగ్గురును శాంతిముతోను ఉత్సాహముతోను చెరసాలకు పోవనంసిగ్గులైరి. సాయంకాలము గొప్పసభజరిగినది. 5000 మంది సభకువచ్చిరి. 14 వ తేదీరాత్రే వాని ముగ్గురిని వెల్లురుచెర సాలకు తీసికొనిపోయిరి. 2000 మంది స్టేషనుకుపోయిరిగాని పోలీసువారు వారిని దాచివేసి చూడనియనందున ప్రజలకు నిరుత్సాహముకలిగినది. ప్రజలు శాంతిముగానున్నారు. హఠాత్కము లులేవు. ఉత్సాహము మెండుగానున్నది (15 వ తేదీలంతివార.

మావలాల విషయము

పాలపూటలువార్తలు.

7 వ తేదీ మొదలు నేనల 5 స్కెపులు (ట్రెయినులలో) ఉలవకోటమీదుగా విప్లవరంగమునకు వెళ్లెను. వాయవ్యవార్తాపత్రికము, బర్మానేస కంచరగాడిదల శతఘ్ని దళము మోటారుబండ్లు ఆట్రెయినులలో వెళ్లెను.

మన్నారపూటనుండి యిరువదిమంది మావలాలను రెండు మోటారుబస్సులలో పాలపూటకు 12 వ తేదీని తీసుకొని వచ్చిరి. వారి నాయకుడు కరింపన మొయిదీనుగజీ అను నతడు. అతడవట భిలాభకు కోశాధికారి. అతడు తోటికర ఆయునీకి ముఖ్యమంత్రియగును. మన్నారపూటలో చాలమంది ఆయుధముల నిచ్చివేయుచున్నారు. విప్లవనాయకులు పలువురింకను చిక్కలేదు.

మోటారులలో మావలాలసభ జరిగినది. నేనల నెదిరింప గూడదనియు తలకపడి అటుకులు మూటగట్టుకొని ఏదో యొకరికిగా చెప్పించుకొనిపోవలెననియు వారు తీర్మానించి రని తెలిసినది.

దేవాలయములను సానుచేయుట

కల్లీకోటకు 22 మైళ్ళదూరమున నున్న మండంబలము-మూసడుదేవాలయములను 13 వ తేదీని 50 మంది మావలాల నాశనముచేసిరని కండుట్టిపోలీసువారు తెలిపిరి.

కేసువిచారణ

14 వ తేదీని ముద్దాయిల వాజ్మాలముల విచ్చిరి. పిమ్మట ప్రభుత్వనాయవాదియు ముద్దాయిలనాయవాదులను వాదించిరి. 15, 17 ముద్దాయిలను తీర్పులు వదలివేసిరి. 19 వ తేదీని తిరిగివిచారణజరుగును.

రెండవకేసులో ముద్దాయిలు ముగ్గురు. వీరును మరి 100 మందియు కలసి ఆగస్టు 23 వ తేదీని నెతిరమంగళములో నారాయణసంబుద్ధి గారియింటిని దోచుకొనిరి సంబుద్ధి గారిసాక్షు ముజరిగినది. 125 దూపాయలనిచ్చి తప్పించుకొంటినియు, ఒక పూజారిగనమును కొంతధనమును రికార్డును మావలాల తీసికొనిపోయిరనియు ఆతడు చెప్పెను. ఆనాడు సంబుద్ధియింటిలో నుండిన కోతపనివాడు కుండుగూడ సాక్షునిచ్చెను.

పల్నాడుగోరక్షకాధి

దేశభక్తులారా, పల్నాటిసీమయందు నాలుగువత్సరముల నుండి ధోమపరంపరచే జనులు పీడింపబడుచుండుట అందరికి తెలిసియున్నది. అటు ఆటవికోద్యోగియులు పెట్టు, నిష్పంధములకు ప్రజలు భరింపజాలకయు సహింపజాలకయు గడెందుని కైవడి, మొఱపెట్టుచుండ, సహాయనిరాకరణాహుంధయి యేలెంచిన శ్రీకృష్ణ గాంధీమహాత్మునిచే నొసంగబడిన రాట్న చక్రంబును సుదర్శనముచే (జీవయాత్ర గడుపుచుండిరి) పోషించబడుచుండిరి. కాని బీదరయతులు పశువులనిమిత్తము విధింపబడు ఆక్రమకాంపాండుఫీజులు యిచ్చుటకు వారిచేతిలో గుడ్డి గవ్వయును లేనందునను ఋణదాతలు లేనందునను, చెల్లించజాలక, తద్విషయ క్రికొరకు తమకుగల గోధనమును దేశరక్షణార్థము అర్పించిరి. కాంపాండుఫీజులు దుర్భరమనుటకు నొకగొల్ల వానికి 200 గొట్టెలు మేకలు ఫార్మెట్లలో యేర్పడిన స్వాభావికముగా కనుపించనట్టి హద్దులనుదాటినందుకు రు 1500 జరిమానా విధింపబడినది. ఈసామ్యును చెల్లించుటకు రయతుకు వున్న ఆస్తిని, పశువులను, అవి మేసిన అరణ్యభాగమును విక్రయించినను చాలదు. ఈరయతుకు శరణ్యమెయ్యది? కాన ప్రజలు యిట్టి పుల్లరిఫీజులు చెల్లించజాల మని ఖండితముగా చెప్పి పశువులను దైవవిధికి అర్పించిరి. ప్రచారకంఠము దౌర్జన్యము జరుగకుండునట్లు దౌర్జన్యత్యాహత్యాగములచే యథాశక్తిని వినియోగించిరి. అట్లు దేశరక్షణార్థమై అర్పింపబడిన గోధనమును ప్రభుత్వోద్యోగియులు కొందరు పలుములో. వి. పి. సి. 169 శాసనము నతికమించి కొనియొండిరి. బీదరయతులు (తమకు) దేశవిషయ క్రికై తమకున్న గోధనమును సర్వస్వమును అర్పించి త్యాగశీలరయ పల్నాటిప్రజలచే అభినందితులైరి. ఇట్టి త్యాగశీలరును బీదరయతులకు సహాయము చేయుటకును యిట్లు నిర్బంధితగోవులను పోషించుటకును ధనమవసరము; గాన నిధివసూలు చేయుటకును వినియోగించుటకును యాదిగువ నుదహరింపబడిన సంఘము యేర్పడినది. దేశభక్తపరాయణులును భూతదయాశురును, గోధనసేవకల లగు మిర్రెలరు తమదోచిన విధమున గోరక్షకాధిపతి సహాయము చేయ ప్రార్థించుచున్నాము. తమరు పంపునది స్థానిక కార్యదర్శి, పేరపంపప్రార్థితులు.

స్థానిక కార్యదర్శి పెరుమాళ్ళశాయన్లు శ్రేష్ఠి.

పల్నాడు గోరక్షక సంఘము సభ్యులు:— 1. గాడిపర్తి వెంకటయ్యచౌదరిగారు, సుబ్బారెడ్డిపాలెము. 2. చల్లా, నారాయణరెడ్డిగారు, తేలుకట్ట. 3. పాశము చినఅప్పిరెడ్డిగారు పాల్నాయి. 4. గోరి మల్లిఖార్జునశాస్త్రిగారు. మాడుగులు. 5. పెరుమాళ్ళ శాయన్లు శ్రేష్ఠి, రెంటుచింతల స్థానిక కార్యదర్శి. 6. పోలిశెట్టి అది నారాయణ గుప్తగారు, గుంటూరు సంచారకార్యదర్శి, 7. నల్లగొండ జానకిరామయ్యగారు, 8. పుచ్చా లక్ష్మీనరసింహముగారు, తుమ్మలచెరువు.

మదరాసు శాసనసభ.

నాల్గవదినచర్య

అక్టోబరు 15:—శాసనసభ ఈ యదయము 11 గంటలకు గా. సర్. పి. రాజగోపాలాచారిగారు అధ్యక్షులుగ సమావేశమయ్యెను. సభ్యులు కొందరు స్వగ్రామములకు వెళ్లియుండుటచే కాబోలు కొన్ని స్థానములు ఖాళీగనుండెను. ప్రారంభమున ప్రశ్నోత్తరములు జరిగెను.

ప్రేక్షకులగ్యాలలో విల్లింగుడను ప్రభువుగారును విల్లింగుడను ప్రభువుగారును శ్రీకళ్యాణవిద్యార్థియులు కొందరును వచ్చియుండిరి. శ్రీమాన్. సి. వి. వెంకటరయణయ్య గారి పేరట నుండు చీరాలమునిసిపాలిటీ తీర్మానము కార్యక్రమమునం దించుమించుగ చివరనుండు చే నవంబరుమాసమున చర్యకు రావచ్చును.

నివిలు వర్చున్

ఏజన్సీ ప్రదేశములలో డి. పి. డబ్ల్యు ఉద్యోగుల యాజమాన్యమున జరుగు నివిలు పనులకు 125 లక్షల గ్రాంటును గా. సర్. లయనల్ డేవిడ్సు గారు కోరిరి.

ఎం. సూర్యనారాయణగారు (విశాఖపట్టణము) ఏజన్సీ అధికారులకు కచ్చేరీలకును ప్రస్తుతము కట్టడములు అవసరము లేదని యాక్షేపించిరి. వాల్తేరులో ఇప్పటికే కావలసినన్ని బంగారాలు గలవనియు వానిలో అధికారులందఱునయ్యుండు ద్రవ్యము అవసరముగ వెచ్చింపగూడదనియు అధికారులందఱు వాల్తేరులోనే యుండకుండ ఏజన్సీ ప్రదేశములలోనున్న ఏజన్సీలలో ప్రజలకు సౌకర్యముగ నుండుననియు కట్టడములకై ద్రవ్యమును వృధానేమగూడదనియు సూర్యనారాయణ గారు శపేషిరి. టి. బాలాజిరావునాయడుగారు గూడ కట్టడముల మీద ప్రస్తుతము వ్యయపఱుప గూడదని చెప్పిరి. కట్టడములకై యిప్పుడు ఖర్చుపెట్టక ఆలస్యము చేసిన అప్పుడు వ్యయపథికమగుననియు వాల్తేరులో తగినన్ని బంగారాలు లేవనియు అందువలన ఉద్యోగులకు నివాసములు కట్టించుట యావశ్యకమనియు నరసింహరాజుగారు పలికిరి. శ్రీమాన్ విశ్వనాథదాసుగారును గ్రాంటునీయగూడదనిరి.

అప్పలనరసయ్యగారు గా.ఎ.పి.పాత్రోగారును గ్రాంటు నీయవలెననియు ఏజన్సీఖర్చు పెట్టుమొత్తము వృధా గాదనియు చెప్పిరి.

శ్రీమాన్ శశిభూషణరథోగారు. మోచర్లరాచంద్రరావుగారును గ్రాంటునకునుమాటుగను అమంచర్లకృష్ణారావుగారు ప్రతికూలముగ మాటలాడిరి. అంతట గా. సర్. లయనల్ డేవిడ్సుగారు ప్రభుత్వ తీర్మానిచ్చిరి. ఏజన్సీడివిజనుకు విశాఖపట్టణమే ముఖ్యపట్టణముగ నుండుననియు ఉద్యోగులకు ఏజన్సీభాగములలో చాలకాలము నివసించినయెడల వారియోగ్యముచెడి పలుమారు వారిని మార్చుచుండవలెననియు అందుచే ఏజన్సీపరిపాలనకు భంగముగలుగుననియు గా. డేవిడ్సుగారు తెలిపిరి.

గ్రాంటు అంగీకరింపబడెను.

రాజధాని సమర్పించు మొత్తము

టి. ఎ. రామలింగం శెట్టిగారు ఈ క్రింది తీర్మానమును ఉపపాదించిరి:

“బెంగాలు రాజధాని భారతప్రభుత్వమునకు చెల్లించవలసిన మొత్తము సమర్పించు నక్కరలేదని తెలుపబడినందున ఆ విధముగనే మదరాసు రాజధాని విషయమై సయిత మూచించి అధికముగ లేకుండులాగున చేయవలె నని యీ సభవారు తలంచుచున్నారు. ఈ శాసనసభలోని కొందరు సభ్యులు రాజప్రతినిధి గారియొద్దకు వెళ్లి యీ సభవారి యభిప్రాయములను తెలియజేయవలె ననియు, రాగల సమావేశము లోపుగనే ఏర్పాటుచేయవలసి యున్న, గా. అధ్యక్షులు ఆసభను పేర్లను నియోజింపవలె ననియ్యి ఈ సభను రిభిప్రాయపచున్నారు.”

ఉపపాదించుచు రామలింగం శెట్టిగారు మాటలాడిరి:—ఇప్పుడు మదరాసు చెల్లించుచున్న మొత్తమును మొట్టమొదట సంఘమువారు నిర్ణయించిరి. మొట్టమొదట సంఘమువారు రాజధానికి రాబడి యధికముగ నుండునని పొరవడి యంత మొత్తమును నిర్ణయించిరి. రాజధాని రాబడిలో ప్రతిసంవత్సరము కొంతకొంత మొత్తములు నిలువయుండెననిగూడ ఆసంఘమువారు తలంచిరి. మదరాసు రాజధాని యితరరాష్ట్రముల కన్న టికన్న యధిక కారముగ చెల్లించుచున్నది. మనరాజధానిలోని ద్రవ్యము నిదివఱకే యధికముగ నిచ్చుచుండ, ఇంకను అధికముచేసి యితరరాష్ట్రముల కీద్రవ్యము నుపయోగించుటచే యీరాష్ట్రమునీతి దుర్భరముగ నున్నది. నాకొకటెడు ఉద్యోగుల కింకను జీతములలో నభివృద్ధి జూపవలసియున్నది. వ్యవసాయమునందు అభివృద్ధి జూపవలసియున్నది. బల్లారి, ఆనంతపురం, కర్నూలు జిల్లాలలో కళాపుగలద్య, వీని కన్నుటికిని, ద్రవ్యము లేదు. మనరాజధానికి వ్యయముచేయుట కవకాశములు లేకుండెనని మొట్టమొదటసంఘమువారేషిరి. మన యాబల్లిరెవిన్యూ ఈసంవత్సరము తగ్గినది. ఇంకను ఖర్చునున్నది. మత్తుపహార్థములమీద రాబడి తగ్గును. మన రాబడి తగ్గుచున్నది. వ్యయమధికమగుచున్నది. దేశములోనంతట వ్యవసాయభాగికి యంతటికీవ్యయ వచ్చినది. కాబట్టి రాజప్రతినిధి గారికిని రాజ్యాంగమంత్రిగారికిని యీ స్థితిని నచ్చజెప్పవలెను. బెంగాలు రాజధాని వారు భారతప్రభుత్వమువారికి తెల్లపగా

భారత ప్రభుత్వము వారు అంగీకరించిరి. బెంగాలు రాజధాని లోని యాధికపరిస్థితులు ఇచ్చటి కన్న బాగుగ నున్నవి. ఆరాజధానిలో పన్నులధికముగ జేయుట కవకాశములు గలవు కాని మన రాజధానిలోని పన్నులి దివఱకే దుర్భరముగ నున్నవి. ఇప్పటికే శాసనసభ లేమియుపయోగ కరమగు సంస్కరణముల చేయలేదని ప్రవిలనుకొనుచున్నారు. వాస్తవముగనూడ, మనబడ్డెటులో నుపయోగకరమగుపనుల కవకాశ మునంగబడలేదు.

ఎఫ్. జె. సిమ్మనగారు రామలింగం శెట్టిగారి తీర్మానము నామోదించిరి. 25 సంవత్సరములక్రిందటనే యీరాజధాని చెల్లించుచుండిన మొత్తము అధికముగను దుర్భరముగను నుండెనని అప్పటి మదరాసునర్తకసంఘమువారు ప్రభుత్వమువారికి నివేదించియుండిరి.

1920 వ సంవత్సరమునందు మదరాసులో నొకగొప్ప సభ జరిగెను. ఆసభలో అన్ని పక్షముల నాయకులును స్థానిక నిరి. వారు అందరును మొట్టమొదటసంఘమువారి నిర్ణయముగముగ విమర్శించి మదరాసురాజధాని మొత్తమును న్యాయములు నిర్ణయింపవలెనని ఆసభవారు తీర్మానించిరి. అతీరాజధాని రాజప్రతినిధికిని, రాజ్యాంగమంత్రిగారికిని పంపబడెను. బెంగాలుము విషయమై, ప్రజాభిప్రాయ మేకగ్రీవముగ నున్నది. అందుకు సహాయమిప్పుడు చేయవలెను. మదరాసుమాత్రం ప్రజాభిప్రాయము చేసికొనెను? ఈ తీర్మానము నెడల ఎవరికిని భేదము యములు లేకున్నందున అందరును సానుభూతి జూపవలెనని సిమ్మనగారు పలికిరి.

పశ్చిమాంధ్రదేశమునను అనంతపురంజిల్లాలోను కభవుగ నున్నదనియు ద్రవ్యసహాయము చేయుటకు వీలులేనపుడు ఇంత పెద్ద మొత్తమును భారతప్రభుత్వమునకు చెల్లించుట యన్యాయమని టి. శివశంకరం పిళ్లెగారు చెప్పిరి.

తణికాచలం శెట్టిగారు:—మదరాసు రాజధాని విషయము లోభివలె నున్నది. ఒక లోభి యధికముగ సంపాదించును. చాల కొద్దిగ ఖర్చుపెట్టును. కాని ఆ మొత్త మంతయు చివరకు దోపిడి గాండ్ర చేతుల లో బడుచుండును. ఆలాగుననే మనము మత్తుపహార్థముల మూలముగ నన్యాయముగ ద్రవ్యము నధికముగ వసూలు చేయుచుంటిమి. రయతుల వద్ద కెట్లు అధికముగ మనరాజధాని నైకొనుచుండెను. కాని విద్యకును, ఆరోగ్యమునకును ఇతరరాష్ట్రముల కన్న వ్యయము చాలతక్కువగ నున్నది. ఈసంవత్సరము రాబడిగూడ తగ్గినది. గాంధీమహాత్ముని యనుచరుల ప్రచారమువలన ఆట్రాక్ రైవిన్యూతగ్గినది. వారియుత్సాహ మెట్లుండెనను, ఎటుల నయినను, రాజధాని రాబడిమాత్రము తగ్గినది. అడిగిన నెవరైనను ఇచ్చెదరను సామెతగిలదు. కాబట్టి మనము భారతప్రభుత్వమువారితో మనస్థితినిగూర్చి తెలుపుకొనినవారు మనకు సహాయము చేయగలరని తణికాచలం శెట్టిగారు చెప్పిరి.

డి. బి. కృష్ణసునాయుడుగారును ఈతీర్మానమును బలపరచిరి. గా. నాపుగారివిధముగ ప్రభుత్వ తీర్మానిచ్చిరి:—మదరాసు ప్రభుత్వమువారు ప్రజాభిప్రాయమును కనుగొని రాజప్రతినిధి గారికిని, రాజ్యాంగమంత్రిగారికిని యాక్షేపణ నందజేసితిమి. వారికి మరలమరలవాసితిమి. మరలతంతివార్తనిచ్చితిమి. సామ్రాజ్యశాసనసభలో గా. హాయిలిగారు ఏర్పాట్లమునకు కష్టముగ నున్న ఆరాష్ట్రీయప్రభుత్వమువారు తెలుపుకొనిన ఆలోచించెదమని చెప్పియుండిరి. అందుకు ఈసభవారు ఈతీర్మానము నామోదించినయెడల మనకోరిక నెరవేరవచ్చును శాసనసభ మరల సమావేశ మగులోపల, యీవిషయమై మన మేమిచేయగలుగునో కొంతవరకు నిర్ణయము గాగలదు. బెంగాలువిషయమై సామ్రాజ్యశాసన సభలోనుపయోగింప బడినవాదములేమదరాసుకుగూడ నన్వయించును. బెంగాలుకున్యాయము కలుగజేసినవిధమేమననుగూడ కలుగజేయవలసియుండును. మనరాజధాని కరాష్ట్రీకీర్తికరముగ లేదుఅయిననుకఱవుప్రదేశములకుకొంతటిమి. మనసహాయముజేయగలము.ఈతీర్మానమును మదరాసు ప్రభుత్వదేశవారు సానుభూతితో జూతుమని గా. నాపుగారు చెప్పిరి సామ్రాజ్యశాసనసభవారు బంగాళా రాజధానివిషయము మాత్రముగ మనించి మదరాసువిషయమై భూపతి వెంకటపతి. రాజుగారుకోరినను గూడ ఆసభవారు మక్షపాతము నహించి రనియు గా. కే. వెంకటరెడ్డినాయడుగారు పలికిరి.

శ్రీమాన్. ఎస్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు తీర్మానము లోని మొదటిభాగముతో నేకీభవించిరిగాని యీశాసనసభాసభ్యులు భారతప్రభుత్వమువారియొద్దకు వెళ్లి సంపత్తింపువిధము నందు తమకు విశ్వాసము లేదని చెప్పిరి.

డి. బి. మోచర్ల రామచంద్రరావుగారును గా. ఎ. పి. పాత్రోగారును మాటలాడిరి. ఈతీర్మానమును వెంటనే ఇంగ్లాండులోని జాయంటు కమిటీకి తండ్రిములముక పంపవలెనని రామచంద్రరావుగారు కోరిరి.

“వైతిర్యానములోని మొదటిభాగమును జాయంటు కమిటీవారికిని, రాజ్యాంగమంత్రిగారికిని పంపవలెను” అనుభాగమును రామచంద్రరావుగారు రామలింగం శెట్టిగారి తీర్మానమునందు చేర్చిరి. ఇంతట సభ్యులలో ఆక్రంద గునుగులు మొదలుపెట్టెను. 1-50 గంటల సభవారు ఫలహరములకై లేచివెళ్లిరి. ఈ మధ్యాహ్నము మరల 2-30 గంటలకు సమావేశమై మగుదురు. మధ్యాహ్నము చర్య సామవారమునాటి ప్రతీకయందు ప్రకటింపబడును. ఈసాయంకాలముతో సభ ముగియును. మరల నవంబరు 16-వ తేది మంగళవారమునాడు సమావేశ మగును.

జాబులు

తూర్పుకృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము
అయ్యది ఈ సంవత్సరము డిశంబరు నెలలో ఆహమ్మది
వాబులలో జరుగనున్న 3౬ వ దేశీయ మహాసభకు ఈసంఘము
మునుండి ప్రతినిధులుగా వెళ్లుటకు ఈక్రింది దరఖాస్తులు రా
బడినవి. ౧. మ. రా. శ్రీ, దుగ్గిరాల రాఘవచంద్రయ్యగారు,
2. అయినంపూడి శ్రీ రంగనాథంగారు, 3. భోగరాజు పట్టా
భి సీతారామయ్యగారు, ౪. రాజ వెంకట్రామయ్యగారు, 5.
కామారి చినవెంకటరామయ్యగారు, ౬. ముద్దుల లక్ష్మీవారా
యణగుప్తగారు, ౭. పాలపర్తి ఆంజనేయయ్యగారు, ౮. టి.పి.
అశ్వరూగారు, ౯. చెరుకువాడ వెంకటరసిహారావుగారు,
౧౦. మల్లాది సీతారామంజనేయయ్యగారు.
దరఖాస్తులు కావలసినవిమూలకము వచ్చినందున ఎల్లెవ్వరు
లో ఆహ్వానము లేకుండగానే వీరలు దేశీయమహాసభకు ప్రతినిధు
లుగా పరిగణింపబడుదురు.

భో. పట్టాభిసీతారామయ్య.
కార్యదర్శి.

తెక్కలి

దేశబంధు చెరుకువాడ వెంకటరసిహంగారు 8 తేదీ
పల్నాటిమిడినుండి ముగ్రామందయచేసిరి. నాటిసాయంత్రం బా
తీయపాతశాలయందు గం ౮ లగాయితు గం ౮ వరకును ప్రస్తుత
రాజకీయాంధోళనము ప్రస్తుతప్రభుత్వపరిపాలనాలోపములు, పం
జాబుపథలు, అసహనోద్యమావశ్యకత, దేశీయపరిశ్రమలు,
రాటములు, మగ్గములు, స్వదేశీవ్రతము, మొదలగువిషయములు
అతివిపులముగాను సర్వజనులకు బోధపడుటలుగాను మృదుమ
శురముగాను ఉపన్యసించిరి. నాటినుండియు ఆశేతులు ఖద్దరువ
స్త్రములను ధరించుచున్నారు.

పట్టుపాలిమహాసభ

మాపురమునందుగల పట్టుపాలిలందరు యీ నెల 10తేదీ
రాత్రి బాతీయపాతశాలయందు మ|| కాపల మృత్యుంజయం
గారిఅధ్యక్షతక్రిందను సమావేశమయిరి. మ|| మల్లాప్రగడ సత్య
నారాయణమూర్తిపంతులు టంకాల రంగన్న(కేసిగార్లు) ప్రస్తుత
రాజకీయాంధోళనము స్వదేశవస్త్రావశ్యకత, రాటములు, మగ్గ
ములు, మొదలగుహాంశములగుర్చి ఉపన్యసించిరి. ఇంతటినుం
డియు కొనబోవుబట్టులు ఖద్దారుకొనెదమనియు రాటములు మగ్గ
ములు యొకను అభివృద్ధిచేసెదమని తీర్మానించుకొనిరి.

తెల్లగుంట:— పొన్నేరితాలూకా తెల్లగుంటగ్రామము
నందు దుర్బుధునామ సంవత్సర ఆశ్విజశుద్ధ నవమి ఇందువార
మునాడు “భారతీభవనము” అనుపేరుగల పుస్తకభాండాగా
రము నెలకొల్పబడినది. గాంధీయహాత్ముని పటము స్వరాజ్యభవన
కీర్తనలతోను అత్యుత్సాహముతోను జయప్రదముగా ఊరేగింపు
టుత్సవముజరిపినారు. మద్యపాననిషేధమునుగురించి యెక్కు
వశ్రద్ధతో పాటుపడుచున్నారు. పుణ్యక్షేత్రంగాను జమీందార్లను
మహారాష్ట్రీ నలమాని- సుబ్బానాయకుగారు సుబ్బారాములు
నాయుడుగారు తమజమీనుతాళ్లను, ఈతచెట్లను కల్లగీయు
టకు ఇచ్చుటలేదని ప్రతిజ్ఞచేసినారు.

దేశీయమహాసభాయెన్నికలు:—డిశంబరు నెలలో ఆహ
మవాబుదు పురమునజరుగు దేశీయమహాసభకు అనంతపురము
మండలపక్షమున ప్రతినిధులు: పోవడలచినవారందరు అక్టోబరు
౧౦ తేదీలోపల 3-౦-౦ ప్రతినిధిగుముతో మండల సంఘ
మునకు గరఖాస్తులు పంపుకొనవలెనని ప్రతితాలూకా కార్యద
ర్శికిని, దరఖాస్తుకమానాలు పంపుచు లేఖలు వ్రాయుచుండుట
యేగాక జిల్లాలో జనులందరికిని తెలియుట బాలభాగ్యవైదిక
లోగూడ నెన్నికలగుర్చి ప్రకటించియుంటిని. నేటివరకు
నొకదరఖాస్తుగూడ మండలసంఘమునకు చేరనందున నింకను
కాలవ్యవధి నొసవలసి వచ్చినది. ప్రతినిధిగ పోదలచిన వారం
దగ్గ నివృత్తికైన బాగ్యత్రపడి ప్రతినిధిగుముతో బాటు ఖర
ఖాస్తులను యీనెల ౨౦ తేదీలోపలనైన తప్పక పంపవలెను.
ఎన్నికలను గురించిన నిబంధనలన్నియు ఆంధ్రప్రదేశ్లోను, బా
లభారతీ ప్రతికలోను యీవరకే ప్రకటించబడినవి. ఈసమయ
మున నబ్బారత పడివెనుకనుండి యాకాభంగ మొందకుండుటకై
యీ హెచ్చరిక నీయవలసి వచ్చెను. ఎన్నికలలో ప్రవేశము గలి
గించుకొననివారు వెనుకనుండియే కారణములచే నైనను ప్రతిని
ధులుగపోవుట కర్హులైయుండజాలరు. అ. పేరనార్యకవి. మం
డలసంఘాధ్యక్షుడు.

ఆంధ్ర దేశ వార్తలు.

శ్రీ దుర్బుధు నామ సం॥ర ఆశ్వయుజ శుం॥ మీ జయ
వారం శోభన రాజనోలుతాలూకా పోదలాడ గ్రామంలో శ్రీ
ఉమారామలింగేశ్వర పు స్తు క భాండాగారమును స్థాపించిరి.

సంఘారు:— విజయదశమి పండుగ సం దర్శ ము న
మాయూరికాంగ్రెసుసంఘతరపున బీదలకు వస్త్రదానము చేసిరి.
బీదలలో త్రాగు డభ్యాసముకలవారందరు త్రాగమని ప్రమాణ
ములను చేసిరి.

స్వస్తి శ్రీ దుర్బుధునామ సంవత్సర ఆశ్విజ బహుళవిదియ మం
గళవాంఛున కేపల్లితాలూ ముక్తిపల్లెగ్రామంలో శ్రీరా
మబాతీయవిద్యాలయము ప్రారంభమహోత్సవము శ్రీమూర్తి వింజ
మూరి భావనాచార్యులవారి అగ్రాసనాధిపత్యముక్రింద జరుగును.

ప్రచారకులు కావలయును:—కడపజిల్లాలో కాంగ్రెసు
విధానము ననుసరించి ప్రచారము చేయుటకుగాను, 40 మంది
ప్రచారకులు కావలసియున్నది. యివ్వమున్నవారు యీ క్రింది
చిరునామాకు దరఖాస్తులు పంప ప్రార్థితులు. వేతనములున్ను,
ప్రమాణపుఖర్చులను యివ్వబడును. కార్యదర్శి, కడప మండల
సంఘ కార్యాలయము.

అనంతపురం మండలకాంగ్రెసుప్రచారకు ౪౪౩:—
ముడిల్ల, ములకనూరు, తమ్మపురము, కంబూరు, రాళ్ల అనంత
పురం, కర్తవవర్తి, యెనుముల చెన్నంపల్లి, అమ రాపురం, డబుర
వాండ్రపల్లి, వోబళ్ల దేవరచెర్వు, జవులకొత్తపల్లి, సున్న పుల్లి,
తంగేడుపల్లి, సంకేపల్లి, గుండేపల్లి, గ్రామములలో ౧౫ సం
ఘములు స్థాపింపబడినవి. నేటివరకు మొత్తమున స్థాపింపబడిన
సంఘములు ౨౪౩ సంఘములు ౬౧౦౮ రాటములు ౯౩౬౫ మా
త్రము అ. పేరనార్యకవి మండలసంఘాధ్యక్షుడు.

నెల్లూరుజిల్లా కల్లుదుకాణములు:— ఆంధ్రరాష్ట్ర కాం
గ్రెస్ కమిటీ ఆధ్యక్షులగు దేశభక్త కొండావేంకటయ్యపంతు
లుగారు నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీవారికి ఈదినిము
(13-10-1921) యిటుల తంతివార్త పంపిరి:— “నెల్లూరులో
మద్యవాన నిషేధమున మీరు పొందిన నిరుపమానముగు విజయ
మునకు మనఃపూర్వక మగు అభినందనములు-హిందూదేశమునం
దెచ్చట నిట్టి విజయము చేపూరలేదు. స్వదేశీ విషయమున వైత
ము మిశ్రివిధముగ విజయము గాంచెద రని కోరుచున్నాను”
వెంకటప్పయ్య.

కొవ్వూడ:—పద్మనాయక వంశ సంఘాతులును గంపల
గుండెము కుమార జమీందారులును నగు కొటగిరి వెంకట
కృష్ణరావు బహద్దరువారు దొరతనమువారిచే నిర్బంధింపబడి ఒక
వత్సము శ్రీకృష్ణజన్మస్థానమున కేగి రని దెలియుటతోడనే
మృగాను పద్మనాయకులును లేదితరులును నొకసభను గావించి
విదేశవస్త్రదానము గావించి ప్రకృతిపరిస్థితులను గురించియు
దొరతనమువారి చర్యలను గురించియు చాలసేపు మాట్లాడి తా
మిక నుండి చేయవలసిన పని రాట్టములను నెలకొల్పు వలయు
ననియు, ఊరిలో విదేశవస్త్రములను నెవరు కొనగూడదని
యు, స్వదేశీవస్త్రములనే ధరింపవలయు ననియు నందరు నేక
గ్రీవముగా తీర్మానించిరి. గ్రామవీధులందు మహాత్మ్యగాంధీ, అలీ
సోదకులు, కుమారరాజుగారు మొదలగు దేశనాయకులకు వైజై
యను నివాదంబు మిన్నముట్టుమండ గ్రామసంక్షేపముగావించిరి.

౧0-9-21 తేదీన, గుంటూరు గాంధీ పేటలో శ్రీసనా
కేశ ధర్మమండలి యాజమాన్యముగ శ్రీ చిట్టి హనుమాయయ్య
గారు మహాత్ముని జన్మదినోత్సవము అతి విశోదముగా జరు
పుచు ఘనము 400 మంది శ్రీలలో ఊరేగింపు టుక్కెములు
వివిధోపన్యాసములతో జయప్రదముగావించిరి. గుంటూరువా
స్త్రవ్యులగు శ్రీలయొక్క పట్టుదల వారు ధరించిన కద్దరువస్త్ర
ములుదాచిన తెలియనగును. వేననేలు శ్రీలు విదేశవస్త్రబహి
ష్కారము విదేశవస్త్ర విదేశభాషాసహిష్కారము కూడ జేయు
చు ఘనము 40 మంది శ్రీలు హిందీనే చదువుచు గృహాదు
లలో సయితము హిందీభాషాభ్యాసము జేయుచుండిరి. దేశా
రిష్టనివారణ కేవలము శ్రీలయం దాధారపడియుండును గనుక
గుంటూరి పురకాంతలవలె యావదాంధ్రదేశ మహిళామత్తులు
లు ఆచరించిన నిమిషమాత్రమున స్వరాజ్యము సంపాదించ
నగును:—అని ఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

మదరాసు కార్యరేషను

నోటీసు

తొండ్రు కావలెను

కార్యరేషనువారి ఎడ్లకు 1921-వ సం॥రం
అక్టోబరు (10-11-1921) మొదలు 10-12-1921)
నెలకు కావలసిన 60,000 పౌనుల వచ్చిబియ్యపు
తవుడును సప్లయిచేయుటకు ధర పట్టిని ఈ క్రింద
చే న్నాణ్యచేయబడిన వారివలన ఈనెల 24-వ తేదీ
మధ్యాహ్నం 3 గంటలవరకు అంగీకరించబడును.
ప్రకృతంబును ఒక కవరులో అతికించి, కవరు
పైన ‘వచ్చిబియ్యపుతవు సప్లయి చేయుటకు
తొండ్రు’ అని వ్రాసిపంపవలెను. మాదిరిలు పెద్ద
తెల్ల సీసా బుడ్డలో వేసి, బాగుగా సీలుచేసి
వంపుచు, రూప 500 లు ధరావత్తు కట్టవలెను.
ఏ తొండ్రుదారుని ధరను అంగీకరించబడునో
అది 1921-వ సం॥రం నెల 10-వ తేదీ మొద
లుకొని డిశంబరు నెల 10-వ తేదీ లోగా వసవుల
కాల చీఫ్ సూపర్ టెండరు గారివలన,
ఏయే తారీఖునందు ఎన్ని పౌనులు వచ్చిబియ్యపు
తవును యివ్వవలెనని ఏర్పాటు చేయబడునో,
వాటిని అంతయు సెంట్రల్ గ్రామ్ డివో అయిన
ట్రెవెల్ యన్ బేసిక్ వద్ద, నిల్వకాలమునందు
డెలివరచేయుటకు బద్ధుడను.

జయ మొందిన తొండ్రుదారుడు వైష్ణవత్తుల
ప్రకాశము తాను నడచుకొనునట్లు తొండ్రులు
అంగీకరించిన 3 దినములలోపల ఒడంబడి వ్రాసి
యివ్వవలెను.

వైష్ణవత్తుల
మదరాసు కార్యరేషను } సి. సింగరవేలు
14-10-21 } మొదలియార్.
వైష్ణవత్తుల,

శివామ్యతలైము

తలంబుకు కేటెనది. మెదటికి బలము.
కండ్లకోగమును పోగొట్టును. వెల 6 టెన్సుల బుడ్డి రూ 1.
మొత్తముగా కొనవారికి మంచి కమిషను.
విశ్వనాథం ముబ్బరాయలైస్య ఆయుర్వేదవధ భవనము,
(8175) కొవ్వూరు. (నెల్లూరుజిల్లా)

- స్వరాజ్యగ్రంథములు
 - (1) స్వరాజ్యగీతములు
జనసామాన్యమున కింపుగ నుండునట్లు వ్రాయబడినవి.
0—3—0
 - (2) స్వరాజ్యచక్రము
(శ్రీమతి నరళాదేవి చామరాజిగారి యువన్యాసము
నుండి అనువాదితము) నిర్మల మగు కైలీ 12 ప్రతులు,
రూ 1—0—0
 - (3) హైందవస్వరాజ్యము
(మహాత్మ్యగాంధీ విరచితము)స్వచ్ఛమగు నామక తెనుగున
భాగంభీరమిను శుంతయు చెడవండ తర్జుమాచేయబడినది,
0—10—0
 - (4) స్వరాజ్యమేళరణ్యము
(సి.యస్. ఆంధ్రానుగారి అమూల్యన్యాసములు తెనిగింప
బడినవి) ఇందలి పదములు ముఖులుగాని పలుకులు గావు.
0—3—0
 - (5) సహాయనిరాకరణతత్వము
0—4—0
- ఇండియా ఏజెంసీ బీరో,
ట్రస్టీకేసు, మదరాసు.

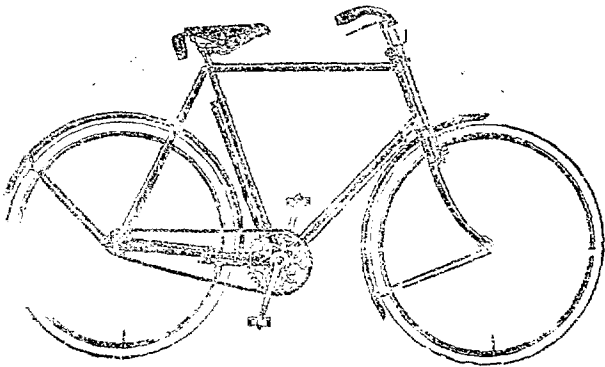
Have, you Realised—

The Kynoch Popular

That the money spent daily on Rikshaw Hire can be better invested by purchasing one of the following Bicycles?

Each may be had on easy payment terms call or write for our new catalogue which contains cycles of all popular makes & will last for years.

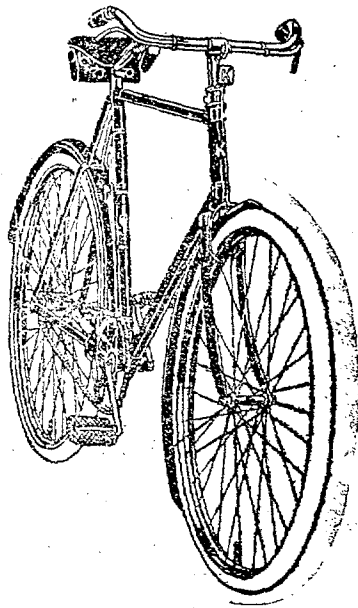
The Hopper Popular

ది హాపర్ పాపులర్.

ఈ రకము లైక్లిఫ్ట్ వేసవేలు ప్రపంచమునందు అనేక భాగము లందు చాడుకలో నున్నవి ప్రతియొక్క విషయమునందు మిక్కిలి శ్రేష్ఠమై యున్నది. చక్కగా తయారుచేయబడినది. అతిసలభముగా పోవును. అనేక సందర్భములకును నెడను. దీనిని మేము తప్పక సిఫార్సు చేయుదుము.

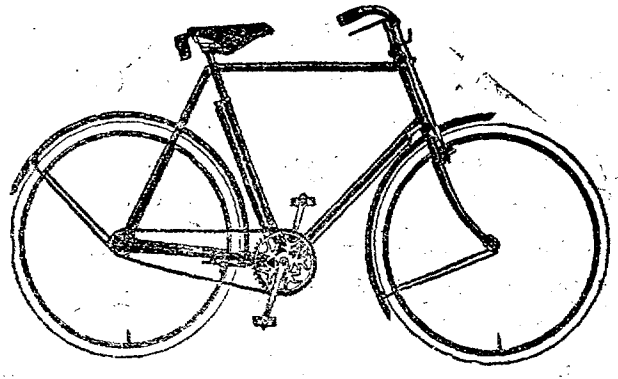
ప్రస్తుతపు ధర 1-కి రూ 165

ది కైనాచ్ పాపులర్.

దక్షిణాఫ్రికా దేశమునందు అనేక వేలు మెషినులు వాడుకలో నున్నవి. దాని నప యోగించిన ప్రతివారును తృప్తి పొంది యున్నారు. డెన్లెవ్ ట్రైగులచే అమర్చబడినది. మొత్తముమీద అన్ని భాగములు మిక్కిలి మేలైనవాటితో మిక్కిలి అందముగా అమర్చబడి యున్నది. ఇంగ్లాండునందు కర్మాగారము లన్నిటిలోను మిక్కిలి పేరుపొందిన గొప్ప కర్మాగారమునందు దీని తయారుచేయబడినది. ఇది "కన్యూలేబ్" మెషిను. ప్రస్తుతపు ధర రూ 175

The Addison Roadster

ది ఆడ్డిసన్ రోడ్ స్టర్.

మంచి శనితమునకు పేరు పొందినట్టి ఏరియల్ కంపెనీ వారిచే మాకు గాను ప్రత్యేకముగా తయారు చేయబడినది. ఈ మెషిను వేడి రోడ్లెలు ఎంతో ప్రముఖముగా వెలయునో అదే రీతిగా అమృత వగుచున్నది. అయింపుటికిన్ని ఇంకను కొన్ని మా వద్ద గలవు. ఇతరులు కూడ మా కంపెనీకి వచ్చుచున్నారు; అందుచే వీటి ధర త్వరలో వృద్ధి జేయవలసినదగును.

ప్రస్తుతపు ధర 1-కి రూ 155.

Fresh shipmeet of B. S. A. cycles just received of all sizes.

ADDISON & Co., Ltd. Mount Road, MADRAS.

మిక్కిలి వువ్వ జేతుగు యిండియా దేశమునందు మెదడునకు చురుక గలుగుటకు నునుమాండ్యము వదలుటకును జ్ఞాతక క్తి హెచ్చుటకును తల వెండ్రుకలకు పరిశుభ్రముగ నిగనిగలాడుచుండుటకును (పరిశ్రమయును పౌతివునకును) ముఖ్యముగా

కామినియా ఆయిలు (రిజెప్టర్)

తల వెండ్రుకలకు నూతన సౌందర్యమును కలిగించి దానిని బాగుగా పెంచుటకు తగిన శక్తి తలచూసెయ్యందు కలవు. ముందును పోగొట్టును. శోభనలభ్య పట్టు వంటి మెత్తదనము నిచ్చును. మెదడునకు చాలవల్లదనమును కలిగించును. పని మొదలగుటవలన కండ్లకు కలుగు మాలిన్యమును పోగొట్టి నూతన కాంతిని కలిగించును.

కామినియా ఆయిలు తలనూనె అన్నిటిలోను శ్రేష్ఠమైనది. స్త్రీలకును పురుషులకును, నెత్తుచుండికి మహాభ కారము మొనరించినది. నేడు కీని నుపయోగించిచూడుడు.

కెల ఒకబుడ్డి 1.0-0 ఏ. పి. చార్జి 0.8-0 అణాయి.

మూడుబుడ్డు 2-10.0 ఏ. పి. చార్జి రూ 0.12-0 అణాయి.

సోల్ ఏజెంట్లు. ఏ. పి. మణియార్దర కమావను రూ 0.2-0 ప్రత్యేకము.

ఆంగ్లోయిండియను డ్రగ్ అండు కెమికలు కంపెనీ.

D 126 W 100. 155 బామ్బాయ్ నెను, బొంబాయి.

ఓరియంటల్

గవర్న

మెంటు సెక్యూరిటీ

లైఫ్ అన్యూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

1874 సం. స్థాపితము.

హెడ్ క్వార్టర్లు, బొంబాయి.

మానేజరు:— ఆర్. పాటర్ సన్ శ్రువు.

కష్టము రూ 5,48,00,00 వైగానే యున్నది.

19 0-వ సంవత్సరము నందు

వరుంబడి 91,03,388.0-11

ఇప్పుడు జరుగుచున్న అమ్మాయి

రెన్యూల మొత్తము 15,44,24,598-11-3

మునుపటికంటె ఇప్పుడు పాలిసి

దారులు బాస్తీగా చెల్లించిన

మొత్తము 6,50,00,000

ఈ కంపెనీ తరపున పనిచేయుటకు ఏజెంట్లు కావలయును. వారు అనుభవ శాలితుగ నుండు వలయును. ధరావత్తు చెల్లించవలయును.

ధరఖాస్తు ఫారములకు యీ క్రింది విలాసము పేరు ప్రాయము.

Apply to:— F. E. Vaid Esq, Branch Secretary Oriental Assurance Building, Post Box No. 8, Madras.

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ ఆశూర్య గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగదృష్టి హస్తలాఘవము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రశాస్త్రము, భూత బైద్యము, యంత్రములు, ఆమెరికావారి చీట్ల పేక తమాషాలు విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడి చెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో నమాధియగుట, శరీరము లేని తలకాయచేత మాటలాడించుట, భూమిపైన గజము ఎత్తున నాల్గిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యున్నతముగా మేజిక్ బేయగుల నిగ్యరంజి యిచ్చుచున్నాము. దీనికెల రూ 4-0-0 లు. (2118-688) ఏ. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, బంగళా. (గుంటూరు జిల్లా

అమూల్య గ్రంథములు (849

(1) ఆర్థశాస్త్రము కెల రూ 1-4-0; (2) న్యర్యాజ్య బర్హణము 0-8-0; (3) యోగంధరవిజయము (నవల) రూ 2-4-0 (4) పద్మిని (నవల) 1-4-0; (5) రామతీర్థుని జీవితము 0-8-0. యం. టి. కృష్ణారావు అండు కో., నల్లూరు.

School Books! College Books!!

Macmillan's Publications. etc

Text Books!!! General Books!!!!

Victoria Depot

MYLAPORE, MADRAS.

ఇదే మంచి నమయము

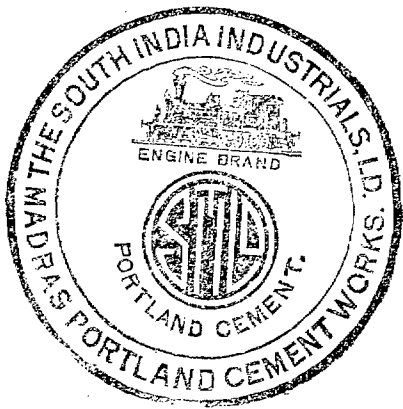

సీమకమలాల పుష్ప రాగముల కెంపుల బంగారునగలున్న వెల సరసముగాను పని శుద్ధముగాను దొరుకును. ఒకసారి కొనిచూడండి. కోటా మునిరత్నం శెట్టి అండు సన్యు, 8078 217, వైశాఖపాద - మదరాసు.

ప్రఖ్యాతిపొందిన మాయొక్క

"బ్రాండ్ పోర్టులాండ్ సిమెంటు"
"ENGINE" BRAND PORTLAND CEMENT

గవర్నెంటు డిపార్టుమెంటులు
హిందూరాజ్యములు
గనులుత్రొవ్వ కంపెనీలు
కంట్రాక్టరులు

మదరాసు కార్పొరేషన్
మదరాసు పోర్టు ట్రస్టు
మునిసిపాలిటీలు
ఇంస్ట్రక్టువారు

అందరును విశేషముగా వాడుచున్నారు. ఏలననగా:—

1. మాయొక్క "ఇంజిన్" బ్రాండు పోర్టులాండ్ సిమెంటు శుద్ధమైన మూలకములతో చేయబడుచున్నది.
2. బ్రిటిష్ స్టాండర్డ్ స్పెసిఫికేషన్ (British Standard Specification) ప్రకారము శుద్ధముగా చేయబడుచున్నది.
3. అనేకరకములు చేయక, ఒక్కచేకము ఎంతబాగుగా చేయవచ్చునో అంతబాగుగా చేయబడుచున్నది. వైశిష్ట్య కారణములచేత అందరును దీనినికొని కట్టడములకు వాడుచున్నారు. కట్టడముల బలమి సిమెంటుగా చేయబడిన అందరికిని తెలిసియున్నది.

సిమెంటు తీయనప్పుడు "ఇంజిన్" బ్రాండు అడిగి తీసికొనవలెదల కట్టడములందు ఏదోపములు కలుగ శరవు. సిమెంటు వాడుటయందు ఏసంబోధనలు గూండెనను నూతనవాసిన విశరము ప్రాచుర్యము.

ది మదరాసు పోర్టులాండ్ సిమెంటు వర్కుస్

సొంతదారులు:

ది సౌత్ యిండియా యిండస్ట్రియల్స్ లిమిటెడ్

పోస్టుబెట్టు 101, మదరాసు.

THE MADRAS PORTLAND CEMENT WORKS

Proprietors.

THE SOUTH INDIA INDUSTRIALS, LTD.

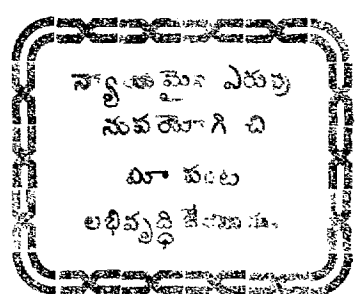
(8049)

Post Box 101, MADRAS.

International Ad. Service. S-83.

మా ప్రత్యేక పు
ఫర్టిలైజరులను

వడ్లు, బెర్రెస్, జొన్నలు,
తొంకాయలు, పొగాకు
మొదలగు పంటలకు
పండించుటకు
ఉపయోగింపును.

చేసలసోడి యింక్రములచే
తయారుచేయబడిన
చేసల ఎక్సుప్ర
ఎక్సుప్ర పొడి
ములగు వాటినికూడ
ఉపయోగింపును.

ఇతర వివరములకు ఫర్టిలైజర్ ట్రేడింగ్ నిలయాలును ప్రాంతీయ కేంద్రములును:—

ఇండియన్ ఫర్టిలైజర్స్ లిమిటెడ్.

త్రిచూరు. (మలబార్ తీరము)

INDIAN FERTILISERS, Limited.
TRICHUR. (Malabar Coast)

లేక మనకు మద్దూరి చలమయ్య, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా. ఎన్. డి. కృష్ణాజిల్లా, బాపట్ల, మధురజిల్లా. సి. ఆర్. రామచంద్రారావు, భొట్ల, నామకల్. టి. ఆర్. రామనుజన్, శ్రీవేంకటాచారి, మంగలపల్లిజిల్లా. ఆర్. పిల్లలొకాచారి, తిరువారీ, తంజావూరు జిల్లా. టి. ఎస్. వెంకటేశ్వరయ్య, సవ్యాసిగానం, తిరునల్వేలిజిల్లా. 3014

నిర్ణయముగ తయారుచేయబడిన కాశ్చీయ బొంబములు.
ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీలో దొరకును.
తెలుగుభాషయందు గాని, ఇంగ్లీషుభాషయందు గాని
క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.
మేనేజర్, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ,
19, హౌస్ రోడ్, మంగులూర్ - మదరాసు.

తామర తయిలము

రాజారాజేగల డబ్బాలో ఉండును. వెల 0-6-0
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక మద్రాసు

ఇది చూడవద్దు

చూచినచో మరువవచ్చు
వైద్యరత్న పండిత
జి. గోపాలాచార్యులుగారి
ఇక్ష్వాకుయోజనా

కలరా వేగు

వ్యాధులకు జగత్ప్రసిద్ధిచెందిన
ఆయుర్వేదవిద్యోగములు
మా కలరా, ప్లేగుములకు
ముఖ్యప్రాశస్త్యము
20 వత్సరములుగ ఇండియా, బర్మా,
సింఘా, ఏజిప్టు మొదలగుచోట్ల అనేక
వేల ప్రాణులను, కలరా, ప్లేగునుండి

కాపాడుటయే

కలరా శెట్టు 1-3 రు. 1-2-0
ప్లేగు శెట్టు 1-3 రు. 2-2-0
ఇక్ష్వాకుయోజనా శెట్టు 1-3 రు. 1-12-0
వ్యాధులగు ఉచితము వ్యాకింగు పోస్టు
ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

41 ఆచారపుకవిధి, జి. టి. మదరాసు.

నమ్మకము (1842)

బంగారు, వెండిరత్నముల
మొల నగలును ఇతర వస్తువులను
కాపాడు యిచ్చిన పుష్కలము
వైకాపు ఇక్కడను
ఉమ్మడి-రామయ్య శెట్టి
గురుసామి శెట్టి కంపెనీ
25, వై నాటబారురోడ్, మదరాసు.

నగలు బాల్కనుగాను పూచీరోడ్, వరిమైన భరలకు
తయారుచేసి విక్రయించుట నెలచుచును. తయారుచేసిన
లేనివాటిని అమ్మివేయుగా ఆర్జునమేరకు కయ్యూరేడి
యివ్వబడును. ఒకసారి ఆర్జున యిచ్చి నగలు కయ్యూరేడి
చేసికొన్నవారి కుమారులకు నమ్మకము తెలిసికొనవచ్చును.

మలయ చందనము.

గనేరి మా ఆను నెగరోగమునకు మహారము.
పళ్ళములేను. పిడికారితో పనిలేను.
ఎలుపు, తెలుపు, పచ్చు, ఆను మూడు
విధముల నెగరోగమును మూడు పూ
టలలో మాన్యును. శ్రీల మనుమ
వ్యాధులకు కూడ ఇది రాజోధము.
డబ్బీ 1-3 రు. 2-4-0

1 చందీ (చురుచందనమున కనుసానము) బొమ్మ 3-0-0

ముతుకోదక

ముతుకూల మున్నగు గర్భాకము బోవములను బో
గొట్టి సంతానము నొసంగు చింతామణి. డబ్బా 2-0-0
పీ యూ ష ము
కాఫీ, టీ, కోకోలకు బదులు. మంచినువాసన.
గుణము గల ఆయుర్వేదయోగము. డబ్బా 0-12-9
గంధర్వఫార్మసీ, రాయవరం, (గోదావరి.)

DUNCAN STRATTON & Co.

డన్ కన్ స్ట్రాటన్ అండ్ కో.

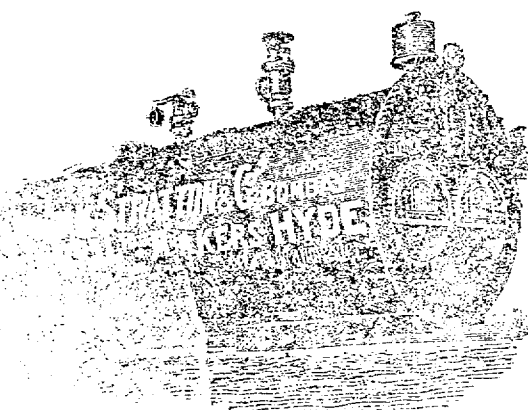
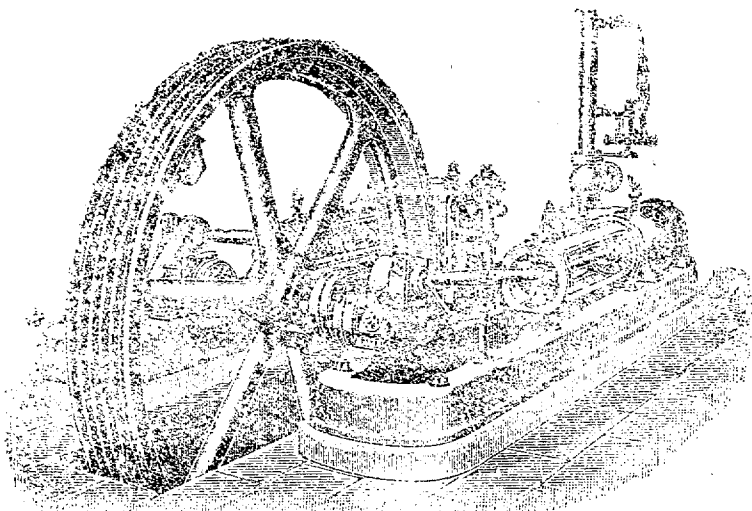
(2412)

ఎంజిన్లు, మెషిన్ల సంస్కారము, శి మెయిన్ వీధి, బొంబాయి

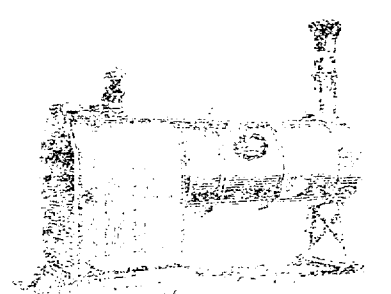
స్ట్రాటన్ ట్ కో. బొంబాయి.

వాల్వ 10 అడుగులు
మొదలు 22 అడుగుల వరకు
కొలుపును — డయామీటరు
అ. 3. మొదలు 6 అ. 6 అం.
కొలుపు యొందును.
స్ట్రాటన్ ట్ కో. వైద్యులు
ఈ మెషిన్ల మొదలు
1160 పౌండుల వరకు ఉంటున్నాయి.

స్ట్రాటన్ ట్ కో. బొంబాయి.
ఈ మెషిన్ల మొదలు 22 అ. 6 అం. వరకు ఉంటున్నాయి.

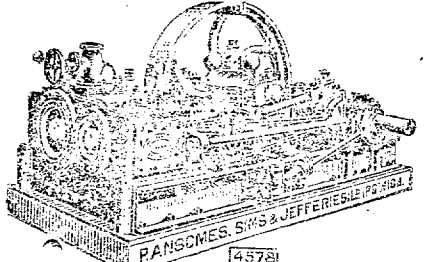
డయామీటరు 6 అ. 6 అం. వరకు ఉంటున్నాయి.
మొదలు 22 అ. 6 అం. వరకు ఉంటున్నాయి.
100 పౌండుల వరకు ఉంటున్నాయి.

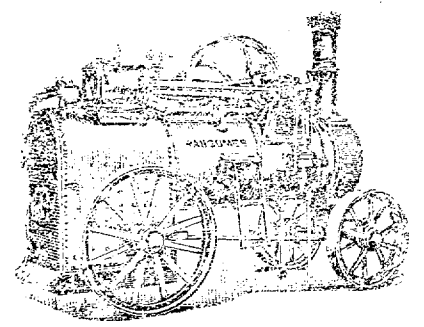
లోకో మోటివ్ బోయిలర్ బొంబాయి.
స్ట్రాటన్ ట్ కో. వైద్యులు 80 పౌండుల మొదలు
100 పౌండుల వరకు ఉంటున్నాయి.

ఈ క్రింద తెలుగుబడిన వాటిని
స్వయం చేయుదుము.
మాది జిప్సొంకు మెషిన్, వాటిసామానులు
మాది ప్రెస్సింగు మెషిన్
మాది ప్రిన్సింగు మెషిన్
మాది పీచింగు మెషిన్
అన్నిరకముల ట్రిబులు పండ్లు
అన్నిరకముల ట్రిబులు బొంబాయి
కోల్డ్ ప్లాస్ట్ మిల్లింగు మెషిన్
నూనె మిల్లు మెషిన్
పంపుగడచేయు మెషిన్
కర్మ బియ్యముచేయు మెషిన్ వాటి సామా
అన్నిరకముల పంపింగు మెషిన్లు
శాగళ్లు, వ్యవసాయ సంబంధమైన కొరముట్లు
కిరసన్ నూనె కరుడు అయిల్ ఎంజిన్లు
ఎలక్ట్రిక్ లైటింగు (ప్లాంట్లు) కొరముట్లు
లేకులు వర్క్సుసాపు కొరముట్లు
ట్రీలు ప్లాంట్లింగు, కట్టింగులు, పెడెస్టల్స్
కాట్ బరన్ అండ్ కాస్ట్రు విరన్ ప్రిన్సిల్.
వగయిరా అన్నిరకముల సామానులు.

స్ట్రాటన్ ట్ కో. బొంబాయి
'హిందూస్థాన్' ఎంజిన్లు.
(కాన్కరెట్ మెషిన్ల పోటో తీయబడినది.)
ఇందులో సింగిల్ సిలిండరు ఇంజిన్లు కూడా గలవు.

హిందూస్థాన్ బొంబాయి ఎంజిన్లు.

పోర్టబుల్ ట్రిబులు ఎంజిన్లు.
సింగిల్ సింగిల్, డబుల్ సిలిండరు గలవి.
ట్రీబులు వైద్యులు 120 పౌండుల గలవి.
కాంపాండు — హై, లో వైద్యుల సిలిండరు.
ట్రీబులు వైద్యులు 150 పౌండుల గలవి.

వివరములకు, ధరలకు బొంబాయిలో యుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కై నను లేక
బెజవాడ (కృష్ణాజిల్లా)లో యుండు ఇంగ్లీషు స్ట్రాటన్ ఇంస్టిట్యూట్ కంపెనీ ప్రాప్తిగల గారైన
మానేజర్ బావనయ్యగారి కై నను వ్రాయవలెను

అమృతాంజనము అన్న నొప్పులకు దివ్యమృతము.

దగ్గు, శైత్యము, వడిశము, రొమ్మపడిశము, తలనెప్పి, వాయునొప్పులు,
పోట్లు, బెణుకులు, బిల్లులు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యమృతము.
చక్కని డబ్బీలో సహా కల రూ 0—10—0; డజన్ 1—కి రూ 5—12—0. పోస్టుఖర్చులు కలు.
అమృతాంజనం డి పో. } 109, ఫ్రెరి రోడ్డు, బొంబాయి,
6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

హనుమాన్ బొరక్కు నబ్బు చర్మ వ్యాధులను అత్యశ్చర్యకరముగా
కుదుర్చును. ఎస్. రంగనాథంశెట్టి అండ్ సన్స్, మద్రాసు